

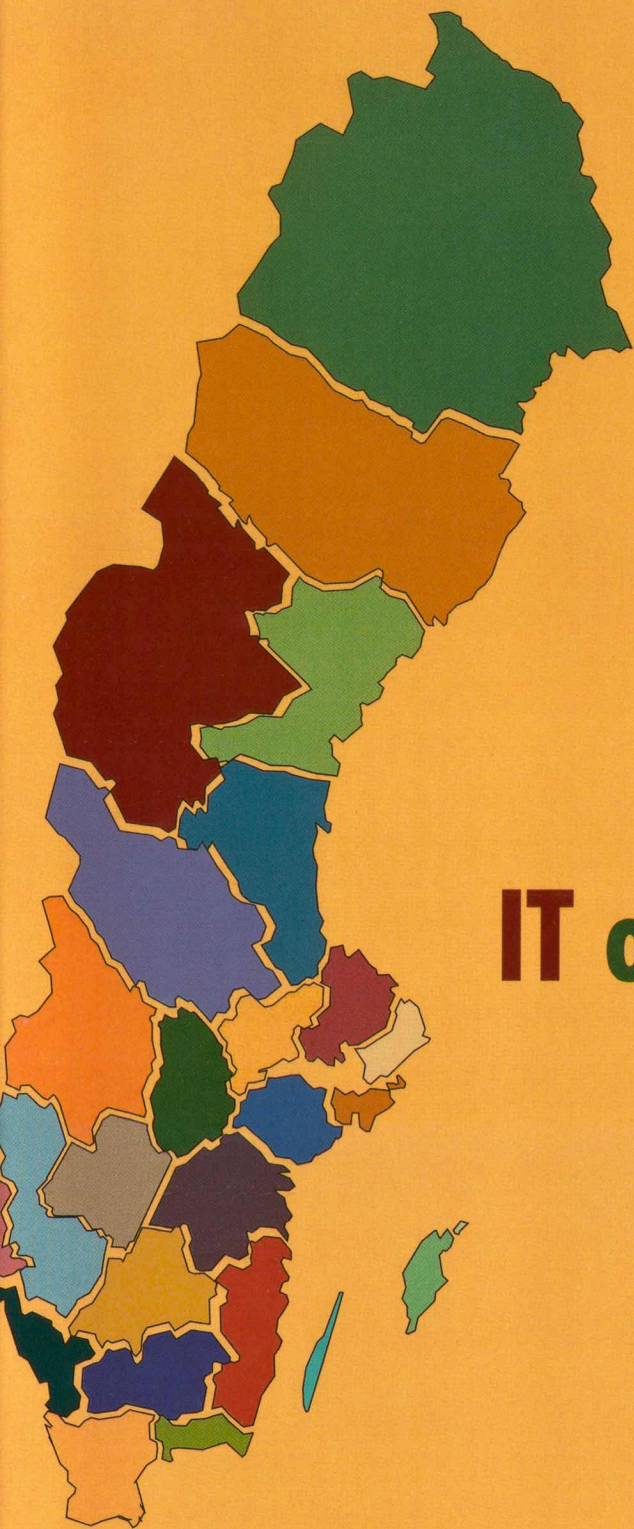
IT och regional utveckling

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2015

National Library
of Sweden

IT och regional utveckling

**120 exempel från
Sveriges län**

Statens offentliga utredningar
1998:19
Kommunikationsdepartementet

IT och regional utveckling

120 exempel från Sveriges län

IT-kommissionens rapport 1/98

Rapport av IT-kommissionen
Stockholm 1998

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: fritzes.order@liber.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:

Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Distributionscentralen
103 33 Stockholm
Fax: 08-405 10 10
Telefon: 08-405 10 25

Förord

En väl utvecklad IT-industri och en hög grad av IT-användning i samhället är en förutsättning för social utveckling och industriell tillväxt under de kommande åren. I så gott som samtliga län och regioner i Sverige har man också insett att IT är ett viktigt tillväxtområde. Förväntningarna är höga på att IT skall vara ett regionalpolitiskt medel för att stärka ortens och regionens attraktionskraft. Detta är inget unikt för Sverige. Hittills har dock ingen kunnat beskriva hur samhället skall understödja och samverka om IT- frågorna för att på ett effektivt sätt åstadkomma den önskade utvecklingen.

IT-kommissionen avser att identifiera framgångsfaktorer för regionala IT-satsningar. Avsikten är att genomföra ett antal regionala hearingar med projekt som i något avseende är framgångsrika. Som ett första steg i detta arbete har IT-kommissionen uppdragit åt EuroFutures AB att genomföra en kartläggning av viktiga regionala IT-projekt i hela landet.

Kartläggningen som redovisas i denna rapport har genomförts under oktober - november 1997. Rapporten gör inte anspråk på att vara en heltäckande beskrivning av IT-projekt i landet utan skall snarare ses som ett representativt urval ur den stora mängd regionala projekt som pågår i Sverige. Projekten har inte värderats utan beskrivs på ett enhetligt sätt vad gäller innehåll, projektägare och finansiering.

Företaget EuroFutures AB har på IT-kommissionens uppdrag genomfört kartläggningen med Christer Asplund har som projektsamordnare. I projektet har deltagit Lars Johansson, Camilla Gramner, Magnus Berger och Paul Dixelius. Ulla Åhs, IT-kommissionen har varit projektledare.

Stockholm i januari 1998

Ines Uusmann
ordförande

Gunnar Hedborg
kanslichef

Innehåll

	Sida
1. Inledning	2
1.1 Kartläggning av IT-projekt i Sverige	2
1.2 Intervjuer och materialinsamling	2
1.3 Disposition	3
2. En regional upptäcktsresa i IT-Sverige	4
2.1 Upptäckterna	4
2.2 En modell för IT-projekt och regional utveckling	8
3. IT-Sverige i ett nötskal	10
Sveriges IT-karta - exempel på IT-projekt för regional utveckling	11
Sveriges IT-karta - på stödjepunkter för regional utveckling	12
4. En projektstrukturering	13
5. 120 exempel från Sverige	20
Norrbottnens län	21
Västerbottnens län	27
Västernorrlands län	31
Jämtlands län	35
Dalarnas län	40
Värmlands län	44
Gävleborgs län	48
Uppsala län	53
Stockholms län	57
Västmanlands län	62
Södermanlands län	66
Örebro län	70
Östergötlands län	75
Skaraborgs län ^{*)}	79
Älvsborgs län ^{*)}	84
Göteborgs och Bohus län ^{*)}	88
Hallands län	94
Jönköpings län	98
Kronobergs län	102
Kalmar län	107
Blekinge län	111
Gotlands län	116
Skåne län	120

^{*)} = dessa län går den 1 januari 1998 samman och bildar storlänet Västra Götaland.

1. Inledning

1.1 Kartläggning av IT-projekt i Sverige

Målsättningen med denna rapport har varit att kartlägga de IT-projekt som pågår runt om i landet. Resultatet presenteras här i form av ett antal allmänna iakttagelser, två IT-kartor samt en beskrivning av 120 svenska IT-projekt.

Det ska understrykas att de IT-projekt som redovisas i detta dokument främst är sådana som har skapats i olika regionalpolitiska sammanhang. Därmed är också sagt att det mestadels finns en offentlig finansiering som drivkraft. Därutöver finns också kommersiella aktörer vars åtgärder på IT-området kan få en stor regional effekt. Jämför t ex energibolagens och bankernas snabba utbyggnad av sina Internet-tjänster. I föreliggande rapport har få av dessa senare projekt inkluderats. I några fall finns en gråzon, där en tydlig företagssamverkan och finansiering sker med den offentliga sektorn. I den utsträckning detta ägt rum har projekten omfattats av våra frågor.

De intervjuade har varit mycket positiva till att berätta om vad som pågår på IT-området i länen. Bara i ett enda fall har en region sagt att man "ej vill förmedla för mycket". Man har i det undantagsfallet hänvisat till att det råder en stor konkurrens mellan regionerna om olika IT-projekt. Därför, menar man, är det inte lämpligt att för närvarande gå in närmare på de strategiska övervägandena. Som rapporten med all tydlighet visar råder det verkligen konkurrens i branschen.

1.2 Intervjuer och materialinsamling

I intervjuerna har samma frågor ställts till samtliga länsstyrelser. Svaren har bildat avstamp för uppföljningsintervjuer med ett antal kommuner som är involverade i de utpekade IT-projekten.

Utöver dessa systematiska bearbetningar har kompletterande kontakter tagits med bl a NUTEK och Landstingsförbundet.

Som komplement till intervjuerna har även skriftligt material använts i form av befintliga projektbeskrivningar. I viss mån har även Internet använts som informationskälla.

Mellan fem och sju intervjuer har utförts i varje län, vilket resulterat i sammanlagt ca 120 intervjuer. I intervjuerna har respondenterna själva fått lyfta fram IT-projekt i länet som syftar till regional utveckling. Resultatet av intervjuerna är 120 exempel på IT-projekt i Sverige. I rapportens avslutande kapitel presenteras dessa exempel.

Syftet med intervjuerna har varit att ta fram projekt som drivs på regional nivå i landet, där målsättningen är att bidra till utvecklingen i länet. Resultatet ska därmed inte ses som komplett, i den meningen att samtliga projekt som pågår finns presenterade. Det är snarare ett representativt urval av den stora mängd IT-projekt som idag drivs ute i landet.

1.3 Disposition

Rapportens *kapitel 2* sammanfattar iakttagelser som gjorts i samband med kartläggningen av IT-projekten. Kapitlet presenterar även en modell över lokala, regionala och centrala faktorer som kan inverka på ett IT-projekts framgång.

I *kapitel 3* presenteras resultatet av projektinsamlingen i två IT-kartor över Sveriges län. Av de 120 exemplen har tre projekt från varje län valts ut för att presenteras på kartan "Exempel på IT-projekt för regional utveckling". Den andra kartan, "Exempel på stödjepunkter för regional utveckling", visar de företagsparker och organ som skapats kring IT-frågor i länen.

Projekt inom t ex elektronisk handel, medborgarkontor, återfinns på flertalet platser i landet. För att förenkla för läsaren inför det avslutande kapitlet har vi därför strukturerat upp projekten i ett antal huvudrubriker. Dessa presenteras i *kapitel 4*.

I det avslutande *kapitlet 5* återges de 120 svenska IT-projekten länsvis i kortfattad form. Länen presenteras från norr till söder. Projekten följer en gemensam struktur där ägare av projektet anges tillsammans med en projektbeskrivning. I de flesta fall finns också uppgifter om finansiering angivna.

2. En regional upptäcktsresa i IT-Sverige

2.1 Upptäckterna

I mängden av lokala och regionala IT-projekt går det att upptäcka vissa gemensamma drag och trender. Dessa har sammanfattats i 17 punkter.

1) En majoritet av de genomgångna IT-projekten har startat under de senaste 2-3 åren. *Genombrottet för IT* i ett regionalt perspektiv kan hänföras till åren 1995/1996. Med genombrott avses här i första hand a) debattstyrkan på IT-området; b) intensiteten när det gäller nygenererade projekt.

2) Intervjuerna pekar på att *IT-begreppet* – precis som många andra intensivt nyttjade begrepp – fått en vidare innebörd än ursprungsbetydelsen. IT, eller läran om informationsteknik, har för länge sedan sprängt sin tekniska fokusering. Det IT-begrepp som nu dyker upp i ett regionalt perspektiv handlar om allt från den senaste växeltekniken till förhoppningar om tillväxtbefrämjande strategier.

3) Ingenstans har en totalinventering tidigare gjorts beträffande IT-investeringarnas storlek. Som en första iakttagelse kan noteras att mycket betydande re-surser, från en rad olika källor, har allokerats till de studerade IT-projekten. Kostnaderna kan kategoriseras i flera dimensioner.

För det första går det att räkna fram sådana projektkostnader som i förväg budgeterats i projektansökningar. Dessa kostnader har i de redovisade projekten uppskattats till ca 1.500 miljoner kronor. Siffran innefattar endast de projekt som i tas upp i denna rapport. Den totala summan för samtliga regionalt orienterade IT-projekt som pågår i landet är således betydligt högre. En dubbelt högre siffra - dvs 3 miljarder - kan inte uteslutas.

För det andra finns ytterligare kostnader förknippade med projekten. Denna kostnadstyp omfattar parternas egna arbetsinsatser. Denna kostnadspost går av naturliga skäl ej att beräkna.

För det tredje noteras att mängder med IT-projekt efter en tid genererar skilda konsekvensinvesteringar. Dessa investeringar, typ nätuppbyggnad, inköp av datorer, etc, hamnar ofta på helt andra konton. Denna tredje kostnadstyp måste av detta skäl exkluderas i sammanhanget.

4) Det är vanskligt att dra slutsatser om IT-projektens resultat på lång sikt. *"Det som synes ske - sker inte alltid"*. Så kan t ex en kostsam nätutbyggnad idag – med låg användargrad de närmaste åren – i morgon vändas till ett förutseende projekt, som kan ge bygden komparativa fördelar.

Det krävs en närmast profetisk förmåga för att se igenom projektbeskrivningarnas ambitiösa upplägg och därvid förutse de verkligt långsiktiga plus- och minusvärdena. Som jämförelse kan nämnas att det fortfarande är svårt att se de verkliga effekterna av de s k "Teknikspridningsuppdragen" som nationen Sverige lanserade i regionerna under 80-talet.

5) Trots svårigheterna att utkristallisera de långsiktiga effekterna är det knappast någon tvekan att rader av IT-projekt *saknar överlevnadsförmåga*. Det finns därför risk för att det blir trångt på "projektkyrkogården".

6) En oro lyser igenom för att många IT-projekt har en för *svag kritisk massa*.

6:1) Många projekt läggs upp med *korta löptider* på 1, 2 eller ibland 3 år. Finansieringen är naturligtvis knuten till denna korta projekthorisont. Risken är då att projekten "rinner ut i sanden" innan faktiska resultat uppnåtts. Projekten hinner därmed ej uppfylla sin målsättning. Kvantitet har blivit viktigare än kvalitet.

6:2) Projektanställdas engagemang vävs ofta inte in i de existerande organisationerna i den utsträckning att *kontinuiteten* i IT-satsningen efter projekttidens första fas kan upprätthållas. Risken finns att "eldsjälarna" i projekten försvinner utan att de har hunnit integrera eller säkerställa arbetet hos de som ska driva "IT-satsningen" vidare.

6:3) Det finns en ytterligare risk i den meningen att en del potentiella projektledare inte är beredda att ställa upp på grund av en alltför ad hoc-präglad situation. Med andra ord uppstår *rekryteringsproblem*. De bästa krafterna lockas till andra och mer företagsnära verksam

7) Våra iakttagelser tyder på att många IT-projekt formas och sjösätts i ett samspel med enbart - eller i huvudsak - offentliga aktörer. Projektens långsiktiga överlevnad (= finansiering) och nytta kan då hamna i problem.

Samspelet mellan offentlig sektor och den regionala och lokala kommersiella sektorn bör förstärkas i syfte att säkerställa att det verkligen finns en marknadsefterfrågan. Vi kan här göra en distinktion mellan *svagt marknadsstyrda* och *starkt marknadsstyrda* projekt. I det första fallet har ofta de olika offentliga bidragssystemen - ofta förstärkta av de senaste årens EU-subsidier - genererat IT-projektets finansiering. Risk finns för att projekten t o m har formats med vissa bidragsregler som i huvudsak styrande. De marknadsstyrda projekten däremot har skapats i huvudsak utifrån kommersiella initiativ och med liten eller ingen offentlig subsidiedel alls.

Båda typerna av projekt rymmer sina risker ur ett strikt regionalpolitiskt perspektiv. De marknadsstyrda kan helt tappa fotfästet i regionen och de icke marknadsstyrda riskerar att försvinna när bidragen är slut och marknaden inte svarat.

8) Det noteras att det på några håll i landet pågår s k *breddmarknadsprojekt*. Det handlar här om IT:s spridning till en verkligt bred regional eller lokal marknad. Existerande exempel är de kabel-TV-projekt som pågår på en del platser i landet, produkten WEB-TV som förmodligen inom kort lanseras på bred front samt det lärprojekt som Telia och FöreningsSparbanken driver tillsammans med Metallarbetareförbundet (Metalls medlemmar erbjuds utbildning i PC och Internet). I mer applikationsinriktade termer kan det gälla t ex system för elektronisk handel mot små och medelstora företag eller nya tjänster – offentliga och privata – riktade mot en stor mängd hushåll på en viss plats.

Här infinner sig frågan hur breda egentligen breddmarknadsprojekten är. För att få igång en "snöbollseffekt" krävs betydande och kraftfulla lokala/regionala allianser med uthållighet. På några få platser i Sverige har emellertid sådana projekt skapats under senare tid. Den regionalpolitiska effekten av dessa ansträngningar kan bli mycket intressant.

9) Datortek och andra satsningar som sker i offentlig regi samordnas sällan med övriga IT-aktiviteter i länet. Det är påtagligt hur t ex arbetsmarknadspolitiken och dess omfattande medel lever sitt liv regionalt och lokalt och hur de mer näringspolitiska ansträngningarna lever ett annat liv, med ett eget lokalt nätverk. Risken är därmed att olika "IT-öar" uppstår utan samband mellan olika aktiviteter på platsen. En nära brobyggnad mellan t ex Datorteket och andra projekt borde vara en förutsättning för maximal nytta.

10) De flesta län har inrättat någon samordnande IT-plattform i form av IT-råd (eller motsvarande). Denna plattform kan ha flera viktiga roller. En sådan roll är att bygga broar mellan olika samhällssektorer. (Jämför iakttagelsen under punkt 8 ovan.)

11) Tydliga och väl genomtänkta IT-strategier på lokal och regional basis saknas ofta. Däremot finns det *mängder med allmänna IT-visioner* – påminnande om 80-talets personalpolitiska program – på många platser. Därmed är också sagt att de innovativa och spännande dimensionerna snarast tillhör undantagen. Plagiaten mellan olika regioner är också slående. Alltför ofta saknas dessutom en verkligt lokal förankring i visionerna. De mer lyckade projekten löper ofta i samma riktning som regionens allmänna strategi.

12) Framgångsrika – eller i alla fall idag välrenommerade – IT-projekt har undantagslöst lyckats rekrytera "*eldsjälar*" som projektledare. I en del fall har det gått till så att "eldsjälen" lyckats rekrytera ett projekt till sig.

13) Allmänt sett kan noteras att IT-projekten står och faller på att det finns en uppsättning regionala och/eller lokala ledare som sluter upp bakom IT-arbetet. Det innebär sålunda att *ledarskapsfrågorna* (och organisationsfrågorna) är av central betydelse och kanske t o m den allra viktigaste framgångsfaktorn. Bakom de

välrenommerade projekten står undantagslöst någon/några ledare med offentliga uppdrag. Det kan t ex handla om ett kommunalråd, en kommundirektör, en förvaltningschef eller en skolledare med specifika IT-intressen. Ibland uppstår intressanta och viktiga kombinationer när en sådan offentlig ledare får stimulans från någon tongivande företagsledare med lokal eller regional förankring.

14) Ett av de allra vanligaste områdena för IT-projekt finner vi inom skolan. "IT-skolor" introduceras flitigt, särskilt på gymnasie- och högskolenivå. Djupet i dessa satsningar återstår dock att studera.

15) IT håller på att bli en nisch som många platser – läs: kommuner – ser som en ytterst intressant *tillväxtmarknad*. Konstaterandet gäller såväl på applikationsområdet – mjukvaror – som på utrustningssidan – hårdvaror.

Majoriteten av Sveriges kommunalråd har uttalade eller outtalade önskingar om att till just sin plats locka något större och expanderande IT-företag. Detta torde i praktiken utgöra en viktig drivkraft för skilda IT-initiativ. Det är inte alltid säkert att sådana samband är manifesta. I privata och enskilda samtal med dessa personer framgår dock att det finns ett samband mellan en etableringsvision och initierandet av olika IT-projekt på platsen. Avsikten är givetvis att förbättra platsens allmänna IT-position.

16) Kommuner och andra regionala aktörer kan ha ytterligare motiv till att engagera sig i IT-frågorna. Många regionala aktörer noterar – trots hög arbetslöshet – att det råder stora *svårigheter att rekrytera* olika experter till sin region/kommun. Särskilt påtagligt är detta problem inom just IT-sektorn. Konkurrensen mellan arbetsgivarna är hård och kommunerna har svårt att erbjuda samma lönemässiga villkor som den privata sektorn. De kommuner som ligger i ut-vecklingens framkant har dock lättare att locka till sig kompetens än andra. Attraktionskraften ligger då snarare i att få medverka i spännande IT-projekt än att få hög lön och andra materiella förmåner.

17) Ett antal *interregionala samarbetsprojekt* kring IT-frågor har initierats på olika platser i landet. Som exempel kan nämnas RIV-projektet (Regionalt Informations Vägnät) där ett fiberoptiskt nät byggs upp i ett länsamarbete mellan norra Bohuslän, Dalsland och sydvästra Värmland. Ett annat exempel är Sjunet, ett projekt kring uppbyggandet av ett gemensamt kommunikationsnät mellan sju landsting i Mellansverige. Mälardalsrådet, som är ett nätverk mellan Uppsala län, Stockholms län, Södermanlands län och Västmanlands län, kan också nämnas i sammanhanget. Ytterligare exempel är:

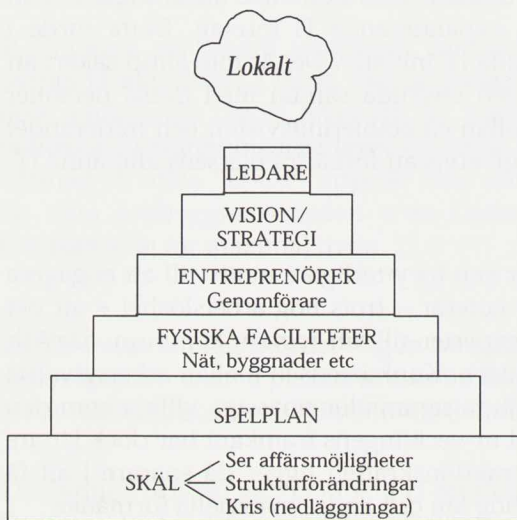
- IT-konsulenter i Västsverige: samarbete mellan Hallands län, Skaraborgs län, Göteborg och Bohus län, Älvsborgs län samt Göteborgs kommun.
- West Sweden: ett web-samarbete för gemensam nationell och internationell marknadsföring. Drygt 60-talet kommuner utgör basen.
- IT-Bergslagen: 24 kommuner och 5 landsting samarbetar i IT-frågor.

De interregionala samarbetsprojekten kan förmodas öka i framtiden till följd av internationaliseringens krav på kritisk massa och sålunda större resurser.

2.2 En modell för IT-projekt och regional utveckling

Bakom många av IT-projektens utveckling kan skönjas ett mönster av faktorer. Å ena sidan är faktorerna givetvis situationsbundna. Å andra sidan går det att se ett relativt stabilt grundmönster. För att försöka illustrera ett grundmönster har Svängsta Elektronikcentrum använts som exempel. En mer inträngande genomgång har således gjorts för att beskriva vad som möjliggjorde uppbyggandet av Svängsta Elektronikcentrum.

För att åskådliggöra olika lokala faktorerers inverkan på projektets framgång har nedanstående figur tagits fram. (Materialet bygger på intervjuer.)

Figur 1: "Svängsta-modellen" - en modell över lokala faktorerers inverkan på IT-projektens framgång.

Källa: EuroFutures

I fallet Svängsta Elektronikcentrum kan spåras sex olika lokala faktorer som haft betydande inverkan på projektet. I botten ligger några grundläggande *skäl* såsom att man på platsen verkligen ser affärsmöjligheten i en process av strukturförändringar. I bakgrunden skymtar också ett krisklimat i form av total nedläggning eller neddragning.

Ovanpå dessa grundläggande skäl skapas en lokal - och ibland regional - *spelplan* för utvecklingssamtal. Aktörerna på den lokala marknaden träffas för att på ett alltmer fokuserat sätt utbyta erfarenheter kring utvecklingsförutsättningarna.

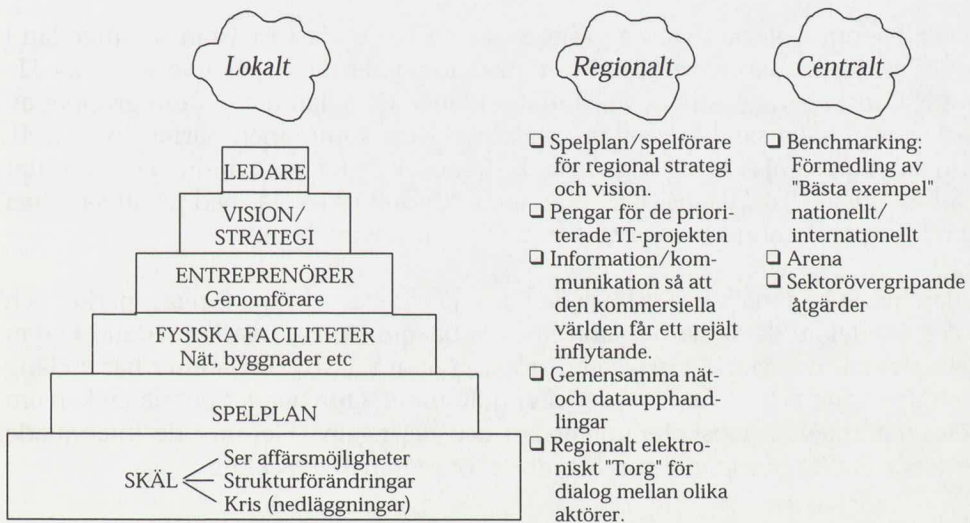
En pådrivande faktor för utveckling är tillgång till attraktiva erbjudanden om *fysiska faciliteter*. Det kan t ex handla om ändamålsenliga lokaler till bra pris. Närhet till fysiska IT-strukturer ingår också.

I de lokala förutsättningarna utgör tillgång till *entreprenörer* en viktig del. Det räcker knappast med någon enstaka entreprenör. Snarare behövs det ett antal som alla bidrar i processen med sin kompetens.

I toppen på "modellen" återfinns en *vision/strategi* med ett tillräckligt tydligt innehåll för att den ska kännas relevant och för att alla ska förstå den. I strategin finns också de kommersiella aspekterna inräknade.

Avgörande för att en process ska initieras och hållas vid liv är att det finns en *ledare*. Denna ledare fungerar som katalysator, problemlösare, entusiasmerare, coach och uppföljare.

För att IT-projekten ska få genomslag och regional spin-off krävs många gånger att det lokala projektet får uppbackning från regionala och t o m centrala aktörer. Vad denna support omfattar för tänkbara punkter framgår av figuren nedan.

Figur 2: En modell över lokala, regionala och centrala faktorer i samspel för att skapa regional utveckling.

Källa: EuroFutures

Sambandet mellan det lokala, regionala och centrala har sannolikt en avgörande betydelse för att projektet ska uppnå en kritisk massa och sålunda bidra till en bättre regional konkurrenskraft.

3. IT-Sverige i ett nötskal

I detta kapitel presenteras två kartor över IT-Sverige. Den första IT-kartan presenterar tre exempel på IT-projekt för regional utveckling från varje län. Den andra kartan visar de regionala stödjepunkterna som vuxit upp kring IT-frågor.

Exempel på IT-projekt för regional utveckling

Den första IT-kartan syftar till att ge läsaren en pedagogisk överblick över inriktningen på IT-projekt i Sverige. I varje län presenteras tre olika IT-projekt. Urvalet av dessa tre projekt har gjorts på basis av intervjuerna och de projekt som de intervjuade själva framhöll som mest intressanta i länet.

Exempel på stödjepunkter för regional utveckling

Den andra IT-kartan åskådliggör exempel på såsom IT-fora, företagsparker och IT-centra som vuxit upp i landet under de senaste åren.

Regionala IT-fora (beteckningarna varierar starkt) har bildats i nästan samtliga län i Sverige. Till dessa räknas verksamheter med tonvikten lagd på utveckling av IT-relaterade kunskaper, tjänster och produkter i länet. Ofta handlar det om grupper av människor från olika samhällssektorer (länsstyrelsen, kommuner, näringsliv, ALMI, landstinget) som samlas kring regionens IT-frågor. I de län som ännu ej har inrättat sådana fora pågår diskussioner om inrättande. Mycket tyder därmed på att samtliga län inom en snar framtid kommer att ha ett IT-fora i någon form.

Vid sidan av de regionala IT-fora har de flesta länen startat olika företagsparker och IT-centra. En del av dessa har en lång historia bakom sig. Starten låg redan i början på 1980-talet när den stora "parkvågen" slog igenom i Europa. Därefter har en lång rad företagsparker och IT-centra successivt tillkommit. Ofta bygger det på tanken om en mötesplats mellan högskola/universitet och näringsliv. Flera av de intervjuade har understrukit företagsparkernas betydelse för regional utveckling.

Sveriges IT-karta

- exempel på IT-projekt för regional utveckling

Norrbottn

Länsnätet - bredbandsnät till gagn för hela länet
Elektronisk handel - nya affärsmöjligheter för småföretag
Utbildning Direkt - teknik och applikationer för småföretag

Västerbotten

AC-net - ett länsnät för alla
AC-Direkt - strategi och plan för implementering av IT
Tourist - samverkan för utveckling av småskalig turism

Jämtland

Kontur - fysiska nät och tjänster för data- och telekommunikation
Vindue - offert-samverkan mellan företag
Etablering av distansoberoende företag - t ex DigiDoc i Hackås

Dalarna

Kurbits - gemensam höghastighets- och informationsstruktur
Transportcentrum - högskola, näringsliv och statliga verk i samverkan
ISDN-infrastruktur - samtliga skolorter

Värmland

Milstolpen - ISDN till samtliga skolorter samt höghastighetsförbindelser
Campus Arvika - samverkansprojekt mellan näringsliv och offentlig sektor
FoU-center med IT-inriktning - Högskolan i Karlstad

Skaraborg

I-torget - samhällsinformation på nätet
IT-utveckling i en lärande organisation - utveckling av skolväsendet
Castor - distansarbete via Internet

Älvsborg

Informationssystem inom Västgötalaget - samverkan mellan turistorganisationer
Älvsborgs-servern - informationssida för länet
IT till SME-företag - arbetslösa utbildas till IT-konsulenter

Göteborgs och Bohus län

IT-centrum Väst - medicinsk teknik och virtual reality
Victoriainstitutet - forskning och utbildning
RIV - ISDN till skolorter samt höghastighetsförbindelser

Halland

N-Net - ISDN till samtliga skolorter
EDI och Internet - breddutbildning till SME
IT-konsulenter - arbetslösa utbildas till IT-konsulenter i företagen

Jönköpings län

U-Kom - bildkommunikation för SME
Medborgarservice - Eksjö kommun
SME-Link - skräddarsydd Internetinformation till SME

Kronoberg

Fiber & Glas - nät-, informations- och kompetensutveckling
Lines - kunskapsutbyte med Europa
Skogsresurs - kunskapsnätverk

Skåne

Tyche - kommunal IT-utbildning
Merkurius - samverkan mellan näringslivet och Lunds universitet
Elektronisk handel - Helsingborg

Blekinge

RISI-projektet - från industri- till kunskapsamhälle
BIT-Världshusen - ett "världshus" på varje ort
Tjänster utan gränser - allians mellan näringsliv och kommunerna Karlskrona/Ronneby

Västernorrland

NärU - utveckling av distanscentrum
Kompetenscentra - centra för nischinriktad affärsutveckling
MIC - företag i nätverk

Gävleborg

Nitus-projektet - distansutbildning via ITV-studios
Infrastruktur - ISDN till alla skolorter samt höghastighetsförbindelser
Upphandlingssamverkan - offert-samverkan mellan SME

Uppsala län

Nätverk-C - regional Internet-påfart
Framtida nät och tjänster i Uppsala län - etablera neutral Internet-nod
IT-smedjan - kompetensutveckling för småföretag

Stockholms län

SLLnet - öppen fiberoptisk infrastruktur
Infocity 98 - medborgarservice och ny teknik på Lidingö
Frihamnen - Sveriges nya IT-kuster

Västmanland

U-Net - länsgemensamt nätverk för data- och telekommunikation
Lärcentra - kompetensutveckling för SME
Encata - kartläggning av datamognad hos SME

Södermanland

DU-IT - kompetensutveckling www.sormland.se - profilerar länet gentemot omvärlden
Det datoriserade vårdkonceptet - datorisering av vårdverksamhet

Örebro län

T-Net - fysisk knutpunkt för länet
Regionweb - plattform för informationsförmedling
Företagsnät - kunskapsöverföring mellan högskola och näringsliv

Östergötland

Kompetens 1 & 2 - distansutbildningsstudio
Informationssamhället i Valdemarsvik - informationstjänst till företag
Infrastruktur i Östergötland - nätutveckling

Gotland

I.Net - satsning på infrastruktur
GotITland - kompetensutveckling i skolan
Baltic Telematic Center - telemedicin och nätutbyggnad mot Östersjön

Kalmar län

IT Kalmar län - högskola och näringsliv i samverkan
Affärsutvecklande IT - informations-spridning i nätverk
Nätverk för distansarbete

Sveriges IT-karta -stödjepunkter för regional utveckling

▷ Regionala IT-fora ○ Företagsparker och IT-centra

4. En projektstrukturering

Bland den samlade mängden IT-projekt som framkommit under intervjuerna kan ett antal naturliga huvudområden urskiljas. Dessa huvudinriktningar kan sammanfattas på följande sätt:

- *Infrastruktur för tele- och datakommunikation*
- *Regional web*
- *Breddmarknadsprojekt för Internet till hushåll*
- *Medborgarservice*
- *IT och demokrati*
- *Kompetensutvecklingsprojekt*
- *IT i skolan*
- *Distansutbildning*
- *Breddmarknadsprojekt för Internet till företag*
- *Distansarbete*
- *Distansoberoende tjänster*
- *Elektronisk handel*
- *Telemedicin*

Nedan belyses var och en av dessa huvudinriktningar.

• **Infrastruktur för tele- och datakommunikation**

I samtliga län finns särskilda projekt etablerade för att stimulera utbyggnaden av tele- och datakommunikationerna. I en del fall är projekten mycket omfattande. De ges också hög prioritet. De involverar dessutom många parter och har en betydande ekonomisk ram.

För glesbygdslänen ses utbyggnaden av infrastrukturen som en överlevnadsfråga. Många ser den omfattande tillgången på subsidier som avgörande då man upplever det omöjligt att få de kommersiella operatörerna att med egna medel göra motsvarande utbyggnad. Investeringar i infrastruktur för tele- och datakommunikation har således påskyndats genom de olika EU-subsidier som finns tillgängliga för ansökan inom olika målområden (samt att Telia definierats som en offentlig finansär i EU-sammanhang).

Planerna på en infrastrukturell utbyggnad varierar något i länen. Ungefär hälften av länen har redan påbörjat en ISDN-utbyggnad till samtliga skolorter, medan övriga län befinner sig i planeringsstadiet. En tredjedel av länen bygger – eller har redan byggt – länsgemensamma höghastighetsnät i samverkan mellan kommuner och länsmyndigheter. Endast fyra län saknar i dag helt planer på en mer omfattande utbyggnad av den fysiska infrastrukturen i mer kraftfulla nät.

Därtill har landstingen i flera län för sitt eget behov byggt ut omfattande nät för tele- och datakommunikation. SLL-Net är en satsning som initierats av Stockholms läns landsting vilken fått internationell uppmärksamhet. Landstinget betalar 85 miljoner kronor till Stokab för att få fiberoptiknäten utbyggda i hela länet. Stockholm blir först i världen med ett öppet fiberoptiskt nät. Projektets syfte är att upprätta neutrala infrastrukturella noder, vilket på sikt ska leda till en friare konkurrenssituation.

- **Regional web**

Merparten av länen har startat en egen hemsida på Internet. På den regionala webben presenteras länet vad gäller arbetsmarknad, näringsliv, EU-information, hälso- och sjukvård, IT, etc. Från hemsidan finns oftast länkar till kommunernas, länsstyrelsens och landstingets hemsida. Kopplingar kan även finnas till branschorganisationer. Det är normalt att länsstyrelsen tagit initiativet till en regional web. De kommande åren beräknas denna typ av service utvecklas starkt.

Den regionala webben syftar till att ge medborgare, företag och andra av regionens intressenter lättillgänglig information. Det har dock visat sig svårt att på den regionala webben kombinera den offentliga informationen med den kommersiella på ett så attraktivt sätt att intressenterna börjat föredra denna informationsväg framför andra.

- **Breddmarknadsprojekt för Internet till hushåll**

De verkligt tunga och breda applikationsansatserna gentemot hushållssektorn är hittills inte särskilt många. Det är emellertid möjligt att regionerna nu står inför ett skifte på denna punkt. När några breddmarknadsprojekt kommer igång tenderar spridningseffekter att uppkomma.

Frågan om breddmarknadsprojekt diskuteras för närvarande på flera håll. I exempelvis Norrbottens, Västerbottens och Blekinge län pågår ett intensivt planeringsarbete för att vidga användningen av Internet till hushållen och därigenom få till stånd en dialog mellan hushåll och offentlig service.

I Blekinge pågår flera projekt för att öka användningen av Internet hos medborgarna. Internet ska bli en naturlig del av skolans miljö och arbetsformer samt användas för att stödja medborgarkontakter och demokrati. Tanken är också att regionen (läs: i första hand Karlskrona) ska utvecklas till Östersjöns mötesplats för IT-frågor. Kommunen har således koncentrerat sig både på att utveckla den totala användningen av IT internt, i den egna administrationen, och externt, hos medborgarna. RISI-projektet (Regional Information Society Initiativ) innebär också att regionen Blekinge ska utvecklas till en "provbänk" och ett "skyltfönster" för IT-användning och övergången från industrisamhället till informationssamhället. En sådan målsättning ställer krav på lösningar för den breda marknaden.

Ett nytt steg i denna riktning är det s k alliansprojektet "Tjänster utan Gränser", bakom vilket döljer sig Karlskrona och Ronneby kommuner i allians med Telia och FöreningsSparbanken. Avsikten är att samtliga hushåll i Karlskrona och Ronneby ska erbjudas attraktiva tjänster med anslutande betalmöjligheter.

- **Medborgarservice**

Inrättande av medborgarkontor lyfts fram av så pass många som en tredjedel av länen. Satsningar på medborgarkontor kan således sägas ligga i tiden. Kommunerna ser möjligheter att via medborgarkontoren ge invånarna bättre service och högre tillgänglighet. De praktiska genomslagen har dock hittills inte varit många i landet.

Ett projekt med praktisk tillämpning kan dock beröras i detta sammanhang. Här åsyftas det Medborgarservice-projekt som redan för ett par år sedan lanserades i Eksjö kommun, Jönköpings län. Kommunledningen fattade beslut om att med systematik pröva sig fram efter nya IT-baserade tjänster gentemot sina medborgare. All back-up sköts idag via ett callcenter. Som första kommun i landet öppnade man organisationen för dygnet-runt-öppet, året runt. Under tider då kommunens växel är öppen sker s k overflow-trafik till callcentret. Servicen har ordentligt dokumenterats och utvärderas löpande. Höglands Turism, med rötter i flera kommuner, har anslutit sig och marknadsför också sin extremt höga tillgänglighet. Ca 70% av de samtal som kommer till callcentret kan helt avslutas. Övriga samtal måste kommunen själv besvara. Servicen har förbättrats markant i kommunen. Enligt gjorda mätningar har tillgängligheten ökat med över 50%.

Mycket talar för att liknande lösningar som den i Eksjö kommer att sprida sig såväl lokalt som regionalt. En sådan spridning kan noteras i Gotlands kommun. Kommunens växel är här öppen alla dagar, året runt, vardagar 07.00-21.00, lördag, söndag och helgdag 09.00-20.00.

- **IT och demokrati**

Flera av IT-projekten vill bidra till en bättre medborgarservice – se föregående punkt – och därmed också skapa förutsättningar för en bättre fungerande lokal och regional demokrati. Kontakten mellan medborgare och förtroendevalda via elektronisk kommunikation och då främst Internet har tagits upp på några håll. I detta sammanhang kan nämnas planeringen av projektet "IT i demokratins tjänst" i Dalarna.

Man kan däremot inte hävda att demokratitemat hittills utgjort ett påtagligt inslag i IT-projekten.

- **Kompetensutvecklingsprojekt**

Målmedvetna investeringar i projekt för kompetensutveckling och kompetensförsörjning inom IT-området riktade mot speciella målgrupper pågår i samtliga län. De målgrupper som anges är allmänheten, och då främst kvinnor och funktionshindrade, småföretagare och lärare.

I exempelvis Västernorrlands län byggs mindre centra för IT upp i glesbygdssområdena. Totalt ska 35 centra byggas, varav hälften är färdiga. Varje centra utrustas med bl a PC, tillgång till Internet samt videokonferensteknik. Syftet är att ge samtliga medborgare och småföretagare tillgång till de moderna informationstekniska lösningarna. I Kronobergs län har länsstyrelsen och ALMI gått samman i en satsning på IT-utveckling till förmån för kvinnliga företagare med mindre verk-samheter. Genom First Class har kvinnliga representanter för olika branscher och projekt kopplats samman. Projektet kallas ALMA-Net.

Flertalet satsningar på kompetensutveckling riktar sig mot lärarna i skolan. På Gotland pågår ett stort projekt inriktat på fortbildning i pedagogik för IT-användning i skolan. Närmare 450 lärare per år ska beredas utbildning under en tressårsperiod.

- **IT i skolan**

IT i skolan handlar dock inte enbart om kompetensutveckling för lärare utan också om att introducera IT som ett vardagsredskap i undervisningen. I samtliga län pågår sådana ansträngningar. För att näringslivet ska kunna behålla konkurrenskraft på den internationella marknaden ställs också högre krav på en kvalitativ och modern utbildning. Utbildning anses sålunda vara ett område av strategisk betydelse för länens utveckling.

Mönsterås kommun kan lyftas fram som ett exempel, där man systematiskt ansträngt sig att introducera IT i undervisningen. Gymnasieskolan i kommunen har satsat på att få elever och lärare att nyttja datorn som pedagogiskt redskap i den dagliga undervisningen. Det har därför varit naturligt att samtliga gymnasieelever ska ha en egen bärbar dator. Pedagogiken i de flesta ämnesområden utvecklas för att passa det nya sättet att arbeta.

I Skara kommun har man satsat sammanlagt 30 miljoner kronor på utveckling av IT inom skolväsendet. Projektet syftar till att introducera IT som ett naturligt hjälpmedel för alla skolformer på både kort och lång sikt. I projektplanen tar man även upp aspekter som ökad jämställdhet, minskad segregation och pedagogiskt nytänkande.

Det finns också exempel på skolor som valt att tillsammans med kommersiella aktörer försöka höja kvaliteten i undervisningen. Ett sådant exempel är Örby-skolan i Stockholm där projektet ACOT - Apple Classroom of Tomorrow - drivs tillsammans med datortillverkaren Apple.

• Distansutbildning

Flertalet län understryker behovet av en vital och decentraliserad högskoleutbildning, väl anpassad till nationella och regionala behov. Möjligheterna till eftergymnasial utbildning på distans är en viktig förutsättning för en balanserad och uthållig kommunal och regional utveckling, i synnerhet i glesbygden. Mindre högskolor ser möjligheter att med hjälp av bildkommunikation erbjuda utökad undervisning i olika ämnen. Det ger också möjligheter till att använda sig av experter som annars inte skulle kunna närvara. Det är inte bara grundutbildning som blir mer tillgänglig med hjälp av bildöverföring. Även gränsöverskridande forsknings-samarbete, spridning av forskningsresultat och teknikspridning underlättas.

I bl a Gävleborg, Norrbotten och Västmanland har stora resurser lagts ner på att utveckla distansutbildningsmöjligheterna. De satsningar som gjorts inom Gävleborgs län kan tjäna som ett exempel. Projektet drogs igång av en enskild entreprenör. Utgångspunkten var att nära lyssna på vad den lokala marknaden ville ha för utbildning. Marknadsanalysen – och inte tekniken – var sålunda det viktiga avstampet i projektet. Här finns idag, några år senare, distansutbildning inom samtliga kommuner. Med tiden har ett samarbete med högskolorna i regionen vuxit fram. De orter som i första hand berörs är Sveg, Bollnäs, Ljusdal, Ånge, Bispgården och Lindesberg (flera platser ligger alltså i andra län). Projektet har rönt en viss internationell uppmärksamhet.

Också de traditionella universitetet satsar idag på att kunna erbjuda distansundervisning. Ett exempel är Uppsala som nu vill satsa hårt på att ligga i framkanten för utvecklingen av nya undervisningsformer.

• Breddmarknadsprojekt för Internet till företag

I samtliga län pågår projekt för ökad användning av Internet i små och medelstora företag (SME). Antalet reella insatser som ska ge den breda massan av SME de tekniska och applikationsmässiga förutsättningarna för en effektiv användning av Internet är dock få. Någon kritisk massa på marknaden har ännu inte uppstått och de insatser som görs från centralt håll går därför långsamt att implementera.

Många regioner i landet försöker hjälpa företagen att stärka konkurrenskraften. Detta är ett närmast klassiskt område för regionala insatser av varjehanda slag. IT, och då i synnerhet Internet, används idag på många håll som verktyg i detta arbete. Snabb och relevant information för företagen ses som ett viktigt område att satsa på.

Ett projekt som kan lyftas fram i detta perspektiv är SME-Link, som bedrivs av LänsteknikCentrum i Jönköping. Breddmarknadsambitionerna är här tydliga. Målgruppen under pilotfasen utgörs av sammanlagt 700 SME i flera län: Jönköpings, Västerbottens och Stockholms län. Ett 10-tal företag från Jämtlands län samt ett 50-tal branschspecifika företag har ingått i studien. Nyligen beslutade sig Wallenbergsstiftelsen för att bevilja ytterligare 40 miljoner kronor för projektet med målsättningen att SME-Link ska få nationell täckning.

• Distansarbete

Enstaka län har framhållit projekt som berör distansarbete. Här kan nämnas distansarbetsplatser inom Bohuslän (Öckerö kommun) och Stockholms skärgård. Det verkligt omfattande och organiserade distansarbetsprojektet saknas dock i Sverige. (Det utesluter inte att det finns "oorganiserade" händelser på individ-planet, som sammantaget kan få stor betydelse lokalt.)

Länsstyrelserna understryker i flera fall svårigheterna att förutse tillväxten inom området distansarbete. Å ena sidan kan det förefalla båda självklart och ytterst attraktivt att bedriva sitt arbete på distans för många boende med långa resvägar. Å andra sidan ställs i praktiken många initiativ till distansarbete inför både tröghet och t o m direkt motstånd. Det är en sak att tala om att byta arbetssätt och en helt annan sak att faktiskt genomföra förändringarna.

De regionala genomslagen för distansarbete har inte noterats – ännu. Mindre öar av tillämpningar finns dock i bl a skärgårdsområdena. I Stockholms skärgård kan nämnas Folksams utlokalisering till Möja och Ljusterö. Däremot finns exempel på enskilda företag som uppnått resultat av satsningar på distansarbete. Ett sådant exempel är Siemens Nixdorf i Upplands Väsby, som enligt egen utsago lyckats spara 1,5 miljon kronor genom att låta hälften av sin personal distansarbete i någon form.

• Distansoberoende tjänster

Etablering av distansoberoende tjänster har gett många små kommuner med ett "perifert" läge ett nytt framtidshopp. Historierna är många om hur kommersiella tjänsteföretag med hjälp av IT har kunnat expandera. I detta sammanhang kan bl a nämnas DigiDoc i Hackås i Jämtland, som arbetar med ärende- och dokumenthantering på distans. Företaget är ett exempel på hur en affärsidé, i kombination med engagerat ledarskap, kan leda till en kraftig ökning av antalet anställda (från 2 till 100 på två år).

Arvidsjaur och Piteå i Norrbotten, Sveg i Jämtland, Ljusdal i Hälsingland, Ånge i Västernorrland, Hagfors i Värmland, Karlskoga i Örebro län är några exempel på orter som i allt större utsträckning profilerar sin kommun som attraktiv för distansoberoende tjänsteföretag.

I Arvidsjaur finns bokningscentraler såsom Hertz, Nyman & Schultz och Nätcentralen. I Sveg finns bl a SEI Datasvar Support, dit datoranvändare i trångmål kan ringa och lotsas vidare i programvarorna. Härjedalens Telemarketing och SAS Bokningscentral är andra exempel på intressanta etableringar. Via Ljusdal planeras numera leveranserna för spedition- och kurirföretaget DHL (högsta dokumenterade produktiviteten i Europa). I Hagfors finns Northbook som tar hand om samtlig overflow-trafik inom British Airways.

Ur ett regionalt tillväxtperspektiv kan det finnas förutsättningar att gå vidare med platsernas nyetablerade kluster av distansoberoende tjänsteföretag. I dialog med

dessa företag kan platsen erbjuda successiva IT-förbättringar både rent tekniskt och kunskapsmässigt och organisatoriskt.

Det är mot denna bakgrund inte förvånansvärt att flertalet län lyfter fram potentialerna för distansoberoende företagsetableringar.

- **Elektronisk handel**

Det finns i Sverige idag en väl spridd insikt om den betydelse elektronisk handel kan komma att få i framtiden. Toppledarforum har drivit på utvecklingen och idag bedrivs projekt i alla län. Flertalet län arbetar dock även för att bistå SME i regionen med kompetens på området. Den nya tekniken ses som ett viktigt verktyg för att hjälpa företagen att stärka konkurrenskraften. Elektronisk handel ses som en viktig hörnsten i detta arbete.

Ett stort antal pilotprojekt bedrivs runt om i landet, där ett antal SME till låg eller ingen kostnad får delta i uppbyggandet av tekniken och applikationerna för elektronisk handel. Målsättningarna med projekten är dock vagt uppställda. Främst syftar man till att ta fram ett antal goda exempel, vilka sedan ska locka andra företag att ansluta sig. Ambitionerna kan sägas vara högt ställda, men än så länge är det svårt att visa upp några verkliga resultat.

- **Telemedicin**

Telemedicin, dvs medicinsk kommunikation via teledmedia, har under senare tid fått stor uppmärksamhet. Även om medicinsk konsultation per telefon kan inräknas i uttrycket telemedicin är det främst kombinationer av teledmedia, datorer och TV/video-teknik, som idag utgör byggstenarna i begreppet. Telemedicinska tillämpningar är starkt beroende av telenätets kapacitet och teknikutvecklingen på utrustningssidan. I flertalet län i Sverige har därför landstingen varit en drivande kraft inom nätutbyggnaden.

I princip samtliga län har prövat telemedicinska tillämpningar i någon form. Norrbottens, Jämtlands, Blekinge och Malmöhus läns landsting kan nämnas som framstående regioner inom detta område. De har samtliga under en längre tid skaffat sig omfattande erfarenheter av telemedicin.

5. 120 exempel från Sverige

De 120 exemplen som presenteras i detta kapitel, ger läsaren sammanfattad information om projekten, dvs vem som står som projektägare, vem som finansierar och vad projektet går ut på. Beskrivningen av projekten baseras i första hand på intervjuerna, men har ibland även kompletterats med material ur befintlig projektbeskrivning.

Strukturen på kapitel 5 är genomgående följande:

1. Projekt

Projektägare, projektfinansiering och beskrivning

2. IT-strategisk uppläggnig i regionen

2.1 IT-strategi

2.2 Nätverk

2.3 Länsstyrelsens roll

2.4 Aktörer

2.5 Några ledande kommunexempel

Norrbottens län

1. Projekt

1.1 Länsnätet

Projektägare:
IT Norrbotten.

Projektfinansiering:

ATM-nätet uppgår till 23 miljoner kronor. Komplettering med ISDN till länets 97 skolorter uppgår till 22 miljoner kronor. Den totala summan uppgår således till 45 miljoner kronor. Projektet ska slutföras under december 1997.

Beskrivning:

En utbyggnad av länsnätet sågs som en förutsättning för att realisera planerna om elektronisk handel och distansutbildning för alla kommuner i hela länet. Arbetet med länsnätet startade för ca 1 år sedan. Ett avtal slöts i april med Telia för leverans av ett 34 Mb ATM-nät. Grundtanken är att kunna garantera lägsta marknadspris i hela länet. Att koppla upp sig i Pajala ska inte kosta mer än i centrala Stockholm. Nätet ska vara det bästa i landet då det är anpassat för framtida krav vad gäller multimedia-applikationer, som t ex videokommunikation.

1.2 Elektronisk handel

Projektägare:
IT Norrbotten.

Projektfinansiering:

Totalt 8 miljoner kronor. Fördelat på EU och andra offentliga intressenter samt projektintäkter på 2 miljoner kronor från näringslivet.

Beskrivning:

Norrbotten vill ligga i frontlinjen vad gäller elektronisk handel inom näringslivet, landstinget och kommunerna. Projektet ska stimulera företag att göra affärer via Internet. Företagen och organisationerna i länet ska få kunskap om hur de kan använda den nya tekniken på ett förtjänstfullt sätt. Samtidigt syftar projektet till en utveckling av nya tjänster som är anpassade för den nya tekniken. Det ska också driva teknikutvecklingen framåt hos länets företag. De IT-företag som redan finns i länet ska lättare kunna bestämma sig för att satsa på en utveckling av sina produkter och få en avkastning inom länet.

Projektet ska skapa lokal utveckling i länet och ge ökad effektivitet, produktivitet och konkurrenskraft hos företag och offentliga organisationer.

Ett delprojekt ska starta där 10-20 företag får delta med en fri marknadsplats på nätet. De ska dokumentera sina erfarenheter av elektronisk handel. Projektet drivs fram till december 1999. Tydligare projektplan tas fram i november 1997. Därefter ska projektet dras igång. Intresset uppges vara mycket stort för projektet.

1.3 Distansutbildning

Projektägare:

IT Norrbotten.

Projektfinansiering:

Totalt 4 miljoner kronor. Projektet drivs fram till december 1999.

Beskrivning:

Projektet syftar till att minska de geografiska avståndens och den fysiska lokaliseringens betydelse inom utbildningsområdet. Kompetensnivån ska höjas inom IT som pedagogiskt hjälpmedel för distansutbildning i länet. Infrastrukturen och den praktiska kunskapen om hur tekniken används inom distansutbildning ska spridas. Utbildningar vid Luleå tekniska universitet, gymnasieskolor och grundskolor samt utbildningsföretag i länet ska spridas inom regionen. De tekniska lösningar som utvecklats inom länet ska också beredas en stabil hemmamarknad som ger möjligheter till arbetstillfällen och exportmöjligheter för IT-företag i länet. Det finns redan idag aktörer i regionen som är duktiga på bl a teknik för distansarbete och distansutbildning. Ett exempel är CDT (Centrum för Distansöverbyggande Teknik) vilket inom kort kommer att knoppas av med en verksamhet som ska driva produkten mStar vidare. Detta är en ny mjukvara för bildöverföring för t ex videokonferenser och distansutbildning.

1.4 Utbildning Direkt

Projektägare:

CDT (se beskrivning av CDT punkt 2.4 nedan).

Projektfinansiering:

Totalt 21 miljoner kronor över 3 år varav KK-stiftelsen står för 6 miljoner kronor och IT Norrbotten för 5 miljoner kronor. Allt fördelat på 3 år.

Beskrivning:

Genom att använda mStar kan studenter vid Luleå Tekniska Universitet medverka på lektioner oavsett var de fysiskt befinner sig. Studenterna kan följa undervisningen live via sin PC hemma eller gå igenom lektionen när som helst på dygnet. Den filmade lektionen tankas också ner på en server som sedan kan ringas upp från studenterna som därmed kan se föreläsningen igen för repetition. De traditionella verktygen för video/audio har vidareutvecklats med Javateknik och därmed kompletterats med funktioner som t ex elektronisk whiteboard, synkroniserat skifte av web-sidor, möjlighet till votering och inspelning.

Produkten har hittills använts för elektroniska möten och distansutbildning. Framför allt öppnar den möjligheter för företag och organisationer att verka oberoende av geografisk placering och i viss mån tid. Produkten mStar ska nu säljas och marknadsföras i ett avknoppat bolag från CDT. mStar används idag främst på universitetet men också av företag som t ex Ericsson Erisoft med 560 anställda. Erisoft har kontor i såväl Luleå, Skellefteå som Umeå. De har för närvarande ca 50 stationer installerade med mStar-miljön.

1.5 Medborgarkontor

Projektägare:

IT Norrbotten.

Projektfinansiering:

Totalt 8 miljoner kronor. Projektet avslutas i december 1999.

Beskrivning:

Medborgarkontor med Internetstöd ska ge bättre service till medborgarna i länet och öka möjligheterna för alla medborgare att kommunicera med offentliga verksamheter. Via medborgarkontoren ska blanketter för bygglov, diverse bidrag etc kunna beställas. Allmänheten ska också kunna ta del av kommunstyrelsens protokoll och dylikt.

1.6 IT och turism

Projektägare:

IT Norrbotten.

Projektfinansiering:

Totalt 4 miljoner kronor. IT Norrbotten bidrar med 2,5 miljoner kronor. De återstående 1,5 miljoner kronor finansieras genom projektintäkter från turistnäringen. Projektet drivs till december 1999. Under de första 18 månaderna (till och med december 1998) ska projektet drivas i ren projektform och under de sista 12 månaderna i bolagsform.

Beskrivning:

Projektet handlar om utveckling av interaktiva Internetbaserade applikationer och applikationer på CD-rom. Projektet ska bidra till att öka produktiviteten, effektiviteten och konkurrenskraften hos besöksnäringen i länet. Det handlar om marknadsföring av turistattraktioner, resor, boende etc via Internet och CD-rom. Turistbyråer och resebyråer samt företagen själva ska ha ett bättre presentationsmaterial för att locka fler besökare till länet även under lågsäsong.

Enligt projektbeskrivningen går projektet ut på att ta fram applikationer för turistföretagen att själva använda. Resultatet förväntas enligt projektbeskrivningen bli en mer marknadsinriktad turistnäring i Norrbotten som effektivt använder moderna

IT-lösningar. Detta förväntas skapa en bättre konkurrenskraft hos företagen, vilket i sin tur ger länet bättre förutsättningar inom den allt viktigare besöksnäringen.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Intervjupersonerna anser att IT-projekt generellt kan bidra till regionens utveckling genom att sprida kunskap och intresse som ger länet ett försprång gentemot andra regioner. Detta bör också leda till att nya tjänster växer fram. Det anses också viktigt att få fram IT-företag i regionen som skapar den plattform vilken driver utvecklingen vidare. De infrastrukturella aspekterna anses här vara en förut-sättning.

De flesta av de presenterade projekten drivs i IT Norrbottens regi. IT Norrbotten är ett bolag som ägs av länsstyrelsen, landstinget, Företagarna, ALMI och Luleå Tekniska Universitet. Sammanlagt har bolaget 160 miljoner kronor att investera i olika IT-projekt i länet. EU bidrar med 40 miljoner kronor via mål 6 och 2, ägarna står för 60 miljoner kronor och regionala stöd via länsstyrelsen och landstinget för resterande 60 miljoner kronor.

Projekten ligger under följande huvudrubriker:

- Meborgarkontor
- Elektronisk handel
- IT i skolan
- IT och turism
- Distansutbildning
- Teknik och infrastruktur

2.2 Nätverk

På initiativ av landshövdingen har ett IT-Branschråd startats. De har fått i uppdrag att ta fram program för IT-verksamheten i länet. De ska se över IT:s roll i den totala strategin. I rådet ingår en representant från vardera länsstyrelsen, IT Norrbotten, Telia, Ericsson och universitetet.

Ett nätverk har också initierats av IT Norrbotten. Med IT Norrbotten som nav har ett nätverk av engagerade människor i kommuner, landsting och företag runt om i regionen samlats. Nätverket har en viktig funktion för att sprida engagemang och verka för att nya idéer ska växa fram.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen har en aktiv roll som delägare och finansiär av projekt inom IT Norrbotten. Länsstyrelsens rent operativa roll har dock kommit att minska sedan starten av IT Norrbotten.

2.4 Aktörer

CDT (Centrum för Distansöverbyggande Teknik)

CDT är en verksamhet som ägs av Ericsson Erisoft, Frontec, Telia Research och Luleå Tekniska Universitet med finansiellt stöd från staten och Luleå kommun. Den juridiska formen för verksamheten ändras hela tiden då det är en ovanlig samarbetskonstellation. CDT ämnar bidra till utveckling av kompetens, produkter och affärsmöjligheter i tvärsnittet mellan dataelektronik och kommunikationsteknologi. Målsättningen är att bidra till att stärka konkurrenskraften hos företagen i norra Skandinavien. En av eldsjälarna i verksamheten var också initiativtagare till att starta IT Norrbotten. Starten av CDT skedde tack vare finansiering från länsstyrelsen med 10 miljoner kronor. Utan länsstyrelsen hade CDT troligtvis aldrig sett dagens ljus. Av den totala summan satsades 8 miljoner kronor på själva CDT och 2 miljoner kronor på projektet Infobahn som sedan ledde till starten av IT Norrbotten.

Luleå Tekniska Universitet

En bidragande orsak till den utveckling som skett i länet har varit universitetet i Luleå. Kompetensen som finns samlad där samt de studenter som examineras är en stor tillgång för Norrbotten. Företaget Frontec är ett av flera exempel på verksamheter som uppkommit tack vare universitetet. Totalt sett har, enligt uppgift från regionen, antalet anställda i IT-företag gått från i stort sett 0 till ca 10.000 under de senaste åren.

2.5 Några ledande kommunexempel

Luleå kommun

Luleå har av naturliga skäl en särställning i Norrbotten. Många projekt pågår i kommunen, inte minst på universitetet. Samtal förs idag med bostadsbolag, både kommunala och privata, för att tillsammans med Telia ta fram en lösning för spridningen av Internet till allmänheten. Inga projekt för en större breddad marknad har ännu initierats.

Pajala kommun

Pajala kommun har satsat mycket på distansutbildning. I januari 1997 startade i Pajala "Elektronik- och dataingenjörsutbildningen" - en högskolekurs på 120 poäng som ges av Umeå Universitet på uppdrag av Pajala kommun.

Arvidsjaur kommun

Arvidsjaur var bland de första i landet på att ta fram en egen IT-strategi. Kommunen har också med framgång lockat till sig distansoberoende tjänster såsom bokningscentraler. Hertz, Nyman & Schultz och Nätcentralen är företag som valt att etablera sig i kommunen.

Västerbottens län

1. Projekt

1.1 AC-Direkt

Projektägare:

Länsstyrelsen i Västerbottens län. Norrlands IT-Centrum (SNIC) och IT-rådet har initierat projektet och driver det nu vidare.

Projektfinansiering:

Totalt: 3.700.000 kronor. Projektet medfinansieras av EU. Länsstyrelsen, näringslivet, landstinget och KK-stiftelsen betalar resterande del.

Beskrivning:

Västerbottens län har utsetts till en av de 22 pilotregioner inom Europa som på initiativ av EU ska ta fram en strategi och aktionsplan för informationsområdet. EU-projektet förkortas RISI, vilket står för Regional Information Society Initiative. (Blekinge är en annan av dessa regioner som i stor konkurrens fick tillfälle att delta i projektet.)

Projektet anses bidra till att sätta Västerbotten på kartan och öka medvetenheten i Europa om Västerbottens fördelar som etableringsort. Det ska hjälpa till att skapa en positiv image. Projektet har också en annan viktig uppgift; att skapa ett gemensamt samlingsdokument för den fortsatta strategin inom länet vad gäller IT-frågor. Fr o m hösten 1998 ska alla IT-projekt som startar i regionen ha en strategisk koppling till detta dokument och de målsättningar som där ställs upp.

Projektet drivs under ett och ett halvt år (961101-980430). Därefter kommer EU att portionera ut resurser till de regioner som visat sig tillräckligt skickliga för att de ska fortsätta driva projekt inom specialområden. Västerbotten kan således inte vara säkert på att få ytterligare finansiering av projektet efter sista april 1998. Aktionsplanen hoppas regionen dock kunna använda sig av för det långsiktiga arbetet i regionen, oavsett vidare resurstöd. Dokumentet ska tjäna som länsstrategi för IT-frågorna och finansiering får sökas från annat håll om inte EU fortsätter att bidra.

1.2 Västerbotten Direkt

Projektägare:

Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Projektfinansiering:

Den totala finansieringssumman uppgår till totalt 970.000 kronor. Länsstyrelsen finansierar hela projektet men det sker i samarbete med Kommunförbundet, L landstinget och Umeå Universitet.

Beskrivning:

Projektet syftar till att skapa en informationsplats för Västerbotten på nätet. Det handlar främst om information från offentliga aktörer. Inga kommersiella aktörer är idag inblandade och inga konkreta planer finns för att så ska bli. Målsättningen är att samordna informationen och öka tillgängligheten i länet. Förhoppningen är att kommunerna ska länka sig till sidan.

Projektet förväntas få spridningseffekter såsom kompetensutveckling inom IT-området i länet. Kunskap om Internet ska sprida sig till kommuner och andra offentliga aktörer i länet. I projektet ingår också utbildningar, t ex inom produktion av hemsidor. Utbildningen vänder sig till kommunanställda och andra offentligt anställda inom länet. Utbildningar bedrivs på 4 platser: Umeå, Skellefteå, Lycksele och Åsele. Tanken är att kommunerna via Västerbotten Direkt får en chans att "hänga med i utvecklingen". Västerbotten Direkt ska också bidra till ett positivt näringslivsklimat.

1.3 AC-Net

Projekägare:

Data- och telenät i Västerbotten (ek. förening).

Finansiering:

Totalt: 23,9 miljoner kronor. Projektet finansieras av EU, Kommuner, länsstyrelsen, landstinget och näringslivet.

Beskrivning:

Till följd av de höga kostnader företag och offentlig förvaltning får betala för sin data- och telekommunikation beslöt länet att inleda ett projekt för utbyggnad av ett länsnät. Ett avtal träffades med Enator Dotcom för hyra av nätet över en treårsperiod. Samtliga kommuner och offentliga aktörer kommer att vara uppkopplade mot nätet. En utlöpare finns till Stockholm, vilket innebär att länets anslutna kan kommunicera med 08-området till lokaltaxa. Tanken är att denna investering ska stimulera IT-användningen i länet genom enkelhet, ökad tillgång till data- och teletjänster och lägre samtalskostnader.

1.4 Tourist

Projektägare:

Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Huvudfinansiär:

EU och länsstyrelsen finansierar med totalt 2,7 miljoner kronor. Projektet pågår fram till sommaren 1999.

Beskrivning:

På uppdrag av EU-kommissionen genomför Västerbotten ett pilotprojekt på området IT och turism. Projektet syftar till att utveckla den småskaliga turismen. Det kommer att satsas på marknadsföring via Internet för att sprida information om de olika

turistattraktionerna i länet till en större marknad. Det kommer också att satsas på ett intranät mellan de olika aktörerna i länet för att öka samordningen. Företagen har idag svårt att ta emot större besöksgrupper och erbjuda dem ett brett spektrum av aktiviteter. Genom att samordna arrangemang mellan flera företagare kan man erbjuda turisterna helhetslösningar, t ex fiske, forspaddling, etc.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT definieras av regionen dels som teknik - försörjning av information och infrastruktur - dels i form av IT:s inverkan på samhället totalt. Framgången för IT-projekt bedöms utifrån processer och inte endast funktioner. IT ses som ett verktyg, där projektet ska förändra rutiner för vissa processer i organisationer och i samhället. En framgångsfaktor är eldsjälar och deras förmåga att entusiasmera andra som ska driva verksamheten vidare efter projektets slut. Entusiasm för IT-frågorna måste finnas även på kommunal nivå. För långsiktighet måste kommersiella intressen inkluderas. Målsättningen måste vara att regionen ska tjäna pengar och nya arbetstillfällen skapas. Hittills anser man att det funnits vissa brister vad gäller just de kommersiella aspekterna.

I Västerbottens län drivs för närvarande 37 IT-projekt omfattande totalt 135,5 miljoner kronor, varav de som framhålls som viktigast presenterats ovan.

2.2 Nätverk

De senaste årens satsningar på IT-råd och IT-grupp samt den verksamhet som SNIC bedriver är ett sätt att samla regionens aktörer för gemensamma ansträngningar. I dessa grupperingar uppstår visst nätverksskapande. Det anses dock saknas nätverk där kontakter på gräsrotsnivå mellan näringsliv, forskare, offentliga aktörer kan utvecklas och stärkas.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens IT-råd har som syfte att verka för att i Västerbotten skapa en förebild för att med ett kombinerat kunskaps- och IT-lyft stimulera utvecklingen i regionen. Länsstyrelsens roll är att samordna särskilda insatser mellan olika funktioner i länet. Det är länsstyrelsens uppgift att koordinera den samlade utvecklingen på IT-området för att göra regionen attraktiv för nya etableringar och för att hjälpa de befintliga företagen att höja konkurrenskraften på en större marknad.

2.4 Aktörer

Under 1997 har en hel del hänt inom organisationen av IT-frågor i länet. Ett IT-råd har startats och en operativ IT-grupp har tillsatts. Inom kort kommer länsstyrelsen även att anställa en IT-strateg samt en IT-koordinator.

IT-rådet kommer att utgöra samrådsgrupp för de gemensamma IT-insatser som genomförs i regionen. I de fall länsstyrelsen är huvudfinansiär utgör IT-rådet styrgrupp. IT-rådet har varit verksamt sedan mars 1997 och koncentrerar sitt arbete på att ta fram en samlad strategi för IT-frågor i länet samt begränsa antalet projekt för att få en större kraftsamling.

Operativa IT-gruppen bereder frågorna till IT-rådet. De ska också i framtiden ta beslut om vilka projekt som ska initieras. Gruppen har varit verksam sedan sensommaren 1997.

Norrlands IT-centrum (SNIC) är en stiftelse som driver flera av de projekt som initieras av länsstyrelsen. Norrlands IT-centrum arbetar för att stimulera en ökad användning av Internet, sprida kunskap och utbyte inom IT-området mellan universitet och näringsliv samt skapa kontakter. Stiftarna är länsstyrelsen, landstinget, Umeå Universitet samt Umeå, Nordmalings, Robertsfors, Storumans, Lycksele och Vilhelmina kommuner. Stiftelsen har varit verksam sedan 1988.

2.5 Några ledande kommunexempel

Dorotea kommun har på senare tid fått uppmärksamhet för sitt projekt att via kabel-TV erbjuda invånarna Internet. En ny etablering har kommit till stånd i kommunen i och med Bottnia Internet Provider med ca 20 anställda. Verksamheten syftar till att erbjuda Internet till allmänheten utan kostnad. Intäkterna är istället reklambaserade.

Västernorrlands län

1. Projekt

1.1 NärU (Närutbildning på distans)

Projektägare:

Länsstyrelsen, Härnösands kommun, YDAB i Härnösand AB (dataföretag), Utbildningsamordnare.

Projektfinansiering:

Totalt: 21,7 miljoner kronor.

Länsstyrelsen står för 2,1 miljoner kr, EU mål 2 för 6,8 miljoner kr, Härnösands kommun för 0,6 miljoner kr och Distansutbildningskommittén 5 miljoner kronor.

Beskrivning:

NärU projektet går ut på att bygga upp ett centrum för utveckling av distansundervisning och distansarbete i Härnösand. Tanken är att utbildningen ska ske utifrån elevernas individuella behov. Utbildningen inom IT ska följa eleverna hela vägen från grundskola till universitet. Det gäller att inte bara satsa på utbudet av utbildning utan också på efterfrågan, dvs målgruppen ska få den förståelse för IT att de själva ska kunna efterfråga utbildning, tjänster m m. Målet blir då att entusiasmera t ex näringslivet att ställa krav så att högskolor och andra utbildningsinstanser kan erbjuda kurser som motsvarar deras behov.

I Västernorrland efterfrågas en satsning på att använda skolorna i större utsträckning. I skolan finns redan befintlig pedagogik. Det som behövs är insatser för att höja kvaliteten och omfattningen på den tekniska utrustningen samt att utbilda lärare. Inom projektet utbildas två lärare på varje skola för att kunna leda utbildningar i hur man använder den nya tekniken. Det gäller att låta skolorna utnyttjas av alla, dvs inte bara eleverna utan också näringsliv och allmänhet.

Projektet verkar för att skapa nätverk mellan de företag och organisationer som verkar inom området distansutbildning och distansarbete. De fysiska mötesplatserna är skolorna där, tekniken och kunnandet finns.

1.2 MIC

Projektägare:

Midsweden Information Center AB.

Projektfinansiering:

De fyra största ägarna Sundsvalls kommun, Timrå kommun, Telia och Mitt-högskolan tillskjuter den största andelen. Resterande del täcks av medlemsavgifter. Kärnverksamheten omsätter ca 4 miljoner kronor per år. Totalt sett, medlemmarnas

insatser inkluderade, uppgår den årliga summan till mellan 8 och 15 miljoner. Projektet löper över en treårsperiod.

Beskrivning:

MIC är ett nätverk för företag som har idéer kring IT-frågor som de ser möjlighet att realisera tillsammans med andra. Medlemsföretagen uppgår till 38 och repre-senterar allt från små lokala företag till stora internationella företag. Verksamheten bygger dels på att "missionera" om IT och vad den nya tekniken kan tillföra, dels på att initiera projekt. En viktig aspekt är brobyggandet mellan företag och högskolan.

1.3 IT Centra

Projektägare:

Länsstyrelsen initierade projektet i juli 1995. Ägarskapet gick därefter över till respektive kommun.

Projektfinansiering:

Projektet finansieras med 7 miljoner kronor via EUs strukturfond mål 5b med möjlighet till extra insatser från länsstyrelsen och kommunerna själva.

Beskrivning:

Pengarna ska finansiera utbildningsanläggningar runt om i glesbygdsområdena i länet. Sammanlagt 35 centra ska byggas, varav 17 redan är färdiga. IT Centra ska ligga i närheten av små och medelstora företag och de ska vara tillgängliga för alla. Därmed bör även öppettiderna ska också vara tillfredsställande. Således har många av de existerande IT Centra placerats i någon publik lokal såsom bibliotek och skolor. Några har placerats hos företagarnas förening eller i ett "Företagarnas hus". Det anses också viktigt att ansvaret för centrat ligger hos någon som har engagemang för frågorna.

Till IT Centret kan vem som helst vända sig för att använda PC, surfa på Internet eller använda videokonferensteknik. I framtiden kommer IT Centra att i större utsträckning förläggas till skolorna.

1.4 Kunskapssentra

Projektägare:

Kommunerna och näringslivet.

Projektfinansiering:

Finansieringen löses för varje enskilt centrum som byggs upp. Starthjälp betalas från offentlig part (kommun och länsstyrelse) men näringslivet står själva för den största delen.

Beskrivning:

Målsättningen är att varje kommun ska ha sitt kompetenscentrum. Idag finns det bl a i Sundsvall, Sollefteå och Kramfors. Kompetenscentra bidrar till en större samverkan i regionen, vilket i sin tur kan ge upphov till nya idéer om samarbete. Exempel på lyckade satsningar på kunskapscentra är Institutet för tillämpad hydraulik, Industriell Miljöteknik och Länstekniskt Centrum.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Västernorrlands län har hittills valt att inte investera några stora pengar i ett länsomspännande nät utan mer på att genom utbildning få människor att förstå hur IT kan användas som hjälpmedel. Landstinget har dock för sin del byggt upp ett länsnät för tele- och datakommunikation (Y-net). IT ska användas för att förbättra förutsättningarna för företagen i länet. Kompetensutveckling är nyckelordet. IT i sig är inget mål. Det är i första hand de existerande företagen i länet och medborgarna som ska beredas möjlighet till kompetensutveckling i informationsteknik.

De stora industrierna, som historiskt varit Västernorrlands livsnerv, investerar inte längre i länet. Småföretagen är som underleverantörer ofta beroende av de lokala basindustrierna. De måste därför få hjälp för att utveckla sig och komma ut på en större marknad, annars kommer de inte att klara framtidens konkurrens och basnäringens minskade efterfrågan. De måste knytas samman i nätverk för att synergier ska kunna uppstå.

2.2 Nätverk

De olika kompetenscentra som vuxit upp i ett antal kommuner i länet är viktiga nätverk för företag inom de specifika branscherna. Viktigt är även länsstyrelsens IT-råd, där de olika sektorerna finns representerade.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens roll är att använda tillgängliga medel för att föra utvecklingen framåt. I Norrland är marknaden för liten för att det ska vara möjligt att invänta initiativ från näringslivet. Länsstyrelsen kan hjälpa upp och stödja de kommersiella drivkrafterna för att introducera ny teknik.

2.4 Aktörer

Storindustrierna har delvis varit med i arbetet dock ej som frontfigurer. Mitthögskolan har varit drivande i de frågor som rör själva högskolan. De viktigaste aktörerna anses vara länsstyrelsen, som tillsammans med kommunerna i samarbete med näringslivet, har varit mycket drivande.

2.5 Några ledande kommunexempel

Sundsvalls kommun

I Sundsvall har ett kompetenscentrum inom industriell miljöteknik byggts upp för att samordna resurser inom miljöteknik för företag i länet. "Industriell Miljöteknik" drivs som en ideell förening men det operativa arbetet bedrivs i bolaget Environmental Engineering Mid Sweden AB. Kompetensen säljs också till utländska aktörer.

Örnsköldsviks kommun

I Örnsköldsvik arbetar "Instituttet för Tillämpad Hydraulik" (ITH) för ökad kunskap i tillämpningar inom hydrauliska och elektrohydrauliska system. ITH startade med 120.000 kronor i stöd från länsstyrelsen. Kommunen subventionerade med lokal. Idag är verksamheten helt bekostad av näringslivet självt. Det finns idag en gedigen kompetens med ett antal forskare inom hydraulikområdet

Kramfors kommun

LänsTekniskt Centrum Kramfors är en näringslivsägda stiftelse med verksamheten inriktad på att samordna resurser för utveckling och utbildning för länets verkstadsföretag. Verktygen är utbildning, IT-administration och projektverksamhet. Centrat erbjuder bl a företagsanpassade datautbildningar, tillgång till videokonferensanläggning och egen WWW-server.

Jämtlands län

1. Projekt

1.1 Kontur

Projektägare:

Telia i samverkan med länsstyrelsen.

Projektfinansiering:

Detta är ett Mål 6 projekt som Telia startat tillsammans med länsstyrelsen. Totalt kommer 61,1 miljoner kronor att investeras i projektet - 24 miljoner kronor från EU och 3 miljoner kronor från länsstyrelsen.

Beskrivning:

Största projektet är KONTUR.

- Via projektet får 105 skolorter/byar, varav 5 inte är skolorter, ISDN-möjligheter. Genom projektet kan många skolorter komma att kunna använda PC-baserad videokommunikation. Via projektet kan även alla invånare på orterna få tillgång till ISDN, dvs alla kan ansluta sig till lägsta avgift och med lokal samtalstaxa. Avståndet från användare till respektive ISDN-anlutning på varje ort kan uppgå till 6 kilometer. Tidigare var det ytterst kostsamt att få tillgång till ISDN. I det fall abonnenten redan har två telefonabonnemang blir det billigare att ansluta sig via ISDN.
- Ett antal *videobryggor* skall byggas upp. Enligt planerna i ansökan skall fyra videobryggor etableras. Två videobryggor är klara (Hede och Stugan), därefter planeras videobryggor i Krokombro och Strömsund. Via en s k "kaskaderkoppling" kan 28 samtidiga användare inom en videobrygga etablera gemensam kommunikation.
- *Etablering av bredbandsnät* till samtliga kommunhuvudorter ingår i projektet. I ett initialt skede är användningsområdet begränsat, varför det främst är skolan (t ex estetisk linje) och sjukvården som får större nytta av bredbandsnätet. AMU-gruppen i Sveg och Östersund använder redan idag ATM-nät som ett gemensamt virtuellt nät.
- En serverplattform med Internet-åtkomst har byggts upp i länet. Totalt finns ca 45 kunder.
- IT-konsulenter erbjuds till ett större antal företag. Ett 60-tal företag har besökts. Konsulenterna stannar 2-3 veckor hos företagen. Utbildning sker i Word, Excel, SPCS och Internet. Personal ur Telias personalpool åker ut till företagen, konsulenterna har dock inte säljuppslag vid besöken. Alla utom en av de besökta företagen har köpt datorutrustning efter besöken. Inget av företagen var tidigare

datoriserat. Syftet är att företagen skall köpa utrustning och programvaror på den lokala marknaden. Projektet har därför indirekt stimulerat de lokala dataföretagen. För närvarande är 11 konsulenter aktiva. Målet är att de ska bli 20 konsulenter totalt.

Företagsbesöken har även stimulerat vissa företagare att använda Internet i marknadsföringen. I exempelvis Lillsjöhögen finns en kanotcentral som hyr ut utrustning i hela länet. När företaget publicerade sin första hemsida på Internet ökade, enligt egen utsago, antalet tyska turister med ca 50%.

1.2 Försöksverksamhet med PC-baserad videokommunikation

Projektägare:

Länsstyrelsen.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen 1,3 miljoner kronor.

Beskrivning:

Försöksverksamhet med PC-baserad videokommunikation pågår mellan ett antal lokala företagare, länsstyrelsen och kommuner i länet. Via denna teknik kan bild- och ljudkommunikation etableras mellan involverade aktörer. Exempelvis kan rådgivning ske till ett företag genom att videokontakt etableras samtidigt som båda parter har åtkomst till bl a blanketter. På detta sätt kan kommunikationen mellan företag och offentliga aktörer underlättas. Ett annat exempel är att tekniken ofta används av länsstyrelsen i kommunikationen med länets kommuner. Härigenom minskas antalet resor. För att öka utnyttjandet och sprida användningen av tekniken är det viktigt att även ledningspersonal är aktiva brukare.

1.3 Vindue

Projektägare:

Vindue ekonomiska förening

Projektfinansiering:

Totalt har 10 miljoner kronor erhållits för projektet genom länsstyrelsen och EU-medel. Hittills har 7,6 miljoner kronor investerats.

Beskrivning:

Vindue är en sammanslutning av ett antal företag. Idag ingår 18-19 företag. En ekonomisk förening har bildats som i sin tur bildat ett dataföretag. Inom Vindue drivs gemensamma datautvecklingsprojekt.

Samarbetstanken dominerar. Exempelvis har ett antal företag gått ihop och arbetar nu gemensamt med Ericsson-koncernen i Östersund, motsvarande tankegång finns i MIC-projektet i Sundsvall. Fyra mindre företag på orten har gått samman och offererar gemensamt större datautvecklingsprojekt.

1.4 DigiDoc Håkan Eliasson AB (Hackås)

Projektägare:

DigiDoc Håkan Eliasson AB (Hackås).

Projektfinansiering:

Företaget har beviljats 9,3 miljoner kronor i stöd av länsstyrelsen. Av den totala summan har ca 6 miljoner kronor betalats ut.

Beskrivning:

För ett par år sedan sökte företaget investeringsmedel hos länsstyrelsen för utveckling av företagets affärsidé. Länsstyrelsen ställde krav på minst två anställda för beviljande av bidrag. Idag har företaget 100 anställda. Företaget arbetar med ärendehantering och dokumenthantering inom områdena systemutveckling, konsultation och servicebyråverksamhet. Man samarbetar bl a med RESCO AB i ett utvecklingsprojekt. Företaget arbetar inom en expansiv sektor på IT-området.

1.5 Produkthuset i Åre kommun

Projektägare:

Privatägt.

Projektfinansiering:

Totalt 6,4 miljoner kronor av länsstyrelsen.

Beskrivning:

År 1991 beviljade länsstyrelsen stöd till tre privatpersoner för etableringen av konsulthuset "Produkthuset". Inledningsvis var det svårt att få ekonomi i verksamheten, fastighetskrisen medförde konkurs. Utvecklingen vände och numera är verksamheten både expansiv och lönsam med många småföretag i konsulthuset. Ett antal företag med inriktning mot IT och tjänster, sammanlagt 24, är etablerade i fastigheten. Bland företagen kan nämnas PEAK, Montania och Sverige Barometern. Idag ger projekthuset skatteintäkter på ca 10-15 miljoner kronor. Detta har bidragit till att Åre har blivit en intressant ort i tekniksammanhang.

ÅRE-Turist använder i allt högre grad IT i samverkan med konsulthuset. Det finns långt framskridna planer på att lägga ut Åre-TV på Internet. Härigenom når man en mycket stor kundkrets.

1.6 Utsikt

Projektägare:

Kommunförbundets länsavdelning.

Projektfinansiering:

Totalt 30,5 miljoner kronor fördelat över tre år. Finansiär är KK-stiftelsen med 50% och kommunerna själva resterande. Även länsstyrelsen bidrar med 500.000 kronor.

Beskrivning:

Utsikt är ett utvecklingsprogram riktat mot samtliga skolor inom IT-området. Utbildningsinvesteringar har stor betydelse för regionen. Syftet med projektet är att fortbilda lärare inom IT-området i kombination med att ändamålsenlig kommunikationsutrustning tillhandahålls. Projektet är av långsiktig karaktär men är ännu i etableringsfasen.

1.7 Nätverksgymnasium

Projektägare:

Kommunförbundets länsavdelning.

Projektfinansiering:

Den totala budgeteringen uppgår till 26,9 miljoner kronor. För att finansiera detta har en ansökan lämnats till KK-stiftelsen på 12 miljoner kronor och från mål 6 sammanlagt 5,4 miljoner kronor. Resterande del står kommunerna för själva.

Beskrivning:

Inom ramen för projekt "nätverksgymnasium" bedrivs många aktiviteter, exempelvis gemensamma lektioner via PC-baserade videokommunikationsutrustningar mellan olika skolor och orter.

Projektet berör följande ämnesområden:

- Estetiskt program
- Medieprogrammet
- Omvårdnad och samhälle

Programspråket C++, teknologi C samt spanska berörs särskilt, PC-video används kontinuerligt i språkundervisningen. Projektidén förväntas möjliggöra gymnasieutbildning i gleset befolkade områden och därmed ha en väsentlig regional utvecklingspotential.

2. IT-strategisk uppläggnig i regionen

2.1 IT-strategi

Med IT avses användningen av datorer i bl a företag, skola och hushåll. Det finns ingen uttalad IT-strategi i Jämtlands län. Det anses viktigt att inte ha en övertro på IT. Det gäller att kunna använda datorn som ett hjälpmedel och det är fortfarande affärsidén i respektive verksamhet som är det väsentligaste. Det är viktigt att ta till vara goda idéer. För att klara marknadskraven ses IT som ett utmärkt hjälpmedel i strävan efter att effektivisera företagen.

2.2 Nätverk

Ett nätverk mellan olika länsorgan, högskolan och företagsorganisationer kommer att bildas utifrån den uppbyggnad som finns av motsvarande nätverksbildningar i Blekinge och Norrbotten. En "virtuell högskola" har också bildats mellan högskolorna i Östersund, Sundsvall, Härnösand, Örnsköldsvik och Bispgården.

En bredbandsförbindelse mellan Östersund och Trondheim är önskvärd då framför allt med NTU (Norges Tekniska Universitet) och forskningsinstitutet SINTEF i Trondheim. I det fall Östersund får en sådan kommer detta att även beröra hela Mitthögskolan.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen har en stark roll i länet. Det poängteras att det numera inte finns något offentligt organ som har ansvar för tele- och datakommunikationer för företagen i landet. Det finns ingen lönsamhet för operatörerna att med egna medel investera i glesbygdsområden. Länsstyrelsen har här en betydelsefull roll för att små samhällen ska få goda tele- och datakommunikationer.

2.4 Aktörer

Länsstyrelsen, landstinget, högskolan och Kommunförbundet är offentliga organ som aktivt driver IT-utvecklingen i länet. Kommersiella aktörer som lokala entreprenörer är involverade i olika projekt. En viktig bidragande orsak till utvecklingen är att beslutsfattare i länet själva nyttjar den nya tekniken.

2.5 Några ledande kommunexempel

Östersunds kommun

Östersund har av naturliga skäl en särställning i Jämtland. Ett flertal intressanta projekt pågår inom bl a kommunen, högskolan och landstinget.

Härjedalens kommun

Etablering av distansoberoende tjänster har gett många små kommuner ett framtidshopp. I Sveg finns bl a SEI Datasvar Support, Härjedalens Telemarketing och SAS bokningscentral.

Bergs kommun

Inom kommunen har man på olika sätt bland politiker och tjänstemän lyft fram Informations teknikens möjligheter i förvaltningarna.

Dalarnas län

1. Projekt

1.1 Kurbits -Kreativ Utveckling i en Regional Bredbandig Informations-Teknisk Struktur

Projektägare:
IT-rådet.

Projektfinansiering:

Högskolan Dalarna har erhållit 7 miljoner kronor för infrastrukturinvesteringar från KK-stiftelsen. En kravspecifikation för projektet utarbetas för närvarande. Målet är att projektet kan starta med utbyggnad våren 1998 och vara klart till sekelskiftet.

Beskrivning:

Länsstyrelsen vill särskilt betona vikten av detta projekt. KURBITS-projektet syftar till att skapa en gemensam höghastighets- och informationsstruktur i länet samt att förbättra transmissionen i det fysiska nätverket inom och mellan samtliga kommuner i länet. Eventuellt kommer även ATM-teknik att kunna erbjudas till mindre orter om efterfrågan finns på hög nätkapacitet. I Dalanätet kommer vissa gemensamma tjänster att kunna erbjudas - gemensam informationsdatabas, kompetensutveckling, videokonferens, Internet, telefoni, gemensam nätövervakning och administration.

1.2 Transportcentrum i Borlänge - Högskola, näringsliv och statliga verk i samverkan

Projektägare:
Stiftelsen Teknikdalen.

Projektfinansiering:

Projektet är 3-årigt - ca 22 miljoner kronor investeras första året och sannolikt motsvarande belopp år 2 och 3, dvs totalt 66 miljoner kronor. Finansiärer är länsstyrelsen, landstinget, Stiftelsen Teknikdalen, Borlänge kommun, Banverket, Vägverket, KK-stiftelsen och Mål 2 Bergslagen.

Beskrivning:

Basen i projekt Transportcentrum är samspelet mellan näringsliv, vägverk, banverk och Högskolan Dalarna. För att skapa Transportcentrum Borlänge krävs inte bara att de "hårda" resurserna, lokaler och infrastruktur finns tillgängliga utan också att hänsyn tas till alla mjuka men avgörande frågor som rör drivkrafter, attityder, värderingar och aktörernas förutsättningar att se framtida möjligheter. En viktig del i förverkligandet av visionen blir därför att skapa nätverk och mötesplatser.

Det är främst tre områden som står i fokus för TransportCentrums näringspolitiska mål:

- företagsutveckling, verksamheter med IT-relaterade tjänster,
- kompetens- och kunskapsexport,
- tillämpad forsknings-, utvecklings- och demonstrationsverksamhet.

Arbetet med att bygga TransportCentrum startade under andra hälften av 1996. Lokala, regionala och nationella myndigheter och organisationer deltar i projektet.

1.3 ISDN till samtliga skolorter

Projektägare:

Telia i samverkan med länsstyrelsen.

Projektfinansiering:

Totalt 22,6 miljoner kronor, varav Telia står för ca 15 miljoner och EU-medel resterande.

Beskrivning:

I 11 kommuner byggs ISDN ut till samtliga skolorter, en kommun har redan byggt ut och 3 kommuner (Borlänge, Ludvika och Smedjebacken) kommer att bygga ut. Hittills har 60 kommuner fått och ytterligare 80 skolorter kommer att få ISDN.

1.4 "Dalaweben"

Projektägare:

Länsstyrelsen i samverkan med IT-rådet.

Projektfinansiering:

Särskilda medel har inte anslagits. Intern utvecklingskostnad inom länsstyrelsens kansli.

Beskrivning:

En gemensam hemsida för länet på Internet. Det finns en klar ambition inom länsstyrelsen att hemsidan hålls aktuell. På "Dalaweben - Välkommen till Dalarna" - presenteras bl a fakta om Dalarna, arbetsmarknad och näringsliv, EU-information, hälso- och sjukvård, IT, m m. Från hemsidan finns länkar till kommunernas och landstingets hemsida.

1.5 Elektronisk handel

Projektägare:

Samverkan mellan Företagarna, kommunerna och IT-rådet.

Projektfinansiering:

Särskilda medel har inte anslagits. Intern utvecklingskostnad inom respektive organisation.

Beskrivning:

Målsättningen är att projektet inom elektronisk handel ska omfatta minst två kommuner och beröra ett par delverksamheter inom respektive kommun, exempelvis kostverksamheten.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT definieras i länet som informationsteknisk struktur. I första hand gäller det att kunna tillämpa tekniken. Det finns ingen renodlad IT-strategi för länet. Rapporten "Tele- och datakommunikation i Dalarna" är dock ett viktigt dokument i sammanhanget. I skriften "Med förenade krafter mot år 2007" finns även ett särskilt avsnitt om tele- och datakommunikation.

2.2 Nätverk

IT-råd etablerat sedan våren 1995.

Kommunikationsdirektören på länsstyrelsen är rådets ordförande. I IT-rådet finns dessutom representanter från landstinget, länsarbetsnämnden, Kommunförbundets länsavdelning, Högskolan Dalarna och Telia AB.

En teknisk samverkansgrupp med representanter från samtliga kommuner och landstinget har bildats inom IT/ADB-området. Gruppen får kontinuerligt information av IT-rådet om olika frågor.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens roll är att medverka till att länet har en bra infrastruktur. Kommunikationsdirektörens ordförandeskap i IT-rådet är därför betydelsefullt. Länsstyrelsen har en generell samordningsroll och kan bidra med finansiering i olika projekt via regionalpolitiska medel samt EU-medel.

2.4 Aktörer

Högskolan Dalarna är en viktig faktor för kompetensuppbyggnaden i länet. Högskolan har på ett positivt sätt under de senaste åren utvecklat forsknings- och utvecklingscentra inom transportområdet och industriell utveckling.

Transportcentrums etablering under 1996 syftar till att skapa nätverk och mötesplatser mellan näringsliv, statliga verk och högskolan. Verksamheten kommer att fokuseras på bl a IT-relaterade produkter och tjänster inom kommunikationsområdet.

Regionens basindustrier gör kontinuerligt stora IT-investeringar, vilket har medfört att regionens tjänsteföretag inom IT-området utvecklats positivt.

Landstinget har genomfört en omfattande datorisering de senaste åren samtidigt som ett internt länstäckande nät för tele- och datakommunikation kallat LD-Net byggts upp.

IT-rådet är en aktiv part för ökad samverkan mellan kommuner, landsting, högskolan och länsstyrelsen. Arbetet i rådet har fokuserats kring utbyggnad av den fysiska nätstrukturen i länet.

2.5 Några ledande kommunexempel

Borlänge kommun

I Borlänge har Högskolan Dalarna koncentrerat verksamheten inom teknik, ekonomi och samhällsvetenskap. En kraftig expansion har skett inom IT-relaterade utbildningar samt kring olika FoU-projekt med IT som en viktig komponent. Kommunen har under en längre tid varit förutseende och stimulerat näringslivsutveckling och kompetensutveckling inom IT-området. Ett kraftfullt stadsnät (BIT-Net) byggs för närvarande ut i kommunen.

Landstinget

Inom landstinget har en kraftfull datorisering skett de senaste åren. Stordatorsystem har ersatts av "client server-tillämpningar" samtidigt som ett länsomfattande nätverk för tele- och datakommunikation byggts ut. Vidare introduceras telemedicinska tillämpningar successivt.

Ludvika kommun

Ludvika har byggt ut ett kraftfullt stadsnät i kommunen. Tjänster i nätet utvecklas nu successivt.

Malungs kommun

I Malung har stora ansträngningar gjorts för att utveckla och underlätta IT-användningen inom skolan.

Värmlands län

1. Projekt

1.1 Milstolpen

Projektägare:

Telia i samverkan med länsstyrelsen.

Projektfinansiering:

Total kostnad 31,5 miljoner kronor, varav Telia 15 miljoner kronor, landstinget 5 miljoner kronor, Länsstyrelsen 5 miljoner kronor och kommunerna 6,5 miljoner kronor. EUs strukturfonder kommer att reducera landstingets, länsstyrelsens och kommunernas andel.

Beskrivning:

Syftet med projekt Milstolpen är att uppgradera telekommunikationerna i glesbygden. I projektet ingår att samtliga skolorter i länet får ISDN. Även höghastighetsförbindelser planeras inom ramen för projektet. Projektet har högsta prioritet i länet. Nätet ska långsiktigt bidra till bättre tele- och datakommunikationer i länet.

Nya datortillämpningar och effektivisering av befintliga kommunikationer blir bl a resultatet.

1.2 Campus-Arvika

Projektägare:

Arvika näringslivscenter, som är en ekonomisk förening med Sparbanken och Arvika kommun som stiftare.

Projektfinansiering:

Campus-Arvika får 600.000 kronor per år i tre år av länsstyrelsen.

Beskrivning:

I Tobaksbolagets nedlagda lokaler i Arvika bedrivs projektet Campus-Arvika. Ett etableringsråd har bildats för att så långt möjligt verka för att de företag som förhyr lokaler i Campus arbetar med IT-relaterade verksamheter eller har produkter med en hög IT-nivå. I lokalerna finns bl a videokonferenssystem, TV-studios och utmärkt infrastruktur.

I lokalerna byggs ett Industriellt Utvecklingscenter (IUC) upp med stöd av staten. Motsvarande centrumbildningar ska finnas på nio orter i landet. Fundia, Volvo BM (smedjan), Elektromekano i Årjäng samt ett företag som skräddarsyr lastbilsflak har

etablerat sig i lokalerna. Olika samverkansprojekt med IT-inriktning kommer att bedrivas mellan dessa företag, kommunen och olika länsorgan. Ett CAE-center med simuleringsmöjligheter skall vidare finnas i lokalerna. Det gäller nu att finna former för samverkan. Ett särskilt projekt pågår i lokalerna vad gäller marknadsföring av små- och medelstora företag - Arvika Expo. I lokalerna finns även Datortekverksamheten förlagd.

1.3 Forskningscenter med IT-ambitioner kopplad till högskolan

Projektägare:

Handelskammaren.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen har beviljat 1 miljon kronor för 1998 och 1 miljon kronor för 1999.

Beskrivning:

Syftet med projektet är bl a att utveckla IT-kompetensen i Karlstad via ett forskningscenter. Arbetsnamnet för projektet är "SoftCenter" (samma namn som i Ronneby). En länsövergripande syn är viktig i projektet. Centrat ska vara en självständig enhet som är nära kopplad till högskolan.

1.4 Skogsindustriellt centrum (SIC)

Projektägare:

Stiftelsen INOVA är ansvarig för SIC. Fristående center nära kopplat till högskolan.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen har anslagit 465.000 kronor. Därtill har finansiering erhållits av högskolan och andra regionala aktörer.

Beskrivning:

STORA:s forskningsverksamhet har lagts ner i Säffle. Dock har ett bestrykningstekniskt forskningscentrum har etablerats i Säffle. Centret är fristående från högskolan och där arbetar idag 12 personer. Såväl rektor som prorektor från högskolan finns representerade i styrelsen. På sikt ska detta bli ett träforskningscenter.

1.5 "Northbook - CallCenter"

Projektägare:

Northbook AB.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen har beviljat 720.000 kronor.

Beskrivning:

“Northbook“ är ett CallCenter i Hagfors för “overflow-trafik“ från hela världen för Brittish Airways. Idag är 16 personer anställda vid CallCentret. Utvecklingsplaner finns på att även använda CallCentret för privatkunder till NetNet för att optimera kundens samtalstaxor inom teletrafiken.

1.6 GIS-projekt “Lisa“

Projektägare:

Lantmäteriet.

Projektfinansiering:

Involverade myndigheter investerar egen tid och egna medel i projektet.

Beskrivning:

“Lisa“ är ett 3-årigt GIS-projekt som syftar till att använda datortekniken för heltäckande geografisk information för att underlätta och skapa information innan byggprojekt projekteras. Information erhålls från olika intressenter - Vägverket, Lantmäteriet, Banverket, miljöenheter etc. Därtill samlas information i databasen om rovdjur, fåglar etc. För närvarande pågår ett intensivt insamlingsarbete.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT definieras i länet som telefoni- och datakommunikation i vid mening. En IT-policy finns för länsstyrelsens interna arbete. Eventuellt blir denna policy en IT-strategi för hela länet. Under 1998 kommer en ny länsstrategi att antas, vari IT ingår som en del.

2.2 Nätverk

Det finns inget IT-råd i länet. EDV-stiftelsen och Stiftelsen INOVA är två separata utvecklingsorganisationer i länet som var för sig har stora nätverk. Därtill finns en informell och rådgivande grupp till landshövdingen som diskuterar framtidsfrågor i länet. Representationen är bred i gruppen med representanter från olika branschområden och offentlig sektor.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen har en generell samordningsroll och kan bidra med finansiering i olika projekt via regionalpolitiska medel och EU-medel.

2.4 Aktörer

Högskolan i Karlstad är en viktig faktor för kompetensuppbyggnaden i länet. Högskolans roll kommer ytterligare att stärkas i samband med att ett FoU-center med IT-inriktning inom det närmaste året skall byggas upp och kopplas nära till Högskolan.

EDV- Stiftelsen, Stiftelsen INOVA och vissa företag i regionen är de som anges som främsta drivkrafter inom IT-utvecklingen i länet.

Företagen NetNet och NetNova arbetar med "callback-teknik". Företagen är expansiva och aktiva inom sitt marknadssegment. Ca 40 anställda arbetar i företagen.

Ericsson har idag ca 750 anställda i Karlstad. Inom komplexet Karolinen finns även flera statliga myndigheter lokaliserade. De senaste årens personalminskningar inom myndigheterna har gjort att stora kontorsytor blivit lediga. Flera IT-företag har nu etablerat sig i Karolinen med totalt ca 200-300 anställda.

2.5 Några ledande kommunexempel

Karlstad

Karlstad är av naturliga skäl den ledande kommunen i Värmland. I kommunen finns högskolan samt flera statliga verk med en omfattande IT-verksamhet. Därtill kommer Ericssons positiva utveckling i kommunen.

Arvika

I Arvika byggs ett IUC (industriellt utvecklingscentrum) upp inom ramen för projektet Campus-Arvika. Därtill etableras andra IT-relaterade verksamheter inom ramen för samma projekt.

Storfors

I Storfors finns många små och medelstora företag som på ett positivt sätt utvecklats och anpassat produkter med en hög andel inom IT-området.

Gävleborgs län

1. Projekt

1.1 Distansutbildning: NITUS-projektet

Projektägare:

Frivillig sammanslutning av ett antal kommuner.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen förmedlar ca 5 miljoner kronor, medel till ITV-studios i varje kommun tillkommer.

Beskrivning:

NITUS står för Nätverksgruppen för IT-baserad utbildning via lokala studiecentra. Länet startade tidigt med distansutbildning och idag finns fungerande distansutbildning i samtliga kommuner. Efterfrågan är stor, varför det är svårt att i dagsläget få plats på en kurs. Eleverna tar sig till ett speciellt lärcentra som har lokaler med modern videokommunikationsutrustning. IT-nätverket samarbetar med ett flertal högskolor.

1.2 Gävle Pedagogiska centrum (GPC)

Projektägare:

Högskolan Gävle/Sandviken.

Projektfinansiering:

Projektet har stötts av länsstyrelsen med 800.000 kronor.

Beskrivning:

Centret som tidigare tillhörde Gävle kommun ägs numera av Kunskapscentrum AB i Stockholm. Centret, som är beläget vid Högskolan i Gävle marknadsför och utvecklar datorbaserat pedagogiskt utbildningsmaterial.

1.3 Dyslexi-center i Bollnäs (ReLS-projektet)

Projektägare:

Bollnäs kommun och Högskolan Gävle-Sandviken.

Projektfinansiering:

Mål 5 b bidrar med 2,6 miljoner kronor, Bollnäs kommun med 2,6 miljoner kronor, KK-stiftelsen med 1,4 miljoner kronor, skolverket med 200.000 kr, länsstyrelsen med 200.000 kronor och Cedako i Bollnäs bidrar med 150.000 kronor.

Beskrivning:

Stor kunskap och erfarenhet finns inom dyslexiområdet i Bollnäs. Projektet i Bollnäs är nära kopplat till Cedako i Bollnäs som är ett center för datorbaserad kommunikation för olika handikappgrupper.

Inom ReLS-projektet i Bollnäs utbildas bl a lärare på distans inom området dyslexi via ITV-studion på högskoleenheten i Bollnäs.

Dessutom pågår ett särskilt projekt för 6 elever med dyslexi. Eleverna har utrustats med datorer samt programvaror vilka anpassats för eleverna.

1.4 Infrastruktur - ISDN till samtliga skolorter samt höghastighetsförbindelser på sikt

Projektägare:

Länsstyrelsen och kommunerna.

Projektfinansiering:

ISDN-satsningen uppgår till ca 12 miljoner kronor, varav Telia svarar för ca 60-70%. Nyttjare får därigenom mer skäliga anslutningsavgifter. KK-stiftelsen har utlovat 10 miljoner kronor till högskolan för investeringar inom området. Utsikterna är också goda för att ytterligare medel erhålls från bl a KK-stiftelsen.

Beskrivning:

Utbyggnad av ISDN till samtliga skolorter är under genomförande. Totalt omfattas ca 150 skolorter. Det ska i princip vara färdigutbyggt i oktober och november 1997.

Sannolikt går projektet vidare med att bygga ut höghastighetsförbindelser i länet. En arbetsgrupp har tillsatts för detta och en dialog pågår med projektet IT i Bergslagen. Det upplevs som svårt att få till stånd erforderliga beslut i Bergslags-projektet då det berör så många kommuner (24 st) och landsting i fem län. Det är lättare att komma överens på länsbasis. Innan årsskiftet 1997/1998 förväntas förslag finnas om ett eventuellt länsgemensamt nät för tele- och datakommunikation. Högskolan Gävle-Sandviken agerar koordinator för utvecklingen av höghastighetsnätet i länet och landstinget har redan ett länstäckande nät. Vidare har Bollnäs och Ovanåker gjort en utredning om höghastighetsförbindelser inom berörda kommuner. Investeringar planeras i radiolänknät. Medel kommer att erhållas via EUs mål 5 b, länsstyrelsen och kommunerna.

Söderhamn och Ockelbo har investerat i egna kommunnät, SOLNET respektive O-NET. Länsstyrelsen anslår medel för utredningar och kunskapsuppbyggnad medan medel för investeringar erhålls via Eus strukturfonder, KK-stiftelsen, operatörer, statsbidrag och kommunerna. Erfarenheter från utförda infrastrukturinvesteringar ska komma till nytta i den fortsatta utbyggnaden. Som en intervjuad person uttrycker det: "Tidigare har länsstyrelsen investerat i ett projekt med Telia och Industridepartementet. Det kostade en mängd pengar. Nu har vi lärt oss, men det var dyra lärpengar."

1.5 RexNet

Projektägare:

Kommunförbundets länsavdelning.

Projektfinansiering

Länsstyrelsen bidrar med 250.000 kronor och Kommunförbundets länsavdelning med 250.000 kronor.

Beskrivning:

Utgångspunkten för RexNet har varit att datatekniskt koppla ihop minst två skolor i varje kommun, för att utveckla och nyttja teknisk utrustning och programvaror gemensamt. Via ihopkopplingen underlättas fortbildning av lärare samt genomförandet av olika pedagogiska projekt. Samtliga kommuner samt landstinget är involverade i projektet. Projektet ska öka datamognaden hos både lärare och elever.

1.6 Upphandlingssamverkan

Projektägare:

Handelskammaren i Gävleborg.

Projektfinansiering:

Handelskammaren inom ramen för egen budget.

Beskrivning:

Projektet syftar till att via samverkan mellan företag underlätta möjligheterna att erhålla större upphandlingar inom den offentliga sektorn.

Företagarna anser att det är felaktigt att kommuner och landsting har för stora volymer i sina upphandlingar vilket försvårar för mindre och medelstora företag att lämna offert. Företagarorganisationerna å sin sida tycker att företagarna måste finna former för att samverka för att gemensamt kunna erhålla större upphandlingar och därmed bli konkurrenskraftiga. Med hjälp av moderna IT-verktyg hos företagen kan samverkan dem emellan underlättas.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT ses i länet som en förutsättning för regional utveckling och inte ett argument i sig. Fokus ska läggas på användningen av IT och inte på de tekniska lösningarna. Länsstyrelsen ser tre huvudområden för IT-satsningarna;

- Utbildningsområdet

- Infrastrukturinvesteringar inom tele- och datakommunikation
- Ökat nyttjande av IT hos företagen

Länsstyrelsen har de senaste fem åren investerat ca 20 miljoner kronor inom IT-området samt erhållit EU-bidrag om ca 10 miljoner kronor. Därtill kommer medel som beviljats från KK-stiftelsen.

Det upplevs relativt sett svårare att motivera och utveckla IT bland små och medelstora företag i länet jämfört med övriga organisationer. Det gäller enligt länsstyrelsen att finna former och lämpliga modeller för att introducera IT hos företagen. I Gävleborg har två modeller utvecklats dels via s k "IT-piloter" i företagen som är kopplade till datorteken och dels i Hudiksvall där företagen själva driver ett motsvarande projekt kopplat till företagorganisationerna.

2.2 Nätverk

I Gävleborgs län finns ett "IT-Forum". IT-Forum har funnits i två år och anses ha betytt mycket för länet. I nätverket ingår länsstyrelsen, landstinget, samtliga kommuner, SAF, ALMI och Högskolan. Via den Gävleborgsserver, vilken är placerad på Högskolan i Gävle, sker all kommunikation med de olika parterna i IT-Forum. Kommunikationen sker via programvaran First Class.

Ett personligt nätverk har byggts upp mellan engagerade kontaktpersoner, skolorna samt IT-samordnarna i kommunerna.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen har en stark roll i länet. Motivet för verksamheten är näringslivsutveckling. En målsättning är att få medborgarna att använda IT i större utsträckning. Utbildningsnivån är låg i länet, det gäller därför att tillgodogöra sig ny teknik i utbildningen. Inte endast i högskoleutbildning utan även inom gymnasieskolan och Komvux. Länsstyrelsens roll måste huvudsakligen inrikta sig på att underlätta utbyggnaden av infrastruktur på små orter utan större kundtryck.

2.4 Aktörer

Genom IT-Forum har användningen av modern teknik ökat i länet. Vidare har bl a infrastrukturutbyggnaden påskyndats via IT-Forum,

Högskolan Gävle/Sandviken är en viktig faktor för kompetensuppbyggnaden i länet. Högskolan har på ett positivt sätt utvecklat ett datapedagogiskt centrum på högskolan.

2.5 Några ledande kommunexempel

Bollnäs

Bollnäs har utvecklat en mindre företagspark (Heden-området) där olika IT-orienterade organisationer och företag etablerats. Stora satsningar görs och har gjorts inom multimedia-området och Virtual Reality. Vidare har Bollnäs Näringslivs Center (BNC) byggt upp ett "nät" baserat på First Class för kommunikation mellan företag och offentliga myndigheter både internt och externt inom länet.

Ljusdal

Ljusdal har medvetet gjort stora insatser för att utveckla IT-tillämpningar i skolarbetet. Färila skola anges som ett bra exempel på en "genomdatoriserad skola".

Sandviken

I Sandviken finns IT tillgänglig i ett stort antal skolor samtidigt som lärare utbildats i den nya tekniken.

1. Projekt

1.1 Videokonferens och bildkommunikation

Projektägare:

IT-Forum är ett nätverk på regional- och kommunal nivå under STUNS (Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle). STUNS handlar med länsstyrelsens mandat.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen.

Beskrivning:

Startades 1992 och var i första hand ett teknikspridningsprojekt. Numera finns ett tjugotal professionella videokonferenscentraler/utrustningar i länet. Projektet är numera nedlagt, eftersom syftet med att tillhandahålla tekniken tills spridningen av densamma kommit igång anses vara uppfyllt.

1.2 Nätverk-C

Projektägare:

STUNS

Finansiering:

STUNS

Beskrivning:

1993 startades Nätverk C för att få fram en regional internet påfart. Arbetet syftade inledningsvis till att ta fram en kravspecifikation för upphandlingen. Denna ledde sedan fram till ett avtal mellan Telia och UDAC. I projektet nyttjades Uppsala Universitets kompetens och erfarenhet inom området. Rent fysiskt startade projektet i och med att det gavs i bruk 1994. Projektet är numera avvecklat.

1.3 Framtida elektroniska nät och tjänster i Uppsala län

Projektägare:

STUNS.

Projektfinansiering:

STUNS och eventuella medfinansierare.

Beskrivning:

Detta är en fortsättning på Nätverk-C. Arbetet går ut på att finna former för att skapa en neutral internet-nod som alla ska kunna utgå ifrån. Större delen av IT-projekten utgår från Uppsala kommun och deras verksamhet som leder utvecklingen i länet. I projektgruppen finns kontaktpersoner från samtliga kommuner i länet. Det anses viktigt att få fram flera marknadsaktörer som Telia, Banverket, Svenska Kraftnät och Radiolänksystem.

1.4 Kompetensutvecklingsprojekt

Projektägare:

Företagarna, LRF, universiteten, Kommunförbundet, Handelskammaren och SAF.

Projektfinansiering:

Finansierat av KK-stiftelsen.

Beskrivning:

Syftar delvis till att skapa "kompetensnätverk" som ska fungera som lärocentra, men även "kompetensutvecklingsprojekt för småföretag" som t ex "IT-SMEDjan". Detta är ett introduktionspaket av intresseväckarkaraktär för att introducera informationsteknik till småföretag. Detta ska förhoppningsvis leda till att företagen vill utbildas inom IT-frågor. Företagen ska på så sätt kunna lära sig hur informationsteknik kan appliceras på den egna verksamheten.

1.5 Tele-pendling

Projektägare:

STUNS.

Projektfinansiering:

Ännu ej fastställt.

Beskrivning:

Detta är ett nedlagt EU-projekt som återuppstått som ett utvecklingsprojekt tillsammans med Regeringskansliet för att kartlägga de stora antal offentligt anställda som pendlar mellan Uppsala-Stockholm varje dag. Delaktiga i detta projekt är även Distansforum. Projektet syftar till att underlätta och ytterligare möjliggöra distansarbete för pendlare. I första hand gäller det anställda på Regeringskansliet. Det kan dock på sikt även komma att få betydelse för andra Uppsala-Stockholm pendlare. Projektet har ännu inte startat.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Länet är inget regionalpolitiskt stödområde varför inga regionalpolitiska stöd förekommer. Det finns endast ett fåtal fall av småföretagsstöd som direkt kan sättas i relation till nyanställning. Då rör det sig om upp till 15% av investeringskostnaden. "Videokonferens och bildkommunikation" och "Nätverk-C" är två numera avslutade projekt, vilka initierats av STUNS.

IT-forum har initierat bildkonferens- och internetverksamheten genom teknikspridningsprojekt. Ett fåtal kan mätas som resultat i form av nya jobb. IT-Forums uppgift är att tillhandahålla och stimulera användandet av ny teknik. Strategin är i första hand att stimulera utveckling genom att tillhandahålla förutsättningar som infrastruktur och kompetens.

2.2 Nätverk

Länstyrelsens externa IT-verksamhet bedrivs genom STUNS som är en organisation för samverkan mellan näringslivet och universiteten i länet. Bakom STUNS står länsstyrelsen, Uppsala universitet, SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet), Uppsala kommun, landstinget och Uppsvenska handelskammaren. STUNS arbetar för nätverksskapande inom länet (mellan kommunerna, landstingen m fl) men även mellan länen i Mälardalsregionen via Mälardalsrådet.

2.3 Aktörer

IT-Forum är ett av de många projektbaser eller mötesplatser/nätverk som uppkommit via STUNS.

Mälardalsrådet består av länsstyrelserna i Uppsala, Stockholms, Södermanlands och Västmanlands län. IT-sekretariatet arbetar som ett nätverk mellan dessa län för att utbyta erfarenheter och samarbeta inom detta område.

IT-Forum ska hantera de fysiska nätfrågorna. Centralt för verksamheten är att skapa en neutral Internet-nod.

Universiteten är naturligtvis drivande även i sig själva då det finns en anseilig kompetensmängd att tillgå. Uppsala universitet bedriver även ett stort antal distansutbildningar. Även Udac, Telia och Landstinget är betydelsefulla och pådrivande aktörer i regionen.

Kommunernas IT-roll:

- köpare
- infrastrukturhållare
- planeringsansvariga

2.4 Några ledande kommunexempel

Uppsala kommun anses leda utvecklingen i länet och får därmed stå som förebild för de andra kommunerna. Tierp framhålls som skickliga, mycket tack vare ett antal intresserade och drivande nyckelpersoner.

Stockholms län

1. Projekt

1.1 IT-Forum/ForumDatorum

Projektägare:

Landstinget, länsstyrelsen, länsarbetsnämnden och Stockholm Stad.

Projektfinansiering:

Verksamheten finansieras av projektägarna.

Beskrivning:

Målsättningen är att höja Stockholmsregionens status som IT-centrum. I dagsläget bedrivs seminarieverksamhet inom en rad olika ämnesområden, t ex ärendehantering och IT-kompetensutveckling. En målsättning är att bygga upp en kunskapsbank (Företagarnas riksförbund) som kan presentera goda exempel inom IT-området, men även inom andra områden på sikt. I dec/jan 1998 anordnas seminarier om elektronisk handel respektive distansarbete.

1.2 ACOT - Apple Classroom Of Tomorrow

Projektägare:

Örbyskolan och Apple.

Projektfinansiering:

Örbyskolan och Apple.

Beskrivning:

Örbyskolan ingår i Apples världsomspännande projekt, Apple Classroom Of Tomorrow, ACOT. I USA har projektet pågått ett antal år men i Europa är Örbyskolan först. Skolor i Skottland och Belgien deltar också i detta projekt. Klassrummen har utrustats med moderna datorer och övrig informationsteknik håller hög nivå. Tanken är att datorerna ska integreras i undervisningen och ses som ett verktyg bland andra verktyg som används inom utbildningen. Fokus ligger följdaktligen på applikationssidan och ej på tekniken i sig. Skolan och eleverna är positiva till projektet. Projektet tanken dök upp hos Apples forskningsenhet ATG (Advanced Technology Group). Frågan som de ville ha svar på var: "Vad händer när lärare och elever får rutinmässig tillgång till IT?" Bärbare datorer, Internet, intranet, bildläsare, digitala kameror, de senaste programmen, mobiltelefoner, ISDN och liknande hjälpmedel kommer att vara en del i undervisningen. Ett nätverk kommer att byggas upp mellan de olika ACOT-skolorna. Ett flertal utbildningsforskare har visat intresse för projektet och kommer att följa det. Erfarenheterna visar att barnen ökar samarbetsförmågan och även utvecklar sin analytiska förmåga.

1.3 ALP /Adapt-projektet

Projektägare:

SLL.

Projektfinansiering:

EUs Adapt-initiativ.

Beskrivning:

ALP står för Adapt Learning Program. Det övergripande målet är "att utveckla och pröva modeller för kompetensutveckling och kunskapsöverföring i en expertstyrd organisation" för att på sikt kunna utveckla former för samverkan mellan olika vårdnivåer, finna nya och effektivare arbetsformer och öka IT-användandet. För uppnå detta måste IT-stöd för behovsstyrd information göras tillgängligt för både specialister och andra vårdgivare. VISS är ett beslutstödsystem som utvecklats för husläkare i samverkan med Södersjukhuset, Södra Stockholms Sjukvårdsområde och Sydöstra Sjukvårdsområdet. VISS har utvecklats som websidor på Intranet. ALP-Projektet faller under EUs ADAPT-initiativ och ska därför ingå i samarbete med minst tre andra europeiska länder. Sverige samarbetar med Italien (Astrafe och Scuolo Lavarò), Storbritannien (Business Link) och Österrike (Euro Team Vienna). Andra deltagare i projektgruppen är Novum Media, Länsstyrelsen och Landstingsförbundet. Varje nationellt projekt ska upprätta en websida med aktuell information för att sprida erfarenheter. Inom Sverige bygger nu ALP upp ett nationellt kontaktnät för att sprida de erfarenheter som projektet ger.

1.4 Där-projektet

Projektägare:

SLL (stockholms läns landsting): Landstingskontoret och Omsorgsnämnden.

Projektfinansiering:

Landstingsstyrelsen finansierar en multilicens för 2,5 miljoner kronor för ca 400 användare. Införandet av systemet bekostas av respektive förvaltning, ca 300.000 kronor.

Beskrivning:

Där-projektet (Diarie- och ärendeupphandling) syftar till att förbereda och genomföra upphandling av ett modernt datastöd. DocuLive är det datorsystem för diarieföring och ärende- och dokumenthantering som har upphandlats från Siemens-Nixdorf. Till systemet hör en web-server vilken ger ej licensierade användare möjlighet att komma åt officiella handlingar. Bakgrunden till projektet ligger i att samarbetet kring patienten måste öka och verksamheten måste effektiviseras.

1.5 SLLnet - öppen fiberoptisk infrastruktur

Projektägare:

Stockholms läns landsting, i ett senare skede STOKAB.

Projektfinansiering:

SLL går in med 85 miljoner kronor till STOKAB som driver projektet.

Beskrivning:

Projektet är en infrastrukturell satsning som initierats av Stockholms läns landsting för att ligga till grund för effektivisering och utveckling inom telemedicin. Landstinget blir först i världen med att bygga en öppen fiberoptisk infrastruktur. Tidigare har Telia haft monopol på den här typen av kabelnät. Nätet är så pass avancerat och kraftfullt att det kommer regionen till godo i stort. En viktig tanke med SLLnet är att upprätta neutrala noder för att få igång en friare konkurrenssituation. Nätet ska kunna nyttjas i hela länet, även i glesbefolkade områden som t ex skärgården. Den lågt reglerade svenska telemarknaden möjliggör denna satsning, vilket ökar Stockholmsregionens konkurrenskraft avsevärt. Projektet har fått stor uppmärksamhet internationellt.

1.6 IT- och mediaföretag

Projektägare:

Stockholms mark och lokaliseringsbolag och Business Arena Stockholm.

Projektfinansiering:

Stockholms stad, då de står som ägare till SML och därmed även BAS.

Beskrivning:

Det finns ett stort intresse för Stockholm att attrahera företag verksamma inommultimedia/internet-området. Den s k New Media-branschen växer nästan explosionsartat i Stockholm. Uppskattningsvis 700 företag är idag verksamma inom denna bransch och många av dessa är yngre än 18 månader gamla. Den sammanlagda omsättningen hos de 30 största bolagen inom nya media var 1996 över 500 miljoner kronor. SML och i B.A.S. följer och stödjer denna utveckling - och är övertygade om att IT är en stor framtidsbranch för Stockholm. SML initierade tidigare Electrum i Kista vilket har resulterat i landets största ansamling av elektronikföretag. SML och BAS försöker nu göra något liknande i Frihamnen.

1.7 Infocity 98

Projektägare:

Megaxess.

Projektfinansiering:

Megaxess samt inbjudna leverantörer.

Beskrivning:

Infocity 98 är ett testprojekt som initierats av företaget Megaxess som arbetar med att exploatera kommunikationslösningar. Infocity 98 syftar till att, genom att bjuda in leverantörer av modern kommunikationsutrustning, kunna erbjuda ny teknik för ett antal utvalda hushåll på Lidingö. Tanken är att detta projekt ska ge såväl hushåll som leverantörer möjlighet att testa ny teknik i praktiken. Lidingö stad stöder detta projekt, dock ej som finansiär. Infocity 98 kommer att innebära ett antal underprojekt kring olika applikationsområden. Några exempel på detta är skola, vård, miljö och bevakning.

Utöver dessa projekt finns andra företeelser och verksamheter som är värda att nämna i sammanhanget:

- Rival är en kombination av ett internet-magasin och en guide för stockholmare, besökare och allmänt intresserade. Guiden hjälper dig att hitta restauranger, teatrar, affärer, biografier, caféer, muséer, evenemang och mycket mer. Den uppdateras ständigt med nya recensioner och tips inom olika områden men är främst fokuserad på kultur och nöje. Detta är en kommersiell variant på vad många kommuner i landet försöker göra med sina samhällsinformativa sidor på Internet.

- Ett av stadens initiativ är den världsomspännande IT-utmaningen "The Global Bangemann Challenge". Stockholm har utmanat alla världens större städer i en tävling om de bästa IT-projekten. Städerna tävlar med sina bästa projekt i grenar som elektronisk handel, IT-applikationer i utbildningen, sjukvården etc.

- Upplands-Väsby - Siemens-Nixdorf sparar 1,5 miljoner/år på distansarbete. Företaget står för de anställdas utrustning i hemmet. Minst en dag i veckan ska de vara på kontoret. 50% är distansarbetare.

- Södertörn - Den nya högskolan är ett lyft för regionen, som på senare år tappat antal utbildningsplatser. Södertörns högskola har från starten haft en profil som en modern högskola.

- Kista - Ett svenskt Silicon Valley. Sveriges största kluster av högteknologiska och informationsinriktade företag. Electrum i Kista är internationellt sett ett framstående kompetenscentrum för utbildning och forskning inom informationsteknologi. Studenter, forskare och högteknologiska företag verkar i ett nära samband, och Electrum deltar i åtskilliga avancerade EU-projekt. Electrum, i vars styrelse SML ingår, stöds av Sveriges ledande högteknologiska företag, högskolor och Stockholms stad.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT-Forum verkar för ett ökat samarbete inom området för IT-utveckling i regionen. IT-Forum fungerar som en arena för utbyte av erfarenheter och kunskap vilket ökar möjligheterna till samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv och universitet/högskolor.

2.2 Nätverk

IT-Forum består av landstinget, länsstyrelsen, länsarbetsnämnden, Stockholms stad. STOKAB verkar även de i denna typ av frågor, exempelvis kommer de att gå in i SLLnet. IT-forum ingår även i Mälardalsrådet vilket är ett nätverk mellan Uppsala län, Stockholms län, Södermanlands län och Västmanlands län.

2.3 Aktörer

De kommersiella aktörerna i länet är naturligtvis viktiga för regionens attraktion inom området. Ett lysande exempel på detta är Kista, området som lyckats attrahera ett stort antal högteknologiskt inriktade företag, däribland Ericson. Universitet och KTH är en värdefull kombination av kompetens inom IT-området. Dessa bidrar med kompetens och utveckling och nätverksbyggande. Länsstyrelsen, Stockholms stad och ett antal kommunala bolag vårdar och utvecklar de tillgångar som finns. Dessa aktörer tillsammans gör att Stockholms län har god administration, FoU samt drivande kommersiella aktörer.

2.4 Några ledande kommunexempel

Lidingö - Infocity 98.

Stockholm - Kista-klustret.

Upplands Väsby - distansarbete.

Sollentuna - miljödatas databas tillsammans med skolorna.

Värmdö - Folksam skärgårdsutlokalisering till Möja. Folksam har lagt sin kundtjänst två-tre timmar från Stockholm city i en röd stuga på Möja. Projektet har resulterat i sju nya arbetstillfällen. Fördelerna är många enligt de anställda och projektet bedöms som lyckat av alla inblandade parter. Det finns fler exempel på skärgårdsutlokaliseringar av tjänster av call center karaktär.

Österåker - Skärgårdskontoret på Ljusterö, för distansarbete. Initierat av Ljusterö företagsorganisation.

Västmanlands län

1. Projekt

1.1 U-NET: Länsgemensamt nät för tele- och datakommunikation

Projektägare:

IT-Forum är samordnare i samarbete med Mälardalens Högskola.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen har anslagit 7 miljoner kronor för regional IT-utveckling till högskoleenheterna i de två länen.

Beskrivning:

Inom IT-Forum planeras att tillsammans utveckla ett länsgemensamt nät som är tillgängligt för skolor, företag och privatpersoner. Målet med U-NET är att skapa ett fysiskt nätverk tillgängligt för alla kombinerat med att transmissionskostnaden är lägre än i dagsläget. Nätet ska på sikt användas för bl a telefoni, mobiltelefoni, datakommunikation, Intranet m m.

1.2 Lärcentra

Projektägare:

Mälardalens nätverksuniversitet (högskolan, näringslivet och kommunerna).

Projektfinansiering:

Respektive kommun samt EU-medel Mål 2 samt länsstyrelsen 4 miljoner kronor.

Beskrivning:

Lärcentra har utvecklats i samtliga kommuner utom Heby och Skinnskatteberg. Heby är kopplat till Sala och Skinnskatteberg till Fagersta. Syftet med verksamheten är att särskilt ta hänsyn till de små och medelstora företagens kompetensutveckling. Vissa Lärcentra har bara normal datakommunikation. Sala kommun har exempelvis ett väl utbyggt Lärcentra i tele- och datakommunikationshänseende med bl a videokonferensmöjligheter..

1.3 Infrastrukturuppbyggnad och mediecenter i Surahammar

Projektägare:

Kommunalförbundet för Hallstahammar och Surahammar.

Projektfinansiering:

EU-medel (Mål 2) 6 miljoner kronor, länsstyrelsen, 4 miljoner kronor samt 10 miljoner kronor från Hallstahammars och Surahammars kommuner. Projektet pågår 1995.07.01 - 1999.12.31.

Beskrivning:

Hallstahammar och Surahammar har ett gemensamt kommunalförbund med en gemensam gymnasieutbildning. Medel har erhållits från länsstyrelsen och EU för en infrastrukturuppbyggnad mellan kommunernas skolor. Utöver gymnasieskolan i kommunerna deltar även grundskolor och Komvux i projektet. Olika tjänster appliceras i nätet på gemensamma servrar (t ex Internet-åtkomst). För närvarande är ca 1000 elever uppkopplade, 10 små och medelstora företag samt 50 privatpersoner.

Vidare har ett medicenter etablerats i Surahammar med fullständig medic utbildning. Medicentret har en kvalificerad teknisk utrustning av hög kvalitet.

1.4 IT-utveckling i grund- och gymnasieskolan

Projektägare:

Respektive kommun.

Projektfinansiering:

Sala kommun har erhållit 7 miljoner kronor från KK-stiftelsen. Fryksellska skolan har fått 2 miljoner kronor (1996-1998) från KK-stiftelsen.

Beskrivning:

Vissa grund- och gymnasieskolor har kommit långt vad gäller intern IT-utveckling medan andra står stilla. Sala har via KK-stiftelsen erhållit medel just för pedagogisk utveckling.

Fryksellska skolan, som är en friskola i Västerås, med musik, dans och IT som profil, har fått medel från KK-stiftelsen för utveckling av projekt och program inom IT-området. Skolan har etablerat kontakter inom IT-området med bl a skolor i Irland och Finland. Heby centralskola i Heby kommun var i jämförelse med de flesta kommunerna i landet tidigt ute med att utnyttja IT som ett pedagogiskt hjälpmedel i undervisningen.

1.5 Encata

Projektägare:

ALMI i Västmanland.

Projektfinansiering:

EU-medel (DG 13) har erhållits om 2,8 miljoner kronor, ALMI bidrog med 2,55 miljoner kronor, landstinget med 600.000 kronor och involverade företag med 50.000 kronor.

Beskrivning:

Syftet med projektet Encata är att studera datamognaden hos små- och medelstora företag. I projektet kartläggs vilket stöd som erfordras när SME introducerar IT. Inom projektet utvecklas en handlingsplan för hur ett sådant stöd ska organiseras. Avsikten är att slutsatserna i projektet ska vara generaliserbara för andra län. En nationell förening i Sverige har bildats för att ta till vara idéerna i projektet.

Totalt ingår 10 regioner i EU och anslagna medel uppgår till 8,4 miljoner ECU. Projektledaren finns på Irland.

Företaget RTG AB (Realtidsgrafik) i Västerås har anlåtats som konsulter i Encata-projektet. RTG AB har bl a tillsammans med arbetsförmedlingen, länsarbetsnämnden, kommunen och ALMI öppnat ett s k skyltfönster för användning av modern IT vid Vallbyinstitutet.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT ses som ett hjälpmedel för kommunikation, handel, pedagogik och kunskap i länet. Fokus är satt på applikationsmöjligheter.

2.2 Nätverk

IT-Forum i Västmanland samordnar alla tankar och idéer sedan ett par år tillbaka. Kommunförbundet svarar för det administrativa ansvaret med IT-Forum. I IT-Forum ingår representanter från länsstyrelsen, landstinget, Kommunförbundet, ALMI, Mälardalens Högskola, SAF, Företagarna och de tre kommunerna Västerås, Sala och Norberg.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens roll är att medverka till att länet har en bra infrastruktur. Länsstyrelsen har en generell samordningsroll och kan bidra med finansiering i olika projekt via regionalpolitiska medel och EU-medel.

Länsstyrelsen framhåller en önskan om central samordning vad gäller infrastrukturutbyggnaden på tele- och datakommunikation i landet. Användbarheten av näten måste diskuteras mer. Ett helhetsgrepp bör tas från centralt håll på hur landets infrastruktur för tele- och datakommunikation ska se ut i framtiden. Således borde en effektivisering av infrastrukturinvesteringarna vara möjlig.

2.4 Aktörer

Mälardalens högskola är en viktig faktor för kompetensuppbyggnaden i länet. Högskolan har planeringsansvaret vad gäller infrastrukturen på högskoleenheterna i Sörmland och Västmanland.

IT-Forum i Västmanland samordnar aktiviteter inom IT-området i länet.

ABB-koncernen har sitt eget fysiska nätverk som är väl utbyggt för koncern-gemensamt bruk. Företaget är naturligt en motor i IT-utvecklingen i länet.

2.5 Några ledande kommunexempel

Västerås

Västerås är av naturliga skäl den ledande kommunen i Västmanland. I kommunen finns bl a högskolan och ABB.

Hallstahammar/Surahammar

Kommunernas målmedvetna satsning på medier och IT är av stor betydelse.

Köping

Ett kraftfullt stadsnät har etablerats till samtliga hushåll via Kabel TV-nätet i kommunen.

Södermanlands län

1. Projekt

1.1 www.sormland.se

Projektägare:

SAMS (Samverkan för Södermanland).

Projektfinansiering:

Samfinansiering av länsstyrelsen, landstinget och de lokala kommunerna. Totalt ca 900.000 kronor.

Beskrivning:

Websidan lades ut på Internet under 1996. Projektet syftar till att profilera länet inför omvärlden och för att få fram en struktur för att i olika avseenden informera om Södermanland. En rad specifika aspekter utarbetas ur informationssynpunkt av speciella arbetsgrupper. Syftet är att locka fram förmågor inom det egna länet, men också tillfälliga besökare i länet (turister) liksom övriga nationella och internationella intressenter.

1.2 Sörmland handlar elektroniskt

Projektägare:

Kommunerna i länet (Kommunförbundet är koordinator).

Projektfinansiering:

Det finns ingen fastställd budget för projektet utan de 6 kommuner (Eskilstuna, Strängnäs, Katrineholm, Oxelösund, Nyköping och Gnesta) som är aktiva i projektet finansierar sin del individuellt.

Beskrivning:

Elektronisk handel. Uppdatera datautrustning inom den offentliga sektorn så att den kommer upp på samma nivå som i det lokala privata näringslivet. Syftet är att spara resurser och pengar bl a genom ett effektivare faktureringsförfarande. Som koordinator har Kommunförbundet ansvar för att sprida information och kunskap om elektronisk handel samt att samordna de aktiva kommunerna till en gemensam aktion och se till att övriga kommuner lockas med i samarbetet.

1.3 DU-IT

Projektägare:

Mälardalens Högskola.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen har lagt fram en total budgetram på 7 miljoner kronor. Delar av dessa pengar skall gå till DU-IT projektet, som även söker finansiering från annat håll. Övriga finansörer är Nutek, kommunerna, Almi och en rad privata småföretag. Projektet ska avrapporteras runt februari-mars 1999.

Beskrivning:

"DU-IT" är ett samordningsprojekt mellan Södermanlands (D) och Västmanlands (U) län som från början hade en infrastrukturell utveckling av IT som utgångspunkt. Konkret kan projektet sägas syfta till att etablera en neutral nod (eller eventuellt en i vardera länet) som ska fungera som en fysisk samlingspunkt för länen. Projektet eftersträvar i stort till kompetensutveckling av småföretag i form av utbildning i hur man använder IT på ett kreativt och utvecklande sätt. Delar av DU-IT-projektet kommer att genomföras genom punktartade konkreta insatser i form av pilotprojekt. En stor del av ansträngningarna kommer att läggas på ren uppmuntran till företagare att våga utforska informationsteknikens möjligheter. Det har visat sig att Internet och framför allt World Wide Web är viktiga faktorer för att höja det generella intresset.

1.4 Det Datoriserade vårdkonceptet

Projektägare:

Landstinget.

Projektfinansiering:

Central och lokal finansiering på ca 3,2 miljoner kronor per år.

Beskrivning:

Det Datoriserade Vårdkonceptet syftar till en datorisering av vårdverksamheten som bl a går ut på att föra ut datorjournalen till samtlig vårdpersonal samt att möjliggöra kommunikation mellan vårdenheter (t ex remiss och svar). Projektet är planerat att löpa över en treårsperiod.

1.5 Sjunet

Projektägare:

Sju landsting från Mellansverige.

Projektfinansiering:

En ansökan om 11 miljoner kronor har sänts till KK-stiftelsen, men projektet har startat i väntan på besked.

Beskrivning:

Bygga upp ett gemensamt kommunikationsnät för att tillhandahålla nättjänster.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Det finns ingen uttalad IT-strategi länet. Vissa ambitioner har gjorts för att utveckla regionala noder, men frågan har visat sig vara kontroversiell och har ej resulterat i någonting.

2.2 Nätverk

IT-forum startades januari 1997 och är ett nätverk som verkar inom Södermanlands län. IT-forum består av diskussionsgrupper som bildar ett nätverk som skall komma med förslag och idéer samt initiera projekt med IT-anknytning. Nätverket har varken eget projektansvar eller egen budget för att genomföra konkreta projekt. IT-forum har representanter från följande organ:

Länsstyrelsen
Landstinget
Kommunförbundet
IT-chefer från de kommuner som ingår i länet
Företagarnas riksförbund
Mälardalens Högskola

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen innehar främst en observatörsroll för närvarande. Av resursskäl har länsstyrelsen ombetts att ligga lågt och inte fungera som drivkraft varken för att initiera eller styra IT-projekt. Länsstyrelsen har däremot medel för att finansiera projekt som föreslås av andra aktörer.

2.4 Aktörer

Dataenheten Mälardalens Högskola

Dataenheten både initierar och ansvarar för ett flertal länsomfattande IT-projekt.

2.5 Några ledande kommunexempel

Nyköpings kommun

Nyköping har relativt lång erfarenhet av IT-relaterade projekt bl a genom tidig kvalificerad utveckling kring distansarbete. Ett exempel var det s k "Nya Nyköping"-projektet, en ny högutvecklad stadsdel i anslutning till Nyköping lämpad för distansarbete.

Vingåkers kommun

Kommunen har varit initiativtagare till ett projekt där de erbjudit sommarboende (med fritidshus i kommunen) att hyra in sig på lokala tele- och dataförbindelseplatser för att på så sätt kunna dryga ut semestervistelsen på orten. Vingåker har dessutom försökt skapa ett kluster för distansutbildning.

Eskilstuna kommun

Eskilstuna har tack vare sin storlek kunnat utveckla IT-nätverk mellan lokala företag. Ett sådant projekt har kallats "TUNA-nätet" och har erbjudit en sorts gruppkonferensmöjlighet via First class. Denna möjlighet har lockat 10-15 företag i kommunen och responsen från dessa har varit mycket positiv. Kommunen utför dessutom ett projekt med inriktning på elektronisk handel och Eskilstuna Energi och Miljö har som affärsidé att leverera infrastruktur.

1. Projekt

1.1 Tnet knutpunkt

Projektägare:

Högskolan i Örebro.

Projektfinansiärer:

Högskolan i Örebro har gjort en ansökan till KK-stiftelsen om stöd till IT-utveckling. KK-stiftelsen bidrar sammanlagt med 10 miljoner kronor, som kommer att fördelas på fem projekt under samlingsnamnet Tnet. Projekten går inom ramen för Regional Informations-Infrastruktur.

Beskrivning:

Projektet syftar till att skapa en fysisk knutpunkt i Örebro för regional data-kommunikation. Nätet ska enligt den plan som lagts fram av Högskolan omfatta länets samtliga 12 kommuner. Syftet är att med höghastighetsförbindelse skapa goda kommunikationsmöjligheter i länet mellan offentliga myndigheter, företag och organisationer. Målsättningen är att ge mindre företag en möjlighet att för en liten kostnad koppla upp sig på nätet och därigenom kunna marknadsföra sig över ett större område. Uppkoppling på Internet har inte högsta prioritet i den här satsningen, som har som målsättning att vara klar före år 2000.

På kort sikt finns eventuella möjligheter att driftcentraler kommer att upprättas där heltidspersonal blir nödvändig. På lång sikt förväntar sig länsstyrelsen att de små företagen ute på landsbygden kan få fler affärsmöjligheter (även internationellt) till en låg kostnad via den uppkoppling som Tnets knutpunkt erbjuder.

1.2 Tnet Regionweb Örebro

Projektägare:

Högskolan i Örebro.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen (se punkt 1.1).

Beskrivning:

Regionweb Örebro engagerar ett antal olika samarbetspartner som Landstinget, länsstyrelsen, länets kommuner, SCB samt Högskolan i Örebro. Weben är en plattform för informationsförmedling mellan samarbetsparterna och målgrupperna inom områdena Medborgarskap, Näringsliv och Turism. Dess primära syfte är informationsförmedling. Men det handlar även om att bidra till att utveckla de medverkande aktörernas kompetens inom de relaterade områdena. Detta kan öka

effektiviteten mellan och inom dessa enheter, vilket kan komma att få positiva ekonomiska effekter.

1.3 Tnet Företagsnät

Projektägare:

Högskolan i Örebro.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen (se punkt 1.1).

Beskrivning:

Syftet med projektet är ett utbyte av kunskap och kompetens och mellan högskola och företag. Kompetens-, utvecklings- och IT-användarnivån varierar stort mellan de 12 företag som idag ingår i Nätverk 2000. Grundtanken med Tnet Företagsnät är att skapa kontaktytor mellan Högskola och näringsliv som bidrar till kunskapsöverföring och ökad kompetens åt båda håll.

1.4 Tnet Lära att Lära

Projektägare:

Högskolan i Örebro.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen (se punkt 1.1).

Beskrivning:

Forsknings- och utvecklingsprojektet "Lära att Lära" syftar till att genom utvecklingsamtal utveckla och kvalitetssäkra metoder för inhämtande av information om elevens lärande. Projektet ska ge kontinuerlig handledning och nätverksstöd till skolledare, lärare och elever/föräldrar. Meningen är att den traditionella lärarrollen ska förändras till uppgiften att vara handledare och samtalspartner. Målsättningen är att detta ska öka individualiseringen och därmed elevanpassningen av undervisningen.

1.5 Kulturhistorisk akademi för Örebro län

Projektägare:

Högskolan i Örebro.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen (se punkt 1.1).

Beskrivning:

Huvuduppgift för projektet blir att stimulera och stödja kulturhistorisk verksamhet varhelst den bedrivs inom länets gränser. Projektet syftar också bl a till en samverkan mellan högskolan och gymnasieskolan via ämneskonferenser, fortbildning via

gemensamma seminarier samt distribution av läromedel via nätet. Akademien kommer att utforma en egen hemsida vilken ska innehålla en presentation av relevanta rapporter, dokumentationer och kontaktpersoner inom specifika ämnen. Örebro län ingår också i det EU-finansierade projektet Bergslaget, vilket är ett lärocentra för Bergslagsregionen.

1.6 EHT - Elektronisk Handel i T-län

Projektägare:

Kommunförbundet i Örebro län.

Projektfinansiering:

Utvecklandet av själva projektiden är en gemensam kostnad som i princip består av administrativa kostnader samt ersättning till projektledaren. Detta uppgår sammanlagt till cirka 250 000 kronor. Utgifterna för att i varje kommun göra projektet praktiskt genomförbart är respektive kommuns eget ansvar.

Beskrivning:

Projektet syftar till utveckling av elektronisk handel med visionen att rationalisera och förenkla administrationen inom den kommunala sektorn i Örebro län samt att effektivisera den kommunala upphandlingen och sprida IT-användning till SME för att öka deras konkurrenskraft. Målsättningen är att skapa:

- a. lägre inköspriser för kommunerna
- b. bättre kompetens i upphandlingsfrågor
- c. fördjupad samverkan med leverantörer, vilket hjälper småföretag i länet
- d. ökad köptrohet mot ramavtal
- e. informationsspridning
- f. pilotprojekt i alla kommuner i länet för att ge en kraftsamling och därmed stort genomslag hos företagen.

2. IT-strategisk uppläggning i länet

2.1 IT-strategi

Länet har hittills inte tagit fram någon konkret IT-strategi.

2.2 Nätverk

Det existerar inget formellt IT-råd i Örebro län. Däremot handhar Länets Utvecklingsråd bl a IT-frågor och styr delvis Örebro läns IT-utveckling. I Utvecklingsrådet ingår följande parter:

ALMI

Handelskammaren

Försäkringskassan
Kommunförbundet
Örebro läns landsting
Länsstyrelsen i Örebro län
Örebro Kommun
Länsarbetsnämnden
Högskolan i Örebro

I Örebro kommun finns dessutom en inofficiell samarbetsgrupp som fungerar som en diskussionsgrupp, där bl a IT-frågor diskuteras. I denna ingår representanter från Örebro kommun, landstinget, länsstyrelsen, Högskolan i Örebro och polisen.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens främsta inriktning har varit att samordna sin verksamhet med länsstyrelser i övriga landet. Länsstyrelsen har inte varit drivande i IT-frågor, men de är positivt inställda till utveckling i form av exempelvis det planerade Tnet-projektet. Länsstyrelsen har som enhet planerat att i framtiden erbjuda interaktiv service för länets medborgare och därmed göra administrationen mer praktisk och lättillgänglig.

2.4 Aktörer

Högskolan i Örebro

Datorenheten och näringslivsenheten på Högskolan i Örebro i samverkan med de olika institutionerna har varit drivande i IT-frågor inom Örebro län.

2.5 Några ledande kommunexempel

Örebro kommun

Örebro kommun har gjort en bred satsning på verksamhetsstödsystem som sträcker sig över hela kommunen och bl a omfattar:

ekonomisystem
verksamhetssystem
barnomsorg
äldreomsorg
skolsystem

Örebro kommun arbetar med ett IT-strategi projekt som syftar till att utarbeta IT- och telestrategi för. Som ett led i detta bygger de för närvarande ut ett datanät till 400 adresser. Kommunen satsar också på utveckling av elektronisk handel.

Rent fysiskt utvecklas i kommunen ett Soft Center Örebro som är en företagspark/teknikpark som består av självdrivande företag och fungerar som en affärs- och utvecklingsmiljö i samverkan med Högskolan i Örebro.

Askersunds kommun

Ur 1997 års budget anslog kommunfullmäktige 7 744 000 kronor för utveckling av IT-verksamhet. I kommunens satsningar ingår utbyggnad och förstärkning av infrastrukturen av data och telefoni, datorisering av skolor och förskolor samt programutveckling för karthantering, ärendehantering och debiteringssystem.

Askersunds kommun invigde den 30 oktober 1997 sitt stads- och kommunnät för IT-kommunikation. Till nätet har 37 kommunala verksamhetslokaler anslutits.

Askersunds kommun förbereder sig även de för införande av elektronisk handel.

1. Projekt

1.1 Infrastruktur i Östergötland

Projektägare:

IT-Kommissionen Östergötland.

Projektfinansiering:

IT-kommissionen Östergötland finansierar projektet. Organisationen har för närvarande en begränsad budget om ca 500 000 kronor.

Beskrivning:

Projektet är ännu delvis på beredningsstadiet och har lagts fram som förslag till Östsvenska handelskammaren. Projektet syftar till att skapa ekonomisk tillväxt med hjälp av IT. Som ett första steg har kommunens infrastruktur byggts ut för att anpassas till informationssamhällets behov. De uppföljande projekten ska frambringa ett strategiskt dokument för IT-utveckling, som innehåller riktlinjer för informationsutveckling och kompetensutveckling. De olika delarna ingår som delprojekt, varav ett heter "Information Östergötland". År 2002 skall implementeringen vara klar av de delprojekt som föreslagits tillsammans med de riktlinjer som stakas ut i utredningen.

1.2 Region E

Projektägare:

Linköpings universitet.

Projektfinansiering:

Bidrag från KK-stiftelsen med ett rambelopp på 7,2 miljoner kronor.

Beskrivning:

Utveckla möjligheter för marknadsföring, handel och mäklari med IT-resurser, till förmån för SME. Utvecklingen syftar till ökat samarbete mellan högskola, gymnasium och näringsliv. Bl a har en kunskapsreception etablerats dit småföretagare kan vända sig med spörsmål av olika karaktär och där få kvalificerad hjälp.

1.3 Etablering av en Interaktiv IT-studio

Projektägare

Valdemarsviks kommun.

Projektfinansiering:

ALMI har bidragit med lån på 300 000 kronor till det privata företaget Vikan IT som själva bidragit med ytterligare ca 500 000 kronor.

Beskrivning:

Etablering av interaktiv distansutbildning i Valdemarsviks kommun. Kommunen räknar med att projektet ska leda till en generell kunskapshöjning inom kommunen. Samtidigt väntas en mer specifik kompetenshöjning inom IT-området, framför allt hos den yngre generationen som sedan förmodas kunna utnyttja sina IT-kunskaper till att starta egna verksamheter eller hjälpa små företag som halkar efter i utvecklingen.

1.4 Kompetens 1&2

Projektägare:

Projektet ägs av Motala och Valdemarsviks kommuner.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen har bidragit med större delen.

Beskrivning:

Projektet går ut på att bygga upp en distansutbildningsstudio som fungerar som länk mellan Motala och Valdemarsvik. Projektet har beskrivits som ett pilotprojekt för distansutbildning i regionen.

1.5 Informationssamhället i Valdemarsvik

Projektägare:

Valdemarsviks kommun.

Projektfinansiering:

EU-medel med maximalt 5 miljoner kronor och dessutom medfinansiering av Valdemarsviks kommun.

Beskrivning:

Projektet är uppdelat på två steg. I första hand syftar projektet till företagsutveckling, dvs information till små och medelstora företag om hur de kan utveckla sin kunskap om vad IT innebär och på vilket sätt det kan underlätta deras verksamhet. Steg två kallas teknisk kompetenshöjning och är mer inriktat på den konkreta tillämpningen av IT.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

I länets IT-strategi ingår bl a begreppet "Östsamverkan" som syftar till en IT-samverkan över de kommunala gränserna och som siktar på att ha skapat en ny IT-region fram till år 2002. I den planerade utvecklingen ingår bl a att inordna IT-kommissionen Östergötland under Öst-Svensk Samverkan, som blir ett nybildat IT-organ. Öst-Svensk Samverkan ska utgöra en stabil bas för utveckling av IT i länet.

Den IT-anpassade infrastruktur som byggts ut på de flesta håll i länet har bildat en plattform för utveckling på flera plan. I Östergötlands län har delvis Norrland varit förebild vad gäller utveckling av IT. Östergötlands län ser dessutom möjligheter till ytterligare spinn-off effekter inom de branscher som kan dra nytta av att de fysiska möjligheterna till IT-kommunikation finns tillgängliga

2.2 Nätverk

IT-kommissionen Östergötland

Länsstyrelsen

Landstinget

Linköpings universitet

Norrköpings kommun

Linköpings kommun

Öst-Svenska Handelskammaren

Kommunförbundet

Företagarnas riksorganisation

Varje medlem bidrar med 80 000 kronor per år. Budgeten har bl a finansierat etableringen och upphållandet av Öst-göta servern. För övrigt har IT-kommissionen inte rätt att initiera konkreta projekt utan har framför allt mandat att medverka till att formulera en framtidsstrategi för IT-utveckling och att föra dess budskap vidare till invånarna i de berörda kommunerna. IT-kommissionen Östergötland kommer dock att få ökad befogenhet i framtiden, då det ombildas under Öst-Svensk Samverkan och får en egen mångmiljonbudget för att finansiera och initiera projekt.

IT-rådet Landstinget

IT-rådet Landstinget är en fristående aktör inom IT-området.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen har beskrivits som en relativt inaktiv aktör i länet, i de flesta fall de hållit sig på ett passivt betraktande plan. Valdemarsviks kommun har också beskrivit länsstyrelsens roll som liten, trots att delar av deras projekt har fått finansiering från därifrån.

2.4 Aktörer

IT- Kommissionen Östergötland (se punkt 2.2).

2.5 Några ledande kommunexempel

Valdemarsviks kommun

Valdemarsvik var den första kommunen i länet som betraktades som en kris-kommun. Kommunledningen pekar framför allt på bristen på kompetens och utbildning i kommunen som ett stort hot för en framgångsrik utveckling inom bl a IT. Kommunen har haft som utgångspunkt att konsekvent utveckla IT med inriktning på regional utveckling, vilket skall uppnås genom bl a IT-utbildning för småföretagare. Visionen har varit att ha en bredbandskommunikation mot omvärlden för att få ned framtida investerings- och kommunikationskostnader.

Vadstena kommun

Vadstena är exempel på en *liten* kommun som blivit omtalad inom IT-området tack vare ett tidigt engagemang i dessa frågor. Deras aktivitet anses ha en positiv inverkan på den regionala (och kommunala) utvecklingen. Vadstena har delvis haft Norrbottens län som förebild i dessa frågor.

Linköpings kommun

Linköping kan presentera en genomarbetad IT-strategi och har dessutom etablerat en politisk formering för IT-frågor som har visat sig mycket värdefull. Linköpings borgmästare har varit positiv till IT-utvecklingen, vilket ytterligare har bidragit till kommunens framgång.

Exempel på två projekt som har utförts i Linköpings kommun:

- Telemedicin – En IT-baserad kommunikation mellan vårdcentraler inom Linköpings kommun
- Intranet Östergötland – Att använda webbtjänster för verksamhetsutveckling inom kommunen.

Skaraborgs län

1. Projekt

1.1 I-torget

Projektägare:

Projektet är en gemensam satsning från Götene, Lidköpings och Vara kommuner och verkar under bolaget Företagsutveckling i Götene Lidköping AB.

Finansiering:

Länsstyrelsen skulle ursprungligen bidra med 1 miljon kronor per år under en treårsperiod, men har tvingats sänka summan till 600 000 för år 1998. NUTEK allokerar 1 miljon kronor för treårsperioden och respektive kommun bidrar med i snitt cirka 110 000 kronor per år.

Beskrivning:

I-torget håller på att utvecklas till ett fysiskt IT-centrum där olika regionala aktörer ska kunna samlas och få tillgång till högutvecklad IT. Här skall företag, myndigheter och organisationer kunna söka information och/eller förmedla kunskap. Syftet med projektet är att via world wide web underlätta för kommuner, företag och organisationer att presentera och marknadsföra sig mot omvärlden. I-torget fungerar som en guide för utbildning, kultur, näringsliv m m inom regionen och har som målsättning att det ska bli den naturliga platsen för att söka lokal information.

1.2 IT-utveckling i en lärande organisation

Projektägare:

Skara kommun.

Finansiering:

KK-stiftelsen ska bidra med 15 miljoner kronor uppdelat över en treårsperiod och Skara kommun bistår även de med 15 miljoner kronor.

Beskrivning:

Skara kommun har etablerat ett datanät som samtliga skolor blir uppkopplade på. Utvecklingen i det omfattande projektet har främst styrts underifrån och aktiviteterna har bl a fördelats på 90 delprojekt. I projektplanen har för övrigt sex grundstenar framhållits :

- a. *En lärande organisation*, först och främst, ska ha kapacitet att både skapa, inhämta och sprida kunskap.
- b. *Pedagogiskt nytänkande* ska framkomma genom motivation till ökat IT-intresse och de fördelar det nya mediet kan ha för utbildningen.

c. *IT-strategin* har som målsättning att alla elever skall använda IT som ett naturligt redskap för sitt lärande.

d. För *jämställdhet mot segregation* syftar till att alla elever skall få samma förutsättningar att använda IT, oberoende av familjesituation, kön och bakgrund.

e. Skolan ska med hjälp av utvecklingen kunna *samverka* med bl a lokal arbetsförmedling/näringsliv, länsmuséet, länsbiblioteket samt möjliggöra distansutbildning i Skara kommun.

f. Slutligen ska man arbeta utifrån ett *vertikalt perspektiv*, vilket betyder en helhetssyn på utveckling av skolväsendet, där resultat förväntas både på kort och lång sikt och där man samtidigt inriktar sig på att nå olika skolformer i befintliga samverkansområden.

1.3 Kreativt Center Skaraborg

Projektägare:

Högskolan i Skövde, Skövde kommun, Kommunförbundet, ALMI, länsstyrelsen, Electrolux i Mariestad och Volvo Personvagnar i Skövde.

Projektfinansiär:

Finansiärer till Kreativt Center var 1996 länsstyrelsen med 700 000 kronor, Skövde kommun med 500 000 kronor och Teknikbrostiftelsen med 150 000 kronor utöver medlemsavgifterna 21 000 kronor.

Beskrivning:

Kreativt Center Skaraborg är en ideell förening med syfte att vara länk mellan Högskolan i Skövde och näringslivet i Skaraborg. Samverkan sker givetvis med högskolans egen personal och studentkåren för information och implementering hos näringslivet av forskning, examens- och projektarbete.

Kreativt Center har som huvuduppgift, dels att söka samarbete med och etablering av forskningsnära företag till högskoleområdet (projekt - kunskapsföretag), men även att lära studenter grunder i egen företagsamhet (entreprenörutbildning) och att starta och driva företag med inriktning mot nya framtida tekniktillämpningar och företagsstrukturer (groddföretag). Tillsammans utgör dessa projekt "Iderum". Till den senare uppgiften hör också att tillhandahålla lokaler i högskolemiljön till rimliga kostnader för groddföretagen. För närvarande finns i "Hus Ett" fyra företag med 13 medarbetare. Härtill kommer ca 8 företag med ett 30-tal medarbetare utanför "Hus Ett" eller som inte riktigt kommit igång. Kreativt Center har ingen anställd utan arbetar med styrelse, verksamhetsansvarig och konsulter. Kreativt Center ingår i riksorganisationen för Sveriges teknikparker (Swedepark). Ansökan har inlämnats om EU-stöd till projekt "Vägledare" för att utveckla verksamheten och sprida erfarenheter därav.

1.4 Castor Distansuniversiten

Projektägare:

Lidköpings kommun.

Projektfinansiering:

Projektet löper tills vidare över en treårsperiod. EU-Kommissionen och Lidköpings kommun bidrar med 900 000 kronor vardera.

Beskrivning:

Distansuniversitetet utbildar för närvarande arbetslösa i avancerad IT-användning. Som färdigutbildade kan dessa rubricera sig som informationsmäklare/omvärldsbevakare och erbjuda företag ett effektivt sätt att efter önskemål hämta in information och material från Internet. Vidare planeras utbildning av akademiker till omvärldsanalytiker, forskare till omvärldsforskare och även direktörer till kännare av IT-hantering. Deras arbete efter utbildningen ska sedan anpassas efter bakgrund och kvalificering. Från första kullen har 8 av 9 färdigutbildade fått arbete.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

I Skaraborgs län har det tidigare funnits en drivkraft för IT-utveckling, inte minst från länsstyrelsens sida genom länets IT-råd. Under 1997 har dock stora resurser satsats på att organisera den sammanslagning till storlän (med Göteborgs och Bohus och Älvsborgs län) som ska äga rum innan 1998, vilket har gjort att en stor del av IT-verksamheten har legat nere under det senaste året.

Inom IT-rådet skapades ett embryo till en strategi före 1997. De kommuner som anställt en ansvarig för IT-frågor får i regel ett stort försprång, något som i förlängningen påverkar attraktiviteten mot investerare.

2.2 Nätverk

Det har tidigare funnits ett aktivt och ambitiöst IT-råd med både egen beslutanderätt och egen projektbudget. IT-rådet har dock haft sin verksamhet nerlagd under 1997 av den anledningen att Skaraborgs läns sammanslagning med Göteborgs och Bohus och Älvsborgs län har varit mycket resurs- och tidskrävande. IT-rådet är dock planerat att återuppstå, eventuellt i en ny konstellation, efter årsskiftet.

Normalt inkluderar IT-rådet representanter från:

Länsstyrelsen

Landstinget

Kommunförbundet

Företagarnas riksorganisation

Väst-svenska handelskammaren

Länsarbetsnämnden

(Försäkringskassan adjungerad)

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen startade IT-rådet och har över huvud taget ansträngt sig för att få parterna att närma sig varandra och våga introducera den nya tekniken. Problemet, upplever länsstyrelsen, har varit att engagera länets små perifera kommuner. Skaraborgs län har en relativt låg utbildningsnivå, vilket påverkar IT-utvecklingen negativt. Responsen till teknikutvecklingen är låg. Invånarna vill inte prioritera IT-utvecklingen, då de har svårt att se behoven, eller annorlunda uttryckt, sambanden mellan ett "IT-samhälle" och det vardagliga livet. Det strategiska arbete som sker idag går via Väststyrelsens IT-grupp.

2.4 Aktörer

Skövde Högskola

Skövde Högskola har en datorenhet med kompetens inom IT som kommer regionen till nytta.

Aktiva IT-aktörer

Det finns ett antal mindre företag som på egen hand tagit hand om IT-utveckling för eget eller lokalt bruk. Ett exempel är Ledcon i Mariestad.

Företagarnas riksförbund

Företagarnas riksförbund har på ett betydelsefullt sätt varit aktivt i sin representation av småföretagare i länet.

2.5 Några ledande kommunexempel

Vara kommun

Vara kommun har framhållits som framgångsrika. De har, mycket tack vare sin storlek och de resurser som man har kunnat uppbringa för att utveckla IT, varit mycket aktiva. På kommunen har det funnits eldsjälar med stort engagemang i IT-frågor och man har även haft ett samarbete med Skövde Högskola.

Skövde kommun

Skövde kommun är länets största kommun och har en naturlig fördel av detta. Dessutom finns en bred IT-kompetens inom Skövde Högskola, som också har varit initiativtagande i IT-projekt

Skara kommun

Skara kommun anses ha lyckats väl med sina IT-satsningar, delvis tack vare kompetenstillgången hos Sveriges Lantbruksuniversitet vilket finns beläget i kommunen.

Hjo kommun

I Hjo kommun var det från början ett litet företag som var initiativtagare till IT-utveckling. Företagets ambition fungerade som inspirationskälla till kommunledningen, som sedermera har ägnat stor energi åt IT-frågor.

Lidköpings kommun

Kommunen har förvisso ingen egen högskola men har utvecklat ett system för distansutbildning. Lidköpings kommun anses, liksom Skövde kommun, gynnas av sin storlek.

Älvsborgs län

1. Projekt

1.1 "RIV-projektet", Regionalt InformationsVägnät

Projektägare:

Högskolan Trollhättan - Uddevalla.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen, Mål 2 och 5b och Högskolan står som finansiärer. Hela projektet, som drivs under en treårsperiod, har beräknats till 62,2 miljoner kronor.

Beskrivning:

Syftar till att höja IT-kompetensen i regionen genom ett synligt, enkelt och flexibelt kompetensnätverk för information och utbildning i Fyrstad, norra Bohuslän och Dalsland. Lokala IT-centra ska bygas upp i regionens samtliga kommuner med en kordinator som tillhandahåller teknisk utrustning och personlig assistans. Dessa ska ha anknytning till det lokala näringsklimatet och nischa sig därefter. Exempel på detta ges med Lysekil, marin anknytning och Trollhättan, bilindustrin (simulering och dyl.). Målgruppen är gymnasieskolor samt små- och medelstora företag. Stödfinansierat via KK-stiftelsen, Mål 2 (Fyrstad) och 5b (Västra Sverige). Projektet satsar 60 miljoner. Telia har även en del i detta projekt som då kallas "VG (VästGöta) Nät-RIV".

1.2 "Full Fart 96"

Projektägare:

Borås kommun.

Projektfinansiering:

Borås kommun och Länsstyrelsen står för finansieringen som har kostnadsberäknats till 3,3 miljoner kronor.

Beskrivning:

Kommunen arbetar i samverkan med den lokala näringslivsorganisationen +4633 - Handelsstaden Borås, Högskolan i Borås och Telia AB för att förmå företag och organisationer att inse fördelar och möjligheter med datorbaserad informations- och kommunikationsteknik och att arbeta i nätverk. Projektet drivs med inriktning mot att få största anslutning till "Borås-webben" som är en informationssida på Internet.

1.3 Informationssystem inom Västgötalaget

Projektägare:

Västergötlands Turistråd.

Projektfinansiering:

Turistrådet i Värmland och länsstyrelsen har kostnadsberknat projektet till 1,55 miljoner kronor.

Beskrivning:

Ett nätverk för samverkan mellan de 21 kommunala turistorganisationerna, ska utveckla ett datorbaserat system för att förbättra de kommunala turistbyråernas möjligheter till information och service åt besökande. I första hand är detta ett intranet-system med möjlighet för inter-kommunal samverkan, men tanken är att informationen ska kunna nås via Internet. Idén har utvecklats av turistrådet i Värmland som också står för servern i Karlstad. Sveriges turistråd har visat intresse för systemet och har diskuterat möjligheterna om att utveckla en "Global vistors guide to Sweden" som ska kunna nås via Internet över hela världen.

1.4 IT till små- och medelstora företag

Projektägare:

IT Link Sweden AB.

Projektfinansiering:

Mål 2 och Länsstyrelsen. Projektet som drivs under ett år har kostnadsberäknats till 5,44 miljoner kronor.

Beskrivning:

Ett tjugotal arbetslösa med god datorkunskap ska under tre månader genomgå kompetenshöjande vidareutbildning som följs av en nio månader lång företagsförlagd praktikperiod. Ett tjugotal utvecklingsbenägna företag ska därmed kunna få kvalificerad hjälp med IT-utvecklingsarbete som leder till ökad konkurrenskraft. Projektet genomförs med stöd av EUs strukturfonder och i anslutning till mål 2-programmet Fyrstad.

1.5 Gränslös - GIT

Projektägare:

Lantmäteriverket i Sverige och Statens kartverk i Norge.

Projektfinansiering:

EUs Inter-reg program.

Beskrivning:

Interregionalt gränsöverskridande arbete med den norska grannregionen. Detta är ett GIT-projekt, där GIT står för Geografisk Informations Teknologi. Finansiärer är Lantmäteriverket, Statens Kartverk och Interreg. Projektet syftar till att undanröja tekniska hinder vid framställning av digital geografisk information samt att öka tillgängligheten, kunskapen och användandet av Geografisk Informations teknologi. Beteckningen GIS, Geografiskt Informations System avser endast mjukvaran för detta användningsområde. Målsättningen från EUs Interreg-fond är att öka regionens konkurrenskraft, stärka kompetensen och öka sysselsättningen genom gränsöverskridande samarbete.

1.6 Älvsborgs-servern

Projektägare:

Landstinget, länsstyrelsen, Kommunförbundet, ALMI och länets högskolor.

Projektfinansiering:

Se projektägare.

Beskrivning:

Projektet innebär en informationssida för Älvsborgslän med ett antal grenar. Bland annat finns länkar till infoteket som t ex har en yrkestest och utbildningsguide och distansyrkesvägledning. Länkar till de flesta av länets kommuner och deras sidor. I samband med framställandet av länsstrategin identifierades IT som ett strategiskt område, vid kartläggning av IT:s status. Älvsborgsservern framställdes efter detta.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Regionens situation kommer sannolikt att påverkas med sammanslagningen med Göteborgs och Bohus län och Skaraborgs län, när dessa tillsammans bildar det Västsvenska länet. Ett resultat av detta är att det kommer att finnas såväl storstad som skärgård och landsbygd i samma län. Någon IT-strategi finns ännu inte framtagen. Tanken är att en sådan ska tas fram i samband med utvecklingen av det nya storlandstinget, Fyrstad, norra Bohuslän och Dalsland. Ett IT-råd finns inom landstinget och länsstyrelsen i och med länsstrategierna. Vid framställningen av länsstrategin definierades IT som ett strategiskt område. Det finns en förhoppning om att projekten ska leda till ett attraktivt IT-klimat i regionen vilket på sikt ska öka antalet etableringar. De flesta projekten befinner sig i en första fas och det finns därmed få exempel på hur pass applicerbara de är.

2.2 Nätverk

Ingen självklart IT-organ finns i det nuvarande länet. I väststyrelsens IT-grupp finns dock länet representerat, huvudsekreterare är Olof Lundqvist, rektor för vårdhögskolan i Borås.

2.3 Aktörer

Telia, högskolorna och kommunerna. Väststyrelsens IT-grupp. Postorderföretagen Ellos och Hobbex har upprättat shopping-online, en internetversion av den klassiska postorderverksamheten.

2.4 Några ledande kommunexempel

Trollhättan (simulering, bil- och flyg). Sotenäs kompetenscentra. Dessa har en naturlig koppling till näringslivet och starka lokala aktörer. Borås har i och med högskolan en drivande kraft inom IT-frågor. Planer finns på att med hjälp av IT öka tillgängligheten till högskolan för allmänheten.

Göteborgs och Bohus län

1. Projekt

1.1 Telependling, distansarbete och regional utveckling

Projektägare:

Länsstyrelsen i samverkan berörda organ.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen 340.000 kronor, länsarbetsnämnden 406.000 kronor, Bohuslandstinget 340.000 kronor, Telia 20.000 kronor, Öckerö kommun 779.000 kronor och EU-medel Mål 5 b 785.000 kronor. Total offentlig finansiering 2,6 miljoner kronor.

Beskrivning:

Ett antal projekt har genomförts inom området distansarbete och telependling. Projektet startade för fyra år sedan. I maj 1994 arrangerades en konferens kring temat i Strömstad. Under hösten 1994 samlades ett antal företag (VolvoData, Astra, Ericsson samt ytterligare något företag), för att diskutera intresse och möjligheter för distansarbete. Intresset varierade bland storföretagen. Diskussionerna med företagen hösten 1994 ledde inte till några konkreta resultat.

Motsvarande resonemang fördes även internt inom länsstyrelsen. Enstaka personer visade intresse, men en uttalad policy saknades.

Inom Öckerö kommun har ett projekt bedrivits i skärgården med stöd av länsstyrelsen. Distansarbetsplatser har etablerats på Öckerö som kan förhyras per dag eller per timme. Syftet är att uthyrningsverksamheten ska ske på kommersiell basis. Intressant i sammanhanget är att personalchefen inom Ericsson, som bl a deltog i diskussionerna under 1994 med storföretagen och länsstyrelsen om behovet av distansarbete, numera själv förhyr en av arbetsplatserna på Öckerö.

Verksamheten med distansarbete är numera etablerad. Det är dock viktigt att i framtiden även få länsorgan såsom länsstyrelsen internt intresserad av distansarbete så att verksamheten i större skala kan realiseras.

1.2 IT-Link Sweden

Projektägare:

IT-Link AB.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen 1 miljon kronor och NUTEK 3 miljoner kronor.

Beskrivning:

SICS, SISU, Chalmers, Telia och länsstyrelsen startade hösten 1994 ett samarbete inom ramen för IT-Link Sweden. Ett bolag bildades även 1994 - IT-Link Sweden - AB med fyra intressenter SICS (Swedish Institute of Computer Science), SISU (Svenska Institutet för Systemutveckling), Chalmers och Grafiska forskningslaboratoriet.

SICS och SISU hade innan IT-Link bildades lokalkontor i Göteborg vilket lades ner samtidigt som verksamheten koncentrerats till Kista. Länsarbetsnämnden har köpt utbildningsprogram från IT-Link. Det avser kurspaket för utbildning och implementation av "IT i småföretag". Därefter placerades de utbildade s k "IT-konsulterna" ute hos småföretag med minst fem anställda. Totalt har tre kurser om vardera tio kursdeltagare bedrivits. Kurserna och besöken av "IT-konsulterna" har rönt stort intresse från olika håll. Bolaget vilket hyr lokaler på industriområdet i Mölndal har för närvarande fyra anställda. Regionalt stöd utgår t o m 1997. SICS och SISU har även anställda som organisatoriskt arbetar tillsammans IT-Link AB. Sammantaget har verksamheterna idag ca 8-10 anställda.

1.3 IT-centrum Väst

Projektägare:

IT-centrum Väst som är knutet till Göteborgs kommun.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen, EU-medel (Mål 3) 9,6 miljoner kronor, näringslivssekretariatet 2,1 miljoner kronor, länsarbetsnämnden 7,5 miljoner kronor, ALMI 10 miljoner kronor och företagets finansiering 25,3 miljoner kronor. Total projektkostnad 54,5 miljoner kronor.

Beskrivning:

Uppgiften för IT-centrum Väst är att medverka till att kompetensnivån inom viktiga expansionsområden blir högsta möjliga för att säkerställa tillväxt i företagen och därmed förbereda ytterligare anställningar av nya medarbetare. IT-centrum Väst arbetar i första hand med Medicinsk-IT samt Virtual Reality (VR). Arbetsmarknadsutbildning kring VR-teknik har startats i samverkan med Prosolvias. För närvarande är ca 100 personer i utbildning. En projektsamordnare har anställts.

En styrgrupp har bildats för projektet. I styrgruppen ingår kommunalrådet, landshövdingen, länsarbetsdirektören samt näringslivschefen i Göteborg. Ericsson, Telia, Prosolvias, Göteborgs Universitet fanns dock med i diskussionerna när IT-centrum bildades.

I Sotenäs kommun har ett VR-center etablerats. Prosolvias har varit med i uppbyggnaden av projektet. Den första utbildningen startade hösten 1996 med sex kursdeltagare. Lärarna fungerar som handledare och kursdeltagarna som "konsulter" i intresserade företag.

VR kommer enligt länsstyrelsen sannolikt att användas i stor utsträckning i den fysiska planeringen.

1.4 Victoriainstitutet

Projektägare:

Victoriainstitutet.

Projektfinansiering:

Grundfinansiering via näringslivet.

Beskrivning:

Den 1 juli 1997 bildades i Västsverige Victoriainstitutet - ett nytt centrum för forskning, utbildning och utveckling om informationsteknikens användning och samhällets förändringar.

Institutet ägs gemensamt av näringsliv, myndigheter och högskolan. Centrat skall utveckla samarbetet mellan dessa intressenter. Inom ramen för institutet drivs kurser och längre utbildningar. Vidare finns forskararbetsplatser iordningställda. Centrat ska även vara ett forum för diskussioner, debatter, möten, och utställningar om informationsteknologins användning. För närvarande finns 2 anställda och ett tiotal forskare.

1.5 ITANUM

Projektägare:

Tanums kommun.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen, totalt 375.000 kronor.

Beskrivning:

Inom Dialog (numera Enator) i Uddevalla hade redan utvecklats ett Turistdatasystem/Informationskiosk. Genom att peka på olika orter på bildskärmen fick man omfattande information om respektive ort. Kontakter togs med Tanums kommun som blev intresserad och stödde projektet ekonomiskt tillsammans med länsstyrelsen och Dialog. Det primära målet med projektet var att utveckla ett turistdatasystem. Inriktningen förändrades och resulterade i utvecklingen av ett elektroniskt medborgarkontor. Sedan 1994 finns sådana utplacerade på fem orter i kommunen. Information finns om bl a barnomsorg, äldreomsorg, fritidsaktiviteter, turisminformation och bibliotek.

1.6 RIV (Regionalt Informationsvägnät)

Projektägare:

Högskolan Trollhättan/Uddevalla.

Projektfinansiering:

Totalbudgeten uppgår till 60 miljoner kronor varav KK-stiftelsen står för 18 miljoner kronor, EU-medel 13,8 miljoner kronor, länsstyrelsen Bohuslän 0,5 miljoner kronor, länsstyrelsen Älvsborgs län 0,5 miljoner kronor, landstinget Bohuslän 0,5 miljoner kronor, Älvsborgs läns landsting 0,5 miljoner kronor, länsarbetsnämnden i Bohuslän, 1,0 miljoner kronor, länsarbetsnämnden i Älvsborgs län 1,0 miljoner kronor, Telia 8,2 miljoner kronor och kommunerna (12 st) 14 miljoner kronor. Projektintäkterna beräknas till 1,2 miljoner kronor. Investeringarna genomförs under 1997-1999.

Beskrivning:

Projektet har utvecklats via Högskolan i Trollhättan/Uddevalla. Ett fiberoptiskt nät "VG-net" byggs upp i Norra Bohuslän, Dalsland och Sydvästra Värmland. Nätet är baserat på ATM-teknik eller likvärdigt med en möjlig bandbredd upp till 155 Mbit/s. Detta ger möjlighet att leverera 10 Mbit/s till och mellan kommunhuvudorterna enligt RIV-projektets krav samt 2 Mbit/s till andra "betydande" orter.

Nätet ska vara öppet. Samtliga skolorter kommer även att få ISDN-möjlighet. Eventuellt kan andra viktiga orter komma ifråga efter överenskommelse mellan projektet och Telia. Regional videokonferensbrygga ska tillhandahållas.

Lokala Informationscentra ska etableras på åtta orter. Därtill kommer ett regionalt informationscentrum att byggas upp. För varje centra ska en projektledare rekryteras. Distansutbildningar planeras mellan berörda kommuner i nätverket. Nätverket motsvarar uppdragsområdet för Högskolan Trollhättan/Uddevalla.

1.7 Multimedia

Projektägare:

TV Fyrstad i Uddevalla.

Projektfinansiering:

EU-medel, Mål 2.

Beskrivning:

TV Fyrstad i Uddevalla har startat ett multimediprojekt som syftar till att i distribuerad form via TV-mottagare arbeta med multimedia. Härigenom skulle man kunna redigera program lokalt för att därefter i realtid kunna sända programmet över nätet. En förutsättning för projektets genomförande är tillgång till programvaror som möjliggör ett sådan distributionsätt. Inom SISU har programvaran Lynx tagits fram. Vidare förutsätts att transmissionskapaciteten är stor i ledningarna samtidigt som mottagarna håller hög teknisk nivå.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Någon särskilt antagen IT-strategi finns inte. IT ses som sammansmältningen av datateknik och telefoni. Tillgänglig information kan distribueras i fysiska nätverk. Kommunikationen gör att IT-utvecklingen är och förblir intressant.

2.2 Nätverk

Inget IT-råd finns etablerat i länet. Möjligen kan sägas att styrgruppen för IT-centrum Väst har en länsövergripande roll.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen är initiativtagare, diskussionspartner, bollplank, samordnare och medfinansierare i många projekt. Det finns intresse från olika aktörer att ha med länsstyrelsen som neutral samarbetspartner.

2.4 Aktörer

Chalmers tekniska högskola är av naturliga skäl den dominerande organisationen inom IT-området i regionen. IT-Link Sweden, som arbetar nära Chalmers, är en viktig aktör för att exempelvis introducera IT i små och medelstora företag.

IT-centrum Väst och Victoriainstitutet är två nya IT-organisationer i Göteborg. Aktörerna konkurrerar inte med varandra utan bör snarare komplettera varandra och bidra med en breddning av kompetensen inom IT-området i regionen tillsammans med övriga aktörer.

De större industrierna i regionen (Volvo, Ericsson, ASTRA etc) är de som främst driver IT-utvecklingen i nära samverkan med Göteborgs Universitet, Chalmers, IVF etc.

2.5 Några ledande kommunexempel

Göteborg

Göteborg är ur regional såväl som nationell synpunkt mycket viktig för kompetensuppbyggnad och kompetensförsörjning. Denna roll avses ytterligare stärkas genom etableringen av organisationerna IT-centrum Väst och Victoriainstitutet.

Sotenäs

I Sotenäs kommun har ett Virtual Reality Center byggts upp. Målet är att höja utbildningsnivån i kommunen, skapa nya arbetstillfällen samt stärka konkurrenskraften i befintliga företag.

Öckerö

System för distansarbetsplatser har utvecklats mellan länsstyrelsen och Öckerö kommun. Arbetsplatserna kan förhyras per dag eller timme.

Tanum

Kommunen har varit engagerad i utvecklingen av ett elektroniskt medborgarkontor. "Informationskioskerna" är utplacerade på fem orter i kommunen.

Hallands län

1. Projekt

1.1 N-Net samt ATM-Nät i Halmstad

Projektägare:

IT-Samverkan Halland.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen har nyligen anslagit 10 miljoner kronor till Högskolan Halmstad för nätuppbbyggnad. Av medlen har 1 miljoner kronor hittills utbetalats.

Beskrivning:

- N-Net

I styrgruppen för IT-Samverkan Halland har fysiska nätverk diskuterats ingående. Målsättningen har inte varit att kommuner och/eller länsorgan skall bygga upp egna nät, det är istället de faktiska kommunikationsbehoven som bör vara styrande i frågan. Det är dock viktigt enligt länsstyrelsen att länsorganen prioriterar glest befolkade områden då marknaden inte lär tillgodose deras behov. Vidare är det väsentligt att det finns ett nät mellan olika orter i länet som kan samutnyttjas på ett effektivt sätt.

En kravspecifikation för ett länsgemensamt nät för tele- och datakommunikation utarbetas för närvarande. Huvudprojektet förväntas starta senast under första kvartalet 1998. ATM-nät skall byggas ut om större kommunikationsbehov finns. I annat fall är det ISDN-förbindelser som gäller. En övergripande informationsstruktur fastställs i projektet. Likaså behandlas kompetensfrågorna inom ramen för projektet. En mindre arbetsgrupp har bildats för N-Net (IT-chefen på landstinget, representanter från Högskolan och representanter från kommunförbundet).

- ATM-Nät i Halmstad

Efter det att Helsingborgs kommun beslutat att bygga ut sitt stadsnät bildades en arbetsgrupp i Halland för att se över behoven av tele- och datakommunikation i länet. I samverkansgruppen ingår representanter för länsstyrelsen, Halmstads kommun, landstinget och Telia AB. Bl a planerades ett City-Net som har byggts ut i Halmstads kommun. Nätet togs i bruk 1995. Landstinget, som är en avancerad användare av datakommunikation är en av de som nyttjar det kraftfulla nätet i Halmstad.

1.2 EDI och Internet - Kompetensutveckling

Projektägare:

IT-Samverkan Halland.

Projektfinansiering:

Projektet finansieras via IT-Samverkan Halland med 300.000 kronor. Därtill kommer deltagaravgifter från företagen.

Beskrivning:

IT-Samverkan tog initiativet till att en bredare utbildningsaktivitet kom till stånd kring EDI och Internet under 1995 inom näringslivet i Halland. Totalt utbildades 800 personer, varav 350-400 personer var medarbetare i små och medelstora företag.

Dessutom kommer ytterligare EDI-utbildning att starta inom den närmaste tiden. Sex kurser om vardera 30 kursdeltagare per kommun, dvs totalt 180 kursdeltagare. En eventuell fördjupningsutbildning får respektive företag svara för. Företaget "Kunskapsbron" i Lund/Malmö levererar kurspaketen.

1.3 "IT-konsulenter" utbildas i Västsverige

Projektägare:

Samverkansprojekt mellan de fyra länen Halland, Skaraborg, Göteborg och Bohus, Älvsborg samt Göteborgs kommun.

Projektfinansiering:

Projektet finns upptaget under redovisningen av Bohuslän.

Beskrivning:

Syftet med projektet är att utbilda en grupp arbetslösa i Göteborg för att därefter slussa ut kursdeltagarna i företagen. Motsvarande projekt kommer att drivas på andra håll i Västsverige. En arbetsgrupp har bildats för projektet med representanter från länen i Västsverige samt Göteborgs kommun. Representationen från länen varierar, antingen utbildningsdirektören eller IT-ansvarig.

1.4 Bopcom (Baltic port communication)

Projektägare:

Handelskammaren i Lübeck och Högskolan i Lübeck har utvecklat systemet. Länsstyrelsen i Halland följer systemets utveckling för eventuell senare implementering.

Projektfinansiering:

Inga särskilda medel har ännu anslagits, finansieras istället inom ramen för länsstyrelsens ordinarie budget.

Beskrivning:

Projekt "Bopcom" är ett system för hur man arbetar med bokning av gods samt kaj/hamn-allokering. Vidare framgår av systemet - varutyp samt eventuella förseningar i leveranser och/eller godshantering. Det utvecklade systemet gör översättningar, konverterar företagens information om gods. Systemet skall fungera

oberoende av teknisk lösning och i samklang med olika datorsystem hos involverade parter. En fraktköpare kan exempelvis med systemet själv se att ledig fraktkapacitet finns vid ett speciellt tillfälle och därvid även boka in det aktuella godset.

Den här typen av system är svåra att utveckla av marknaden eftersom komplexiteten är stor och kräver betydande insatser i mantid. Det anses därför viktigt att en icke kommersiell part utvecklar prototypen av systemet.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Inom länet anses att behoven skall styra utvecklingen. Ambitionen är att regionen tar till sig IT i utvecklande syfte.

2.2 Nätverk

IT-samverkan Halland bildades 1995. I samverkansgruppen ingår länsstyrelsen (landshövdingen och länsrådet), Landstinget, Kommunförbundet, länsarbetsnämnden och presidier i politiska församlingar. Syftet är att avgränsade projekt ska behandlas i IT-samverkan Halland.

En permanent styrgrupp som konstituerats av IT-samverkan Halland har bildats. Länsrådet (ordf.), rektor Högskolan, landstingsdirektören, länsarbetsdirektören, kommundirektörer, en företrädare för företagen samt kommunikationsdirektören på länsstyrelsen (sekr.) ingår.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen har ansvaret för regional utveckling i länet. Vidare har länsstyrelsen samordningsrollen vad gäller regional utveckling. Det anses viktigt att regionen samverkar, då IT-utvecklingen annars kan riskera att bli kostsam.

2.4 Aktörer

IT-samverkan Halland är en aktiv part för ökad samverkan mellan kommuner, landsting, högskolan och länsstyrelsen kring bl a uppbyggnad av den fysiska nätstrukturen i länet och informationsaktiviteter om användning av IT i olika sammanhang.

Högskolan i Halmstad är en viktig institution för kompetensuppbyggnad och kompetensförsörjning i länet.

Landstinget har en viktig roll i IT-utvecklingen i Halland vilket beror på att landstingets olika verksamheter redan har en väl utbyggd nätstruktur och att en omfattande datorisering redan har genomförts inom organisationen. För närvarande är ca 50 orter ihopkopplade i landstingets övergripande nätverk för tele- och datakommunikation. Målsättningen är att över 100 olika orter skall vara anslutna.

2.5 Några ledande kommunexempel

Halmstads kommun

Halmstad har av naturliga skäl en särställning i Halland. Ett flertal intressanta projekt pågår inom bl a kommunen, högskolan och landstinget.

Laholms kommun har stora ambitioner och kompetent personal inom IT-området. En företagsby har byggts upp med flera IT-orienterade företag.

Varbergs kommun har byggt upp ett eget stadsnät. Sjukhuset i Varberg har som mål att bli papperslöst. En omfattande datorisering med olika verksamhetsbaserade system har skett på Varbergs lasarett de senaste åren.

Jönköpings län

1. Projekt

1.1 U-KOM (Utvecklande kommunikation)

Projektägare:

LänsteknikCentrum (LTC) AB.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen, KK-stiftelsen (3 miljoner kronor) och Telia. Projektet skall pågå 1997-1998.

Beskrivning:

LTC i samarbete med Telia har länsstyrelsens uppdrag att genomföra projektet "Utvecklande kommunikation". Syftet med projektet är att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag i Jönköpings län genom att införa IT. Konkret kan LTC erbjuda konsult hjälp och testa IT-applikationer i verkligheten inom bl a följande områden:

- Elektroniska brevlådor via Internet,
- Databassökning/elektroniska anslagstavlor m m via Internet,
- Sharefunktion, gemensamma dokument, t ex CAD-ritningar, för två skilda arbetsplatser på olika orter,
- Fullständig överföring av bild, ljud och data,
- Införande av nätverk (LAN-interconnect och WAN).

Inom ramen för projekt U-Kom har möjligheterna att utnyttja bildkommunikation i kontakterna med underleverantörerna testats praktiskt. IKEA tog fram en ny byrå via denna teknik i projektet. Det gäller att ta fram goda exempel för att därigenom påskynda användningen av den nya tekniken. Sammanlagt 1.100 personer har deltagit i seminarier kring projektet på ett tiotal orter i länet. 95 företag har besökts eller inbjudits till att delta i projektet. 55 företag har erhållit en komplett systemlösning för deras specifika datakommunikationsbehov. 31 företag har deltagit i försöken med bildkommunikationssystem.

1.2 Nätverk F

Projektägare:

LänsteknikCentrum (LTC) AB.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen 1,9 miljoner kronor, länsstyrelsen 45.000 kronor, landstinget 45.000 kronor och kommunförbundet 45.000 kronor.

Beskrivning:

Nätverk F har tre övergripande syften:

- Minimera lärpengar,
- Påskynda den regionala utvecklingen,
- Vara ett aktivt stöd för medlemmars interna IT-utveckling.

Med dessa syften skall IT-utvecklingen påskyndas inom länet och behoven samordnas till gagn för offentlig verksamhets effektivitet i Jönköpings län.

Initiativtagare till projektet var länsstyrelsen, landstinget, Kommunförbundet och Handelskammaren. Aktörerna stod för den inledande finansieringen. Inom Nätverk F ingår även samtliga kommuner, Högskolan samt ytterligare ett antal andra organisationer i länet. KK-stiftelsen stödjer projektet sedan mars 1996.

Nätverk F är indelat i sex delprojekt:

1. Sänka kostnaderna för IT-satsningar i offentlig sektor (lära av varandra),
2. Öppna upp den offentliga sektorn mot omvärlden via Internet (gemensam hemsida med gemensam struktur)
3. Skapa gränsöverskridande samarbete genom elektroniskt konferenssystem (First Class)
4. Stödja användandet av IT i distansutbildningar
5. Utveckla medborgarservice inom Jönköpings län (Eksjö kommun skall ta hand om detta)
6. Skapa ett Toppledarforum i Jönköpings län (finns inte idag).

1.3 SME-Link

Projektägare:

LänsteknikCentrum (LTC) AB.

Projektfinansiering:

Knut och Alice Wallenbergsstiftelse finansierar med ca 10 miljoner kronor. Teknikbrostiftelsen har investerat ca 2 miljoner kronor. Därtill har exportrådet tilldelats 5 miljoner kronor från KK-stiftelsen för att utveckla sin egen exportlänk vilken ska vara en del av SME-Link. Ytterligare 40 miljoner kronor (av totalt ca 100 miljoner kronor) har 97.11.26 anslagits till SME-Link från Wallenbergsstiftelsen.

Beskrivning:

Sveriges små och medelstora företag, så kallade SME, behöver ökad konkurrenskraft för att kunna överleva på sikt. De behöver även förses med snabb och relevant information för att kunna expandera och därmed utveckla ett behov av fler medarbetare.

SME-Link projektet vill genom Internet pröva att genom en enkel men naturlig struktur skraddarsy viktig information till SME. Målgruppen under pilotfasen utgörs av sammanlagt 700 SME i Jönköpings, Västerbottens och Stockholms län. Ett 10-tal företag från Jämtlands län samt ett 50-tal branschspecifika företag har ingått i studien. Under projektet har elever, s k "IT-navigatörer", från Högskolan Jönköping,

Umeå universitet och Stockholms universitet besökt företagen för att ta reda på vilken typ av information som är önskvärd..

Projektet har idag 15 olika informationslänkar - affärlänk (offentliga upphandlingar), exportlänk (administreras av Exportrådet), finansieringslänk, tillväxtlänk, mässlänk, EU-länk, kunskapslänk, myndighetslänk, miljö/kvalitetslänk, översättningslänk, transportlänk och datorstödslänk. Framtagningen av samtliga länkar utom myndighetslänken betalas av erhållna medel. Projektet avslutades i september 1997 och utvärderas nu av universitetskansler Stig Hagström. Rapport läggs fram för Knut och Alice Wallenbergstiftelse i slutet av november 1997 samtidigt som beslut skall fattas om en tre-årig finansiering av projektet.

Landshövdingen och VD för LTC har presenterat projektet i Estland, varvid beslutats att ett motsvarande projekt även skall etableras där. I framtiden ska finansieringen av projektet ske via någon form av betalsystem.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Någon särskild IT-strategi finns inte i länet. I länsstrategin har dock olika frågeställningar kring informationsteknologi berörts ingående. IT definieras som (och anses vara liktydigt med) elektroniskt media. Media som elektroniskt kan överföra tele- och datakommunikation.

2.2 Nätverk

Inget övergripande IT-råd finns för närvarande. I nuvarande samverkansråd för länet kan mycket väl IT-frågorna komma upp till diskussion. Bildandet av ett regionalt Toppledarforum kan dock bli ett IT-råd för länet.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen ska fungera som katalysator för IT-frågor i regionen. Länsstyrelsen ska även bidra med idéer och finansiellt stöd i olika projekt. De medverkar således på olika sätt till att projekten startas och utvecklas.

2.4 Aktörer

Länsstyrelsen är aktiv vad gäller att stimulera och underlätta olika aktiviteter inom IT-området i kommunerna. Detta upplevs mycket positivt hos berörda parter.

LänsteknikCentrum AB är ett regionalt intresseföretag som är majoritetsägt av företag i Jönköpings län samt av landstinget och Kommunförbundet. Verksamheten startade 1987 som ett resultat av en utredning initierad av länsstyrelsen kring teknikspridning.

Högskolan i Jönköping lyfts fram som en viktig aktör i kompetensuppbyggnaden i länet. Etableringen av bl a den Internationella Handelshögskolan lär betyda mycket för utvecklingen i regionen. Länet har flera forskningsinstitut som är viktiga kunskapscentra och bidrar till näringslivets förnyelse inom respektive bransch. Juridiskt är instituten fristående högskolan men nära samverkanspartner.

2.5 Några ledande kommunexempel

Jönköping anses av naturliga skäl vara en av de ledande kommunerna i Jönköping. I kommunen finns högskolan samt flera statliga verk med en stor intern IT-verksamhet. Därtill finns flera teknikintensiva företag etablerade i kommunen.

Tranås bygger för närvarande ut ett stadsnät, "Traman" (Tranås Metropolitan Area Network). Distansoberoende tjänster har lokaliserats till kommunen.

Eksjö bedriver ett medborgarserviceprojekt i kommunen. Exempelvis har tillgängligheten till kommunen ökat väsentligt via 24-timmars öppethållande i växeln. Utanför kontorstid ombesörjs detta av Geddeholm CallCenter i Eksjö. Stadsnät planeras med ett bra tjänsteutbud.

Kronobergs län

1. Projekt

1.1 Fiber & Glas

Projektägare:

IT-Kronoberg är ägare av projektet men det styrs administrativt av Högskolan i Växjö.

Projektfinansiering:

Totalt 15 miljoner kronor ingår i en budgetram från KK-stiftelsen varifrån delar tas för att finansiera Fiber & Glas. Projektet inleddes i augusti-september 1997 och beräknas pågå fram till år 2000.

Beskrivning:

Dels ingår i projektet att bygga ut ett fysiskt nätverk för att skapa de tekniska grundförutsättningarna för IT-verksamhet i länet. Projektet syftar till att sprida information om IT och bidra till kompetensutveckling i länet. Projektet riktar sig till den privata sektorn, och då i synnerhet till småföretagare som anses ha för lite kunskap om IT samt till den offentliga sektorn för att underlätta kommunikationen med länets invånare. För att testa bärkraften i projektiden kommer en del av projektbudgeten att satsas i mindre delprojekt, som beräknas ge en indikation om hur väl projektet faller ut.

Till de effekter som detta projekt förväntas generera räknas den utveckling som sker inom Högskolan samt det ökade inflytande som Högskolan får på länets IT-utveckling. Konkreta arbetstillfällen är svärmätta enligt länsstyrelsen, men man förväntar sig att nya jobb kommer att skapas inom ett antal år till följd av "Fiber & Glas" och andra delprojekt.

1.2 Barfota 199

Projektägare:

Högskolan i Växjö.

Projektfinansiering:

Projektet finansieras delvis med Fiber & Glas-pengar (1,7 miljoner kronor) men anslag har också kommit från EUs Adaptinitiativ (948 000 kronor).

Beskrivning:

Projektet är ett kompetensutvecklingsprojekt för SME, vars målsättning är att besöka 199 företag för delgivning av information och kunskap om IT.

1.3 ALMA-Net

Projektägare:

ALMI Kronoberg.

Projektfinansiering:

Länsstyrelsen och ALMI har bidragit med sammanlagt cirka 100 000 kronor.

Beskrivning:

Man riktar sig till kvinnliga företagare med mindre verksamheter och från olika branscher. Ett First Class-system har etablerats för att koppla samman de olika företagen. Projektet har fått bra gensvar delvis på grund av att nätverket har bidragit till en mer informell organisation.

1.4 Underleverantören

Projektägare:

ALMI-Kronoberg.

Projektfinansiering:

Projektet delfinansieras inom ramen för Fiber & Glas' budgetram (900 000 kronor) samt från SME-initiativet (900 000 kronor).

Beskrivning:

Projektet syftar till att knyta samman stora företag med flera underleverantörer och skapa effektiv samverkan med hjälp av IT-stöd.

1.5 Pedagogiska modeller för distansutbildning

Projektägare:

Olika institutioner vid Högskolan i Växjö.

Projektfinansiering:

Samtliga kommuner som är delaktiga i projektet bidrar till finansieringen. Medel kommer också från Högskolan.

Beskrivning:

Man har utvecklat olika metoder för distansutbildning som leds i enskilda projekt vid framför allt humanistiska institutionen:

- Kompensatoriska hjälpmedel för dyslektiker
- Datorstöd inom grundutbildning i franska
- Datorstöd för utbildning i engelska
- Datorstöd för utbildning i tyska

Projektet siktar långsiktigt på att bli en öka språkkunskaperna på landsbygden i Kronobergs län för att kunna utnyttja dessa för den ökande turistverksamheten och andra länsåtgärder.

1.6 Skogsresurs

Projektägare:

Institutionen för teknik och naturvetenskap vid Högskolan i Växjö.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen har utlovat finansiering med 2 x 3 miljoner kronor under en treårsperiod, viss medfinansiering tillkommer även från den lokala industrin.

Beskrivning:

Skogsresurs har vuxit fram som ett samverkansprojekt mellan Högskolan i Växjö (fyra institutioner som driver fram forskning och utbildning mot skogsnäringen i Götaland), olika gymnasieskolor i Småland samt det lokala näringslivet i form av skogsägare, sågverk och förädlingsindustri. Projektet riktar insatserna på handelsleden i timmerkedjan från "stock till stuga". Avsikten är att på sikt bilda IT-stödda kunskapsnätverk inom områdena logistik, IT, skog- och träkunskap samt utbildningsfrågor. Målsättningen med Skogsresurs är att skapa ett kompetensnätverk som kan stödja branschen att utvecklas in i kunskapssamhället.

1.7 Lines

Projektägare:

Högskolan i Växjö.

Projektfinansiering:

EU-kommissionen har bidragit med 1 miljon ECU. Nutek har allokerat en tilläggsfinansiering på 823 000 kronor och projektet har dessutom fått en donation på ca 250 000 kronor från Sun Micro Systems AB.

Beskrivning:

Projektet har utvecklats för att understödja studentutbyte, lärarutbyte, projektutbyte och distansutbildning över nationella gränser i Europa.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT-Kronoberg arbetar för närvarande med att utveckla en IT-strategi för länet då det har kommit att anses betydelsefullt för länet.

En stor del av de större IT-projekt som initierats i Kronobergs län har möjliggjorts genom finansiering av KK-stiftelsen som bl a bidragit med en budgetram på 15 miljoner kronor för projektet Fiber & Glas, inklusive diverse delprojekt och sammanlagt 6 miljoner kronor till projektet Skogsresurs (också beskrivet under 1.6).

2.2 Nätverk

IT-Kronoberg

IT-Kronoberg fungerar som motsvarigheten till ett IT-forum i Kronobergs län. IT-Kronoberg är en ideell förening som för närvarande består av 5 parter:

Länsstyrelsen
Landstinget
Högskolan i Växjö
ALMI
Kommunförbundet.

Föreningen har ingen egen budget för finansiering av varken egna eller andras projekt. IT-Kronoberg kan beskrivas som en diskussionsgrupp med möjlighet att initiera och påverka projekt inom ramen för IT-verksamhet i Kronobergs län.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen kan ge finansiellt stöd till projekt men är för närvarande mest engagerad inom projektet Fiber & Glas. Länsstyrelsen har där representanter både i styrelsen, där landshövdingen är ordförande, och i det praktiska arbetet genom den operativa projektgruppen vilken leds av projektledaren.

2.4 Aktörer

Högskolan i Växjö är aktiv och drivande inom IT-frågorna. Även länsstyrelsen tillskrivs en viktig roll för utvecklingen inom länets IT-satsning. Föreningen IT-Kronoberg bidrar också väsentligt i arbetet.

2.5 Några ledande kommunexempel

Tingsryds kommun

Tingsryds kommun har jobbat med bl a infrastrukturell utveckling i form av projekt som syftar till utveckling av datakapacitet i kommunen för att nå småföretag och enskilda hushåll med behov av datakommunikation. Detta projekt har delvis varit EU-finansierat med en budget på ca 14 miljoner kronor.

Ljungby kommun

Ljungby kommun har beskrivits som en framåtsträvande kommun med utvecklade idéer om hur IT-utvecklingen kan tillämpas i kommunen. IT-Ljungby är en löst sammansatt grupp bestående av olika representanter från kommunen som för närvarande undersöker det kommunala intresset för utbyggnad av IT-nät.

Ett kommunalt projekt vid namn *Tvärsnitt Samhälle* syftar till att göra samhällsinformation lättillgänglig för i första hand de arbetsverksamma i kommunen och på lång sikt för alla invånare. Projektet finansieras som ett delprojekt under *Fiber & Glas*. Tills vidare har 300 000 kronor allokerats till *Tvärsnitt Samhälle*.

En viktig aktör i Ljungby kommun är Idé och Resurs Centrum vilket är ett utvecklingsbolag som ägs av 80 företag (ca 10 miljoner kronor i omsättning). Bolagets IT-verksamhet är inriktad på småföretag ur ett regionalt perspektiv. Rent konkret har Idé och Resurs Centrum satsat på ett projekt som underlättar ett antal företags verksamheter med elektronisk ritningsöverföring.

1. Projekt

1.1 IT Kalmar län - företag och högskola i samverkan inför år 2000

Projektägare:

Högskolan i Kalmar (HiK) står som projektägare men i projektet medverkar också länsstyrelsen och kommunerna aktivt.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen har beviljat projektet 9 miljoner kronor. Projektet startade under sommaren 1997 för att pågå under 3 år. Sammanlagt beräknas projektet omsätta ytterligare ca 20 miljoner kronor vilket avser intäkter från främst näringslivet men även till viss del skolvärlden.

Beskrivning:

Ytterst ska projektet verka för ett ökat utbyte mellan skolan, högskolan och näringsliv. Projektet ska dock även få betydelse för den samlade IT-strategin i hela länet. Projektet ska vara inledningen på en större satsning på IT inom Kalmar län. Det omfattar fem olika steg: Kunskapsförmedling, rådgivning, utbildning, infrastruktur och pilotprojekt. Målgruppen är småföretag med upp till 20 anställda, några medelstora företag, samt ett antal utvalda gymnasieskolor. Riktade insatser kommer att ske speciellt för de för länet viktiga branscherna glas, miljö/energi och turism. Det handlar bl a om att sprida information och intresse för IT hos målgruppen, att erbjuda mindre företag konsultstöd av högskolans studenter och att erbjuda utbildning på distans.

Vad gäller infrastruktur finns på sikt intresse visats för att bygga ett lokalt höghastighetsnät mellan tre orter och uppkopplingar av ISDN. Detta för att skapa förutsättningar för distansundervisning och distansarbete i hela länet. Samarbete bedrivs också med IT Kronoberg inom de områden där man anser att det är effektivare att dela på kostnaderna och kunskapen.

1.2 Strategi för IS/IT-utveckling i Kalmar län

Projektägare:

Länsstyrelsen.

Projektfinansiering:

Totalt 1miljon kronor över en projekttid på 1 år (1996). Projektet är således idag avslutat.

Beskrivning:

En kartläggning för att se över användningen av IT hos små och medelstora företag samt initiera ytterligare användning av IT-lösningar. Projektet är nu avslutat och

aktiviteter för målgruppen kommer att inkluderas i högskoleprojektet som nämns ovan. Inom detta projekt drevs också ett delprojekt inom EDI/elektronisk handel.

1.3 Affärsutvecklande IT i Kalmar län

Projektägare:

ALMI Företagspartner Kalmar Län AB och Företagarna Kalmar län.

Projektfinansiering:

Totalt 300.000 kronor varav länsstyrelsen står för 130.000 kronor och ALMI, Företagarna samt Oskarshamns kommun för det resterande. Projektet pågår från juli 1996 till 1998.

Beskrivning:

Projektet går ut på att i Oskarshamns kommun installera en First Class-server för att bygga upp ett nätverk av företag och organisationer i länet. Nätverket ska bistå samtliga företag som ansluter sig med information. Det kan gälla att finna kunder, leverantörer, expertkunskap, samarbetspartners m m. Tanken är också att informationssökningar ska kunna göras i andra nätverk både nationellt och internationellt. Genom att stimulera användandet av moderna IT-lösningar vill initiativtagarna bidra till att öka konkurrenskraften bland små och medelstora företag i länet.

1.4 Nätverket för distansarbete

Projektägare:

Ölands Kommunalförbund.

Projektfinansiering:

Totalt 741.000 kronor för innevarande år (1997) varav länsstyrelsen står för ca 320.000 kronor, EU mål 5B för ca 220.000 kronor och kommunerna Mörbylånga och Borgholm för resterande del. Projektet beräknas pågå också 1998-1999 men budgeten skärs då ner till 356.000 kr/år.

Beskrivning:

Med hjälp av moderna IT-lösningar ska förutsättningar skapas för nya företag att etablera verksamheter på Öland. Modern teknik ska även underlätta för etablerade företag att bygga upp distansarbetsplatser för sina medarbetare på Öland.

Ett antal företag och personer som deltar i projektet ska börja distansarbeta på Öland. Från dem ska goda exempel kunna tas fram vilka ska belysas på mässor och liknande. Ett nätverk för distansarbetande och intressenter ska byggas upp för att kontinuerligt utbyta erfarenheter. I vardera kommun ska ett välutrustat distansarbetskontor finnas tillgängligt.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT ses som ett verktyg som ska användas för att förenkla arbetet och stärka konkurrenskraften hos företagen i regionen. Det betonas att regional utveckling sker i näringslivet och att det därför är viktigt att företagen, även de små och medelstora, lär sig att utnyttja de nya möjligheter som står till buds. En regional IT-strategi förväntas tas fram i anslutning till det omfattande projektet "IT i Kalmar län".

2.2 Nätverk

Det finns idag inget länstäckande nätverk som verkar specifikt inom IT-området. Däremot finns lokala nätverk som byggts upp kring olika intresseområden i kommunerna. Till årsskiftet ska en IT-grupp sättas samman bestående av aktörer från både näringsliv och offentliga aktörer. Deras uppgift blir att fungera både som idégeneratorer och genomförare inom IT-frågor som berör den offentliga administrationen, näringslivet och medborgarna.

2.3 Länsstyrelsens roll

Från och med juli 1997 ligger frågor som rör regional utveckling på regionförbundet för Kalmar län. IT-frågorna fördelas således både på länsstyrelsen och regionförbundet.

2.4 Aktörer

Det nybildade regionförbundet kommer förmodligen ha en ledande roll både vad gäller den interna utvecklingen, dvs hur de offentliga aktörerna använder sig av IT, och utvecklingen av IT-användandet hos företag och privatpersoner. Högskolan i Kalmar anses också ha haft en viktig roll i de projekt som hittills initierats. Framöver kommer förmodligen även deras roll att växa. Högskolan står t ex som projektägare för ett av de viktigaste framtidsprojektet på IT-området (IT i Kalmar län).

Kommunerna är också själva väldigt aktiva och pådrivande i IT-frågor. Likaså är skolväsendet i länet en viktig part.

2.5 Några ledande kommunexempel

Mönsterås

Mönsterås kommun har satsat hårt på IT i undervisningen på gymnasiet. Varje elev har en egen bärbar dator vilken används i så stor utsträckning som möjligt i undervisningen. Problembaserat lärande är samlingsnamnet. Gymnasiet har ofta lyfts fram som ett gott exempel på hur IT kan användas i skolan. Gymnasiet vill

dock inte profilera sig som någon IT-skola - datorn är ett hjälpmedel för studierna och det är pedagogiken som är i fokus, inte tekniken.

Hultsfred

I Hultsfred har kommunen satsat på fri tillgång till skolans fasta Internetuppkoppling till alla kommuninvånare. Detta erbjudande gäller under kvällar och helger då skolan inte själv behöver nyttja nätet. Sammanlagt 700 invånare har anslutit sig till Internet via kommunens förbindelse. Kommunens resonemang går ut på att infrastrukturen är till för invånarna. Således är det deras rättighet att ha tillgång till den fasta förbindelsen som kommunen investerat i.

Västervik

Västerviks kommun har beslutat sig för att varje kommunanställd ska ha en dator. Kommunen är en stor arbetsgivare och kan därför ha stort inflytande på utvecklingen. Genom att ge en dator till varje anställd når man ett stort antal hushåll i kommunen vilket i sin tur förväntas ge spridningseffekter. Detta beslut har lett till uppmärksamhet både hos andra kommuner och på länsnivå.

Blekinge län

1. Projekt

1.1 Regional Information Society Initiative (RISI)

Projektägare:

IT-Blekinge är projektägare. Ansvariga myndigheter är Länsstyrelsen i Blekinge län, Högskolan i Karlskrona/Ronneby samt kommunerna i Blekinge län.

Projektfinansiering:

Totalt ca 4,3 miljoner kronor (500.000 ECU) varav drygt 2 miljoner kronor finansieras via EU och resterande via länsstyrelsen i Blekinge. Projektet startade april 1996 och pågår till våren 1998.

Beskrivning:

Blekinge blev av EU i konkurrens med andra regioner utvalt till en av pilotregionerna inom RISI-projektet. Pilotregionerna ska aktivt verka för att genomföra övergången från industrisamhället till informationsamhället. Målsättningen i Blekinge är att ta fram en regional handlingsplan för hur IT i olika projekt kan bidra till utveckling av regionen Blekinge. Inom RISI-projektet har sex olika delprogram definierats:

- IT, "Forskning, Utveckling och Demonstration" (FoUoD) och regional utveckling
- IT och infrastruktur
- IT och landsbygdsutveckling
- IT och små och medelstora företag
- IT och folkhälsa
- IT och samhälle

Man arbetar nu med att färdigställa den regionala handlingsplanen för IT i Blekinge. Samtidigt har flertalet projekt inletts och genomförts. Bit-världshuset är ett viktigt projekt som beskrivs vidare nedan.

1.2 BIT-net

Projektägare:

IT-Blekinge.

Projektfinansiering:

Totalt ca 30.000.000 kronor varav KK-stiftelsen är huvudfinansiär.

Beskrivning:

Nätet ska omfatta alla huvudorter i Blekinge med förbindelse till Lund och Stockholm. Syftet med utbyggnaden av nätet är att möjliggöra en bred användning

av tjänster via Internet. De långa väntetiderna ska vara ett minne blott. Nu ska en ökad kapacitet på nätet öppna för en snabbt växande elektronisk handel via Internet. Tanken är att högskola, kommuner, företag, bibliotek, privatpersoner och landsting ska ansluta sig till nätet.

1.3 Bit-Världshusen

Projektägare:

IT-Blekinge.

Projektfinansiering:

Finansieras av kommunikationsdepartementet och EU:s strukturfonder. Totalt ca 8 miljoner kronor.

Beskrivning:

Bit-Världshusen är Blekinges val av lösning för att sprida IT-intresset och kunskapen till alla - både företagare och enskilda medborgare. Speciellt i glesbygdsområden ska det byggas upp ett "Världshus" för de som är intresserade och vill lära sig mer om IT. Bit-världshusen är en viktig del i utvecklingsprogrammet RISI då de verkar som knutpunkter för de olika projekten. Bit-världshuset ska vara starkt lokalt förankrat och drivas av en engagerad person/organisation. Tekniken ska vara lättillgänglig för alla. På världshuset kan kurser i PC-användning, Internet, m m anordnas för företagare, föreningar, kvinnor, ungdomar etc för att ge människor chansen att inte bara pröva på tekniken utan också få en djupare kunskap om hur tekniken kan komma till nytta.

Det första exemplet på Bit-världshus finns i Svängsta. Huvudman för världshuset är EC-gruppen, dvs stiftelsen Elektronik Centrum. Under hösten kommer sammanlagt 10 Bit-världshus att finnas runt om i Blekinge. De flesta världshusen byggs upp av publika aktörer på orten såsom biblioteket, hembygdsgården, ABF, e dyl.

En kommersiell aktör - Sun Microsystem - medverkar som partner i projektet. Således kommer Sun att ta tillfället i akt att testa nya produkter såsom nätverksdatorn på Bit-världshusen.

1.4 Obruten vårdkedja

Projektägare:

Landstinget i Blekinge i samverkan med Karlskrona och Ronneby kommuner.

Projektfinansiering:

Projektet uppgår till 9 miljoner kronor lika fördelat på de tre ägarna.

Beskrivning:

Syftet är att finna former för en effektivare vårdplanering för en bra vård för varje enskild medborgare. Övergångarna för patienten mellan kommunal och landstingsverksamhet ska vara så smidig som möjligt. Således handlar det främst om att

information snabbt, säkert och standardiserat ska kunna överföras mellan olika instanser och på så sätt garantera en "obrutten värdkedja". Enhetliga datoriserade journalsystem kommer att installeras.

1.5 Elektronisk handel

Projektägare:

IT-Blekinge tillsammans med PostNet.

Projektfinansiering:

EU-bidrag på 2,8 miljoner kronor. Projektet har startat under hösten 1997 och kommer att pågå under en ettårsperiod.

Beskrivning:

Syftet är att sprida kunskapen och nyttjandet av elektronisk handel bland mindre företag i Blekinge län. Meningen är att projektet ska utgå från företagets speciella verksamheter och inte drivas på generell basis. Tillsammans med PostNet ska IT-Blekinge utveckla en elektronisk marknadsplats i Blekinge. Under projekttiden kommer ett tjugotal små och medelstora företag att delta. Företagen ska få hjälp med att etablera elektronisk affärskommunikation med kunder och leverantörer. Elektronisk handel ses som ett medel för att stärka konkurrenskraften hos Blekinges företag och på så sätt även hela regionens.

1.6 Tjänster utan Gränser

Projektägare:

Karlskrona kommun, Ronneby kommun, Telia och FöreningsSparbanken.

Projektfinansiering:

Grundkostnaden för projektet är 2 miljoner kronor per år. Verksamheten startar 1 januari 1998 och pågår fem år framåt.

Beskrivning:

Parterna i alliansen är samtliga överens om att den strukturförändring som sker i övergången från industrisamhället till informationsamhället innebär stora förändringar i både kommunal och kommersiell verksamhet. Den gemensamma övertygelsen är att samarbete mellan de båda sektorerna näringsliv och offentlig part kommer att krävas för att säkerställa regioners framtida konkurrenskraft. Kommuner måste lära sig av näringslivet och vise versa för att framtidens dynamik på arbetsmarknaden ska skapas. Alliansen i Karlskrona-Ronneby ska samarbeta kring IT-frågor för både företag och enskilda medborgare i regionen. Målsättningen är att i Blekinge skapa en i europeiskt perspektiv unik bas av Internetanvändare. Alliansen vill också verka i samarbete med övriga nätverk som etablerats i Blekinge i syfte att tillsammans generera nya idéer och ett långsiktigt lärande på IT-området.

1.7 Projektet SITS (Svängsta IT-samhälle)

Projektägare:

Stiftelsen ElektronikCentrum. I projektorganisationen ingår representanter från Karlshamns kommun, EC-gruppen (Elektronik Centrum), KABO (Karlshamns bostäder) och föreningen IT-Blekinge.

Beskrivning:

SITS-projektet är ett delprojekt inom den större satsningen i projektet RISI. Avsikten med RISI-projektet är att skapa modeller för det nya samhälle som kommer att ersätta industrisamhället och till stor del förändra arbetsmarknaden. En av målsättningarna är att skapa nya arbetstillfällen och bidra till en höjd konkurrenskraft för regionen. Svängsta valdes ut som testplats för hur en bred satsning på ny teknik och nya tillämpningar kan komma hela samhället till del. I Svängsta finns också en särskild inriktning på kvinnor. SITS-projektet innefattar ett antal projekt inom fyra delområden: IT-världshus, IT-Bostäder, Halda Utvecklingscenter och Infrastruktur (högastighetsnät).

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT betyder för Blekinge både en satsning på IT-industrin för att skapa nya och tekniskt avancerade jobb men också en satsning på "IT för alla". Blekinges medverkan i RISI-projektet innebär en bred satsning på IT i hela länet. På länsnivå drivs IT-frågorna för närvarande av föreningen IT-Blekinge. IT-Blekinges verksamhet är finansierad fram till maj 1998. Därefter är det idag osäkert hur verksamheten kommer att bedrivas.

2.2 Nätverk

SoftCenter, TelecomCity och Elektronikcentrum i Svängsta är exempel på nätverk som byggts upp kring IT-frågor. De har haft ett betydande inflytande på Blekinges utveckling bl a inom IT-frågor.

2.3 Länsstyrelsens roll

IT-strategin för länsstyrelsen är starkt koncentrerad kring den handlingsplan som tas fram i RISI-projektets regi. Den kommer att fungera som strategisk plan för länets samlade IT-satsningar. Länsstyrelsens roll har varit viktig som katalysator i regionen. Nu arbetar många kommuner med egna projekt och det "rullar nästan på av sig själv".

2.4 Aktörer

IT-Blekinge har haft en viktig roll i länet - speciellt inom EU-projektet RISI.

Högskolan i Karlskrona-Ronneby är också en viktig aktör. Den samlade kompetensen och engagemanget hos TelecomCity och SoftCenter är också viktiga i sammanhanget.

2.5 Några ledande kommunexempel

Karlskrona och Ronneby kommuner går nu in i ett spännande alliansprojekt med två kommersiella aktörer. Telia och FöreningsSparbanken har valt regionen just för genomförarförmågan och de långtgående visionerna som finns hos de två kommunerna. Under denna period ska flertalet gemensamma projekt inledas och nya kreativa ideér födas om hur samhället och medborgarna ska kunna ta steget från industrisamhället till informationssamhället.

I Sölvesborg drivs ett pilotförsök för medborgarkontor. I ett projekt kallat Sölvesborg 2000 utvecklas bl a medborgarservice på elektronisk väg. Det handlar om att medborgarna ska kunna utföra de vanliga kommunala ärendena direkt via Internet hemma eller på medborgarkontoret på orten. I framtiden ska även företagen ha en bred servicefunktion via nätet - ett s k "supportkontor för företag".

1. Projekt

1.1 I.Net-projektet

Projektägare:

Gotlands Högskola.

Projektfinansiering:

KK-stiftelsen stödjer projektet med totalt 7 miljoner kronor.

Beskrivning:

I.Net-är ett delprojekt i den totala satsningen på infrastruktur på Gotland. Det övergripande projektet heter "Regional informationsinfrastruktur på Gotland". Den övergripande målsättningen är att genom moderna IT-lösningar förbättra kommunikationerna till och från fastlandet. Gotland ser därmed en potential att locka till sig nya och livskraftiga verksamheter. Framförallt har Gotland valt att satsa på distansoberoende tjänster. För att skapa förutsättningar för företag att kunna verka på Gotland ses investeringar i informationsteknisk infrastruktur som ett viktigt steg. Två målsättningar för projektet har satts upp: att skapa en funktionell och samordnad digital infrastruktur samt en samordnad informations- och kompetensförsörjning.

Syftet med delprojektet I.Net är att skapa de grundläggande förutsättningarna på Gotland för tillämpning av IT. Projektet är i sin tur indelat i fyra delar: Likvärdiga förutsättningar för hela Gotland, Bredbandsnät, Regional kopplingspunkt, Informations- och kompetensförsörjning.

Projektet har inletts med en förstudie som ska vara färdig i början på '98. Förstudien innebär framtagande av förfrågningsunderlag inför upphandling av ett regionalt data- och telenät. Det finns idag många små IT-företag på Gotland som behöver en bra infrastruktur för kommunikation med fastlandet. Även skolorna och distansarbetande är i behov av snabbare förbindelser. Målsättningen är att samtliga hushåll och företag i kommunen ska kunna ansluta sig till nätet.

1.2 Call Center-verksamheter

Projektägare:

Gotlands kommun, länsstyrelsen, Högskolan, ALMI.

Projektfinansiering:

Detta är en allmän satsning som inte har en egen budget utan inkluderas i andra satsningar.

Beskrivning:

Gotlands satsning på distansoberoende tjänster har speciellt riktats in på call center verksamheter. Call center anses vara en tjänst som mycket väl anpassar sig till Gotlands förutsättningar. Satsningen har också resulterat i ett antal etableringar på området. Önskemål har framförts av dessa företag att ett nätverk ska knytas upp mellan call center företagen. Detta har kommunen tagit fasta på och ett nätverk ska etableras. Syftet är främst att underlätta kunskapsöverföring mellan medlemmarna i nätverket.

1.3 Baltic Telematic Center

Projektägare:

Samverkansnämnden Stockholm-Gotland.

Projektfinansiering:

Ansökan om finansiering har lämnats till Östersjörådet. Beslut väntas i mitten på december. Ansökan omfattar 58 miljoner kronor.

Beskrivning:

Idéen för detta projekt uppkom för ca 1 år sedan. Visby lasarett och Huddinge sjukhus har sedan tidigare haft ett nära samarbete inom området Telemedicin. Detta har sedan utmynnat i idéer som tillsammans skapat underlag för projektet Baltic Telematic Center. Projektet är ett samlingsnamn för en mängd mindre satsningar. Främst handlar det om att bygga upp en teknisk plattform med kopplingar till fastlandet och Östersjöländerna. Gotland anses med sitt geografiska läge ha en fördel som knutpunkt för en svensk IT-satsning i Östersjön. I de telemedicinska projekten har man också hunnit införskaffa sig erfarenheter och kompetens inom IT-området som anses komma till användning i detta projekt. Projekt planeras också inom utbildning samt ett antal projekt med mer kommersiell anknytning.

1.4 GotITland

Projektägare:

Gotlands kommun.

Projektfinansiering:

Totalt 30 miljoner kronor varav KK-stiftelsen står för hälften och kommunen den återstående delen. Projektet löper under perioden 9607-9907.

Beskrivning:

Projektet syftar till att sprida IT-kunskap i skolorna. Det anses bidra till regional utveckling så till vida att kunskapen sprids också utanför skolan (t ex till föräldrar). Pengarna ska inte investeras i hårdvara utan främst i kompetensutveckling. Den röda tråden är fortbildning i pedagogik för lärare inom förskolan och upp till gymnasieskolan. Mellan 400 och 450 lärare per år får möjlighet att genomgå ett utbildningsprogram indelat i tre steg. Det första steget behandlar själva tekniken, det

andra steget metodik och det tredje och avslutande steget kopplar samman kunskapen för att visa hur datorn kan användas för att höja den pedagogiska nivån i utbildningen.

Förutom kompetensutvecklingen inkluderar projektet 14 mindre elev- och lärarprojekt. Dessa projekt handlar om t ex specialpedagogik, dvs hur datorn kan användas för elever med särskilda behov, pedagogik för språkundervisning och projekt med internationella kontakter. Sammantaget kan sägas att kompetensutvecklingen utgör huvudprojektet som täcker bredden. De 14 mindre projekten syftar mer till att ge lite extra lyskraft ute i skolorna.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

IT anses vara mer av en förutsättning för regional utveckling än ett argument i sig. Åsikten är att alla regioner i landet idag bygger ut sitt nät. Således blir det andra faktorer som gör att ett företag väljer att etablera sig i en viss region. De offentliga aktörerna på Gotland (kommunen, högskolan, försvaret, landstinget, länsstyrelsen) satsar främst på att skapa bättre förutsättningar för nya företag att etablera sig på ön. Attraktionskraften för i första hand distansoberoende företag ska öka. För detta är IT ett givet verktyg.

2.2 Nätverk

Ett nätverk "Call Center Gotland" finns mellan call center-företagen på ön. Det anses viktigt att de har ett forum där deras gemensamma frågor kan lyftas fram och där verksamheten kan utvecklas. Syftet är att stödja befintliga företag men också attrahera nya. Nätverket ska underlätta kunskapsöverföring mellan företagen, arbeta för konkurrenskraftiga teletekniska förutsättningar samt profilera Gotlands goda förutsättningar för distansoberoende verksamheter.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsens roll i projekten blir liten då ansvaret för regional utveckling går över till kommunen. Man hoppas dock i kommunen att de fortfarande ska delta i arbetet.

2.4 Aktörer

Kommunen och högskolan ses som de främsta drivande krafterna i IT-utvecklingen på Gotland. Kommersiella aktörer som lokala entreprenörer, Gutedata, Telia PubliCom, Enator Dotcom är inblandade i vissa projekt. Telia har visat sig intresserade av att utveckla ISDN på Gotland.

Det finns en samstämmighet mellan de offentliga aktörerna att satsning ska ske på distansoberoende verksamheter. Man anser att Gotland inte ska satsa på att producera ny teknik utan konsumera den. Det finns en uttalad strategi att satsa på call centers. Näringslivsenheten på kommunen har målsättningen att göra Gotland till den mest attraktiva lokaliseringsorten för call center i Sverige. Målsättningen är också att bli en inkörspport till Östeuropa för europeiska och amerikanska företag. "Gotland - the Telecom Island" kanske i framtiden är ett självklart begrepp.

Skåne län

1. Projekt

1.1 Tyche

Projektägare:

IT-Skåne (Lunds universitet, finansieras av KK-stiftelsen).

Projektfinansiering:

Budgeten ligger på 12 miljoner kronor för Tyche.

Beskrivning:

Tyche syftar till att bidra till utbildning inom IT-frågor i kommunerna. I första hand avser det anställda i små- och medelstora företag och näringslivslivsansvariga tjänstemän och politiker. Kommunerna får ansöka om pengar för två tredjedelar av kostnaden. Tyche har resulterat i ett stort antal utbildningsprojekt. Bland de tjugotal sökande som beviljats medel under hösten 1997 finns såväl kommuner som enskilda företag. Utbildningarna anpassas sedan för företagets eller kommunernas specifika behov och användningsområde.

1.2 Mercurius

Projektägare:

IT-Skåne.

Projektfinansiering

1,6 miljoner kronor från KK-stiftelsen.

Beskrivning:

Lunds universitets näringslivsnod Mercurius är ett andra delprojekt under IT-Skåne, med en budget på 1,6 miljoner kronor. Mercurius syftar till att med hjälp av IT bygga upp ett sök- och informationssystem för att ge företag tillgång till datorlagrad information och resurser och rådgivning från Lunds universitet på ett lättillgängligt och sätt. Lunds universitet ska här agera motor för de små- och medelstora företagen vilka anses ha högst tillväxtpotential.

1.3 Elektronisk handel - Helsingborg

Projektägare:

Helsingborgs stad.

Projektfinansiär:

Helsingborgs stad.

Beskrivning:

1995 träffades en överenskommelse mellan staten, Landstingsförbundet, Kommunförbundet och Toppledarforum om att elektronisk handel ska genomföras inom den offentliga sektorn. Det handlar om att använda elektroniska hjälpmedel istället för pappersdokument vid anbud, beställning, fakturering och betalning. Hjälpmedlet är EDI (Electronic Data Interchange), streckkoder, e-post och data-baser. EDI är internationell standard från FN som kallas EDIFACT (EDI For Administration, Commerce And Transport). Varje år handlar Helsingborgs stad varor och tjänster för 1,8 miljarder kronor från cirka 8.400 olika leverantörer. Administrationskostnaderna för detta är enorma. Målsättningen är att 95% av upphandlingen ska ske elektroniskt före utgången av 1998.

2. IT-strategisk uppläggning i regionen

2.1 IT-strategi

Projektet IT-Skåne ska stödja och underlätta införandet av IT i regionen och därmed skapa erfarenheter som kan nyttjas i hela landet. Detta med de medel som finns att tillgå från KK-stiftelsen. IT-Skåne existerar så länge resurser finns eller till och med nyåret 1998/1999.

2.2 Nätverk

Lunds universitet och KK-stiftelsen och Länsstyrelsen står bakom IT-Skåne som startades under 1996. IT-Skåne fungerar som nod i regionen vad avser IT-frågor och spridningen av IT-användandet.

2.3 Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen står bakom IT-Skåne som delägare tillsammans med Lunds universitet. IT-Skåne har länsstyrelsens mandat att berdiva länets IT-utveckling.

2.4 Aktörer

Lunds universitet ses som en betydelsefull aktör. Den omfattande medicinska industrin är också pårivande inom regionen. Teknopol och teknikbrosiftelsen är två andra viktiga aktörer. I första hand är deras uppgift att ta tillvara och stimulera innovationer och industriell utveckling samt att utnyttja befintlig kunskap vid universitet och högskolor. Deras engagemang inom IT-området är betydelsefullt i sammanhanget.

2.5 Några ledande kommunexempel

Helsingborg - IT-grupp och elektronisk handel.

Bromölla.

Lund - Lunds universitet.

Rapporter

IT-kommissionens arbetsprogram, SOU 1995:68

Delbetänkande om kommissionens övervägande och prioriteringar samt arbetsprogram. 34 sidor. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90

Kommunikation utan gränser - rapport från IT-kommissionen, juni 1995

Skriften är ett sammandrag av kommissionens arbetsprogram. 15 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

Communication Without Frontiers - report by the Swedish IT-Commission, June 1995

Engelsk översättning av sammandraget. 15 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

Så kan Sverige utveckla en framgångsrik programvaruindustri inför 2000-talet

Rapport 1/96. 25 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

IT-mått. Hur kan IT-användning beskrivas?

Av Nils-Göran Olve & Carl-Johan Westin, CEPRO AB.

Rapport 2/96. 65sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51

När det regnar manna från himlen, har den fattige ingen sked Om IT och handikapp.

Rapport 3/96. 32 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

Kvinnor och IT

Rapport 4/96. 41 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

Rättsinformation och IT - Svårigheternas advokater eller möjligheternas ambassadörer?

Rapport 5/96. 60 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

ERROR, När IT inte fungerar - en rapport om IT och dess användbarhet

Av Per Gustafsson på uppdrag av IT-kommissionen.

Rapport 6/96. 50 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

IT-kommissionens hearing om infrastrukturen för information och kommunikation.

Dokumentation från IT-kommissionens hearing den 5-6 juni 1996.

Rapport 7/96. 127 sidor. Kan beställas hos IT-kommissionen, 08-405 18 51.

Affärsnyttan med Internet

Sammanfattning av det seminarium som anordnades av IT-kommissionen, Swebizz och Sveriges Tekniska Attachéer den 4 juni 1996. Rapport 8/96. Rapporten är publicerad på IT-kommissionens hemsida <<http://www.itkommissionen.se>>.

IT-problem inför 2000-skiftet, SOU 1997:12

Referat och slutsatser från en hearing anordnad av IT-kommissionen den 18 december 1996. Rapport 1/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90.

Digital demokra@ti, SOU 1997:23

Ett seminarium om Teknik, demokrati och delaktighet den 8 november 1996 anordnat av Folkomröstningsutredningen, IT-kommissionen och Kommunikationsforskningsberedningen. Rapport 2/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90.

Kristallkulan - 13 röster om framtiden, SOU 1997:31

Rapport 3/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90.

IT och miljön - en samling goda exempel, SOU 1996: 178

Rapport 4/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90.

Sverige inför epokskiftet, SOU 1997:63

Rapport 5/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90.

Sweden in the Information Society, SOU 1997:67

The Swedish IT Commission report 5/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90

Säker elektronisk kommunikation, SOU 1997:73

Referat från ett seminarium anordnat av IT-kommissionen, Närings- och handelsdepartementet och SEIS den 11 december 1996. Rapport 6/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90.

IT-kommissionens hearing om den nya medie- och programvaruindustrin, SOU 1997:124

Andrakammarsalen, Riksdagen. Rapport 7/97. Kan beställas hos Fritzes kundtjänst. Fax: 08-690 91 91. Telefon: 08-690 91 90.

Rapporter utgivna på uppdrag eller i samarbete med IT-kommissionen

Data om IT i Sverige

Statistisk sammanställning om IT gjord av Statistiska Centralbyrån på uppdrag av IT-kommissionen. Kan beställas från SCB Förlag, 701 89 Örebro. Fax: 019-17 69 32. Telefon: 019-17 68 00.

Datorvanor 1995

Undersökning av svenska folkets datorvanor utförd av Statistiska Centralbyrån på uppdrag av IT-kommissionen. 102 sidor. Kan beställas från SCB Förlag, 701 89 Örebro. Fax: 019-17 69 32. Telefon: 019-17 68 00.

IT världen runt - Nationella initiativ

Undersökning av Sveriges Tekniska Attachéer på uppdrag av IT-kommissionen och Näringsdepartementet. Kan beställas från STATT, Box 5282, 102 46 Stockholm

IT världen runt - Regionala initiativ

Undersökning av Sveriges Tekniska Attachéer på uppdrag av IT-kommissionen och Näringsdepartementet. Stencil.

IT världen runt - Statligt stöd till mjukvaruindustrin

Undersökning av Sveriges Tekniska Attachéer på uppdrag av IT-kommissionen och Näringsdepartementet. Stencil.

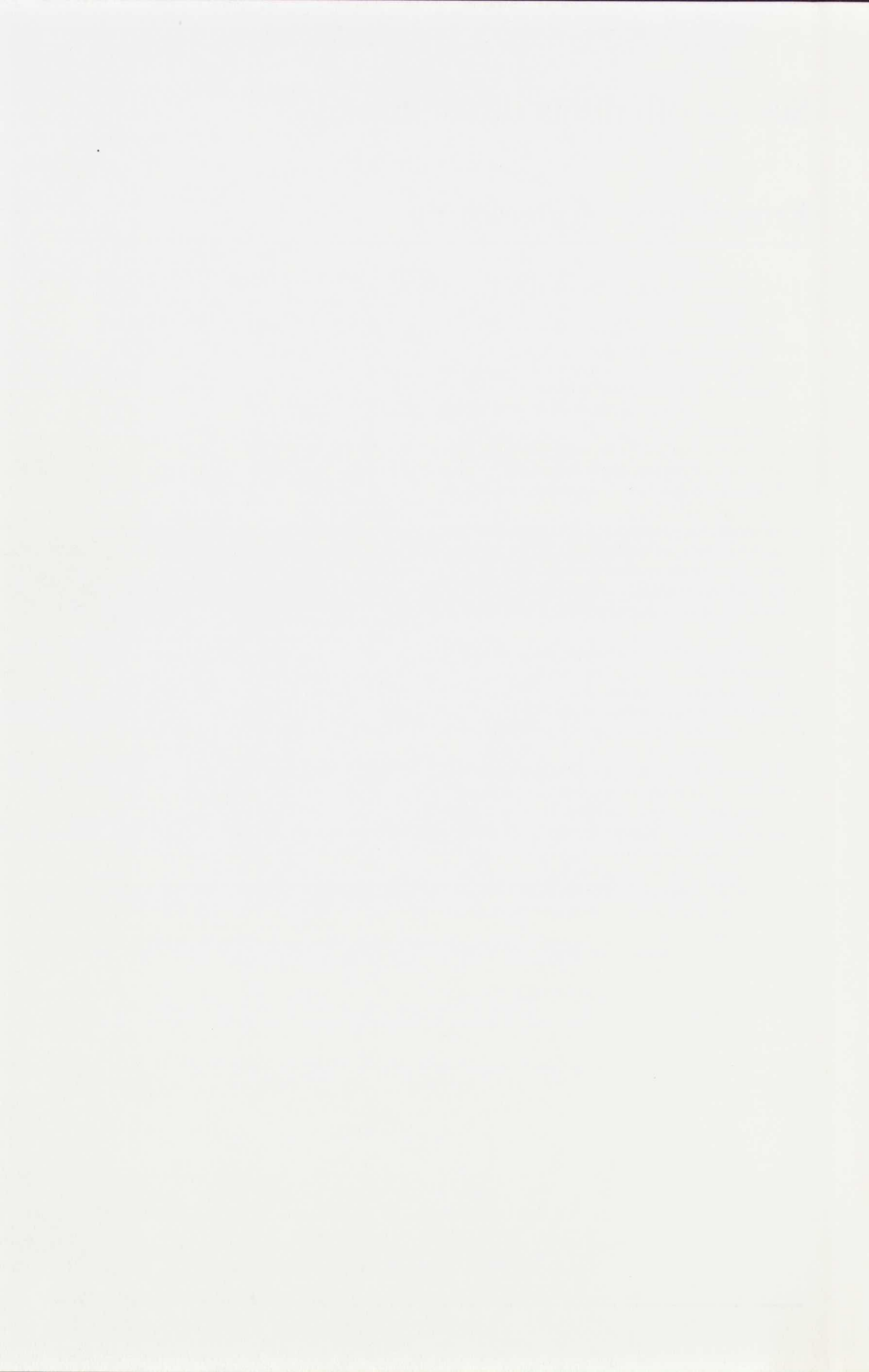
Europeiska Unionen - IT, telekommunikation och nya medier

En kartläggning och analys gjord av Statskontoret på uppdrag av IT-kommissionen. 111 sidor.

Statens offentliga utredningar 1998

Kronologisk förteckning

1. Omstruktureringar och beskattning. Fi.
 2. Tänder hela livet
– nytt ersättningssystem för vuxentandvård. S.
 3. Välfärdens genusansikte. A.
 4. Män passar alltid? Nivå- och organisations specifika processer med exempel från handeln. A.
 5. Vårt liv som kön. Kärlek, ekonomiska resurser och maktdiskurser. A.
 6. Ty makten är din ... Myten om det rationella arbetslivet och det jämställda Sverige. A.
 7. Översyn av rörelse- och tillsynsregler för kollektiva försäkringar. Fi.
 8. Alkoholreklam. Marknadsföring av alkoholdrycker och Systembolagets produkturval. S.
 9. Integritet – Effektivitet – Skattebrott. Fi.
 10. Campus för konst. U.
 11. Fristående utbildningar med statlig tillsyn inom olika områden. U.
 12. Självdeklaration och kontrolluppgifter – förenklade förfaranden. Fi.
 13. Säkrare kemikaliehantering. Fö.
 14. E-pengar – näringsrättsliga frågor. Fi.
 15. Gröna nyckeltal – Indikatorer för ett ekologiskt hållbart samhälle. M.
 16. När åsikter blir handling. En kunskapsöversikt om bemötandet av personer med funktionshinder. S.
 17. Samordning av digital marksänd TV. Ku.
 18. En gräns – en myndighet? Fi.
 19. IT och regional utveckling.
120 exempel från Sveriges län. K.
 20. IT-kommissionens hearing om infrastrukturen för digitala medier. Andrakammarsalen, Riksdagen 1997-10.24. K.
 21. Problem med inbäddade system inför 2000-skiftet. Hearing anordnad av IT-kommissionen i samverkan med Industriförbundet och Statskontoret 1997-11-14. K.
-

Statens offentliga utredningar 1998

Systematisk förteckning

Försvarsdepartementet

Säkrare kemikaliehantering. [13]

Socialdepartementet

Tänder hela livet

– nytt ersättningsystem för vuxentandvård. [2]

Alkoholreklam. Marknadsföring av alkoholdrycker och Systembolagets produkturval. [8]

När åsikter blir handling. En kunskapsöversikt om bemötandet av personer med funktionshinder. [16]

Kommunikationsdepartementet

IT och regional utveckling.

120 exempel från Sveriges län. [19]

IT-kommissionens hearing om infrastrukturen för digitala medier. Andrakammarsalen, Riksdagen 1997-10-24. [20]

Problem med inbäddade system inför 2000-skiftet. Hearing anordnad av IT-kommissionen i samverkan med Industriförbundet och Statskontoret 1997-11-14. [21]

Finansdepartementet

Omstruktureringar och beskattning. [1]

Översyn av rörelse- och tillsynsregler för kollektiva försäkringar. [7]

Integritet – Effektivitet – Skattebrott. [9]

Självdeklaration och kontrolluppgifter – förenklade förfaranden. [12]

E-pengar – näringsrättsliga frågor. [14]

En gräns – en myndighet? [18]

Utbildningsdepartementet

Campus för konst. [10]

Fristående utbildningar med statlig tillsyn inom olika områden. [11]

Arbetsmarknadsdepartementet

Välfärdens genusansikte. [3]

Män passar alltid? Nivå- och organisationsspecifika processer med exempel från handeln. [4]

Vårt liv som kön. Kärlek, ekonomiska resurser och maktdiskurser. [5]

Ty makten är din ... Myten om det rationella arbetslivet och det jämställda Sverige. [6]

Kulturdepartementet

Samordning av digital marksänd TV. [17]

Miljödepartementet

Gröna nyckeltal – Indikatorer för ett ekologiskt hållbart samhälle. [15]

Handwritten scribble or signature

Handwritten scribble or signature

Handwritten scribble or signature

IT-kommissionen

103 33 Stockholm

Besök: Regeringsgatan 30-32

E-post: itkommissionen@communications.ministry.se

Hemsida: <http://www.itkommissionen.se>

ISBN 91-38-20835-0

ISSN 0375-250X